

Groene meters III

Analyse van het stedelijk groen in de G31 steden

P.A.M. Visschedijk
M. Huizenga

Alterra-rapport 1919, ISSN 1566-7197

Groene Meters III

Groene Meters III

Analyse van het stedelijk groen in de G31 steden

**P.A.M. Visschedijk
M. Huizenga**

REFERAAT

Visschedijk, P.A.M. en M. Huizenga. 2009. *Groene Meters III. Analyse van het stedelijk groen in de G31 steden*. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport 1919.

In deel I van dit onderzoek is in 10 steden van de G30 onderzoek gedaan naar de oppervlakte openbaar groen per woning. Daarbij stond het kengetal 75 m² groen per woning als streefgetal centraal.

In het tweede deel van het onderzoek zijn alle steden van de G30 geanalyseerd. In de 2006 is Sittard-Geleen bij de G30 steden gevoegd zodat er nu sprake is van de G31.

In dit derde deel van het onderzoek zijn alle 31 steden van de G31 geanalyseerd. Tevens zijn de in 2007 geselecteerde 40 aandachtswijken geanalyseerd.

Trefwoorden: stedelijk groen, GIOS, aandachtswijk, G31, Groen en de stad

ISSN 1566-7197

© 2009 Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte,
Postbus 47, NL-6700 AA Wageningen.
Tel.: (0317) 474700; fax: (0317) 419000; e-mail: postkamer@alterra.wag-ur.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Alterra.

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[Alterra-rapport 1919/september/2009]

Inhoud

1	Inleiding	11
2	Achtergronden van het onderzoek	13
3	Werkwijze	15
3.1	Steden, wijken en grenzen	15
3.2	Bestanden en gegevens	15
3.3	Kwantitatieve analyse	17
3.4	Kwalitatieve analyse	18
4	Kwantitatieve en kwalitatieve analyse G30	21
4.1	Overzicht over de 31 steden	21
4.2	Vergelijking met GMII	22
4.3	Alkmaar	26
4.4	Almelo	28
4.5	Amersfoort	30
4.6	Amsterdam	32
4.7	Arnhem	34
4.8	Breda	36
4.9	Deventer	38
4.10	Dordrecht	40
4.11	Eindhoven	42
4.12	Emmen	44
4.13	Enschede	46
4.14	's-Gravenhage	48
4.15	Groningen	50
4.16	Haarlem	52
4.17	Heerlen	54
4.18	Helmond	56
4.19	Hengelo	58

4.20 's-Hertogenbosch	60
4.21 Leeuwarden	62
4.22 Leiden	64
4.23 Lelystad	66
4.24 Maastricht	68
4.25 Nijmegen	70
4.26 Rotterdam	72
4.27 Schiedam	74
4.28 Sittard / Geleen	76
4.29 Tilburg	78
4.30 Utrecht	80
4.31 Venlo	82
4.32 Zaanstad	84
4.33 Zwolle	86
5 Kwantitatieve en kwalitatieve analyse 40 wijken	89
5.1 Alkmaar Overdie	94
5.2 Amersfoort De Kruiskamp	96
5.3 Amsterdam Noord	98
5.4 Amsterdam Oost	100
5.5 Amsterdam Bos en Lommer	102
5.6 Amsterdam Bijlmer	104
5.7 Amsterdam Nieuw West	106
5.8 Arnhem Het Arnhemse Broek	108
5.9 Arnhem Klarendal	110
5.10 Arnhem Malburgen / Immerloo	112
5.11 Arnhem Presikhaaf	114
5.12 Den Haag Zuidwest	116
5.13 Den Haag Schilderswijk	118
5.14 Den Haag Stationsbuurt	120
5.15 Den Haag Transvaal	122
5.16 Deventer Rivierenwijk	124

5.17 Dordrecht Wielwijk / Crabbehof	126
5.18 Eindhoven Bennekel	128
5.19 Eindhoven Doornakkers	130
5.20 Eindhoven Woensel West	132
5.21 Enschede Velve-Lindenhof	134
5.22 Groningen De Hoogte	136
5.23 Groningen Korrewegwijk	138
5.24 Heerlen Meezenbroek	140
5.25 Leeuwarden Heechterp Schieringen	142
5.26 Maastricht Noordoost	144
5.27 Nijmegen Hatert	146
5.28 Rotterdam Bergpolder	148
5.29 Rotterdam Oud Zuid	150
5.30 Rotterdam Overschie	152
5.31 Rotterdam Noord	154
5.32 Rotterdam West	156
5.33 Rotterdam Vreewijk	158
5.34 Rotterdam Zuidelijke Tuinsteden	160
5.35 Schiedam Nieuwland	162
5.36 Utrecht Kanaleneiland	164
5.37 Utrecht Ondiep	166
5.38 Utrecht Overvecht	168
5.39 Utrecht Zuilen Oost	170
5.40 Zaanstad Poelenburg	172
6 Conclusie en aanbevelingen	175
Bronvermelding	177
Bijlage 1 Overzicht van de verandering van de bereikbaarheid van het groen in de G31	180
Bijlage 2 Ranglijst van de hoeveelheid groen in de G31	181
Bijlage 3 Ranglijst van de absolute groei van de hoeveelheid groen in de G31	182
Bijlage 4 Ranglijst van de relatieve groei van de hoeveelheid groen in de G31	183

1 Inleiding

In 2002 en 2003 zijn door Alterra onderzoeken uitgevoerd naar de oppervlakte stedelijk groen per woning in steden van de G30, onder de titel 'Groene Meters'. De aanleiding was in beginsel de ontwikkeling van een toetsingkader voor een gebalanceerde ontwikkeling van rood en groen in de stad. In het tweede deel was er het streven om een benchmark voor stedelijk groen te ontwikkelen en tevens om structureel na te gaan denken over de betekenis van het groen voor de stadsbewoner. In opdracht van het ministerie van LNV is er in 2009 met een derde deel vervolg gegeven aan de 'Groene Meters' onderzoeken.

Dit rapport is het derde in een serie van analyse van de hoeveelheid groen in de G31 steden. Dit maakt het inmiddels mogelijk om een voorzichtige trendanalyse te maken. Het streven is om zo de benchmark en het structureel nadenken over de betekenis van groen in de stad betekenis te geven.

De G30 is in 2006 met de aanwijzing van Sittard-Geleen uitgebreid tot de G31. In dit derde deel zijn alle 31 steden van de G31 geanalyseerd.

Naast kwantitatief is er een beperkte kwalitatieve analyse gedaan naar spreiding van het groen over de stad en over typen groen. Hiermee wordt een indruk gegeven van de bereikbaarheid en het soort stedelijk groen.

Naast de analyse van het groen in de G31 steden is er ook een analyse gedaan van het groen in de aandachtswijken.

Nederland telt zo'n honderd wijken waar achterstanden zijn. Aandachtswijken zijn de veertig wijken waar deze achterstanden het grootst zijn. Deze wijken krijgen extra aandacht op het gebied van wonen, werken, leren, integreren en veiligheid.

Alle aandachtswijken liggen in de G31 steden. De vraag in deze studie is of het groen in de aandachtswijken verschilt van het groen in de rest van stad.

2 Achtergronden van het onderzoek

Aangezien in dit onderzoek de oppervlakte openbaar groen per woning wordt getoetst aan het kengetal 75 m²/woning, zal in onderstaande eerst ingegaan worden op de herkomst van verschillende van dergelijke getallen.

Sinds de jaren 60 zijn er verschillende kengetallen voor stedelijk groen ontwikkeld. Sommige van deze getallen komen uit de hoek van recreatie en natuur, andere van de kant van de volkshuisvesting. Door Middelkoop et al (2001) zijn de getallen op een rij gezet en met elkaar vergeleken. Daaruit blijkt dat ze op uiteenlopende onderdelen van elkaar verschillen. Ruimtelijk verschillen de getallen door de schaal waarnaar gekeken wordt. Dit varieert van blok en wijk niveau tot het niveau van de stad en het buitengebied. De eenheid waarop het kengetal wordt bepaald is de persoon of de woning. Tot slot zijn er verschillen in de toepassing van het kengetal. Een aantal getallen geldt alleen voor oppervlaktes groen, andere gelden ook voor afstanden tot het groen en structuren.

In het verleden waren de kengetallen voor groen uitgangspunt en werd de locatie en de structuur van het groen als afgeleide beschouwd. In latere perioden is de groenstructuur meer centraal komen te staan en zijn de locatie en de hoeveelheid een afgeleide geworden (Bervaes en Pronk, 1998).

De 75 m² groen per woning die in dit onderzoek wordt gebruikt is afkomstig van de projectgroep Beoordelingskader Groen in de stad. Dit kengetal is een gemiddelde voor de stad als geheel en kan dus verschillen per wijk. Het getal is door de projectgroep geformuleerd op basis van bestaande kengetallen die uitgaan van onderzoeksgegevens over recreatiegedrag. In dit onderzoek wordt groen echter breder opgevat, omdat ook het groen dat niet direct bruikbaar is voor recreatie toch de beleving ten goede kan komen. In paragraaf 3.2 zal hier dieper op ingegaan worden.

Voor de 40 aandachtswijken is eveneens gebruik gemaakt van het kengetal van 75 m² groen per woning. Zoals gezegd kan de hoeveelheid groen per woning verschillen per wijk. Door de aandachtswijk te onderzoeken wordt duidelijk hoe wijken met achterstanden zich verhouden tot het kengetal en is er een vergelijking mogelijk gemaakt tussen groen in de aandachtswijk en de stad.

3 Werkwijze

3.1 Steden, wijken en grenzen

In Groene Meters III zijn alle steden van de G31 geanalyseerd:

Alkmaar	Hengelo
Almelo	's-Hertogenbosch
Amersfoort	Leeuwarden
Amsterdam	Leiden
Arnhem	Lelystad
Breda	Maastricht
Deventer	Nijmegen
Dordrecht	Rotterdam
Eindhoven	Schiedam
Emmen	Sittard-Geleen
Enschede	Tilburg
's-Gravenhage	Utrecht
Groningen	Venlo
Haarlem	Zaanstad
Heerlen	Zwolle
Helmond	

De grenzen van de bebouwde kom zijn gebaseerd op de grenzen zoals die vastgesteld zijn in 'Groene Meters II' (Bezemer, V. & P.A.M. Visschedijk, 2003). Aan de hand van de CBS Bodemstatistiek van 2003 (CBS Bodemstatistiek 2003) zijn de grenzen geactualiseerd.

Het buitengebied heeft ook een functie voor de beleving en activiteiten van een recreant. Daarom is ervoor gekozen om de berekeningen ook te maken voor 500 meter van de grens van de aanwezige bebouwing. De keuze voor deze afstand is gebaseerd op een gemiddelde afstand die recreanten afleggen naar een groengebied aan de rand van een stad. (Bervaes et al, 1996)

In Groene Meters III zijn tevens de veertig aandachtswijken geanalyseerd, zoals die zijn vastgesteld door het ministerie van VROM (Ministerie van VROM, 2007):

Alkmaar	Overdie
Amersfoort	De Kruiskamp
Amsterdam	Amsterdam Noord
	Amsterdam Oost
	Bos en Lommer
	Bijlmer
	Nieuw-West
Arnhem	Het Arnhemse Broek
	Klarendal
	Malburgen / Immerloo
	Presikhaaf
Den Haag	Den Haag Zuidwest
	Schilderswijk
	Stationsbuurt
	Transvaal
Deventer	Rivierenwijk
Dordrecht	Wielwijk / Crabbefhof
Eindhoven	Bennekel

Enschede	Doornakkers
Groningen	Woensel West
	Velve-Lindenhof
	De Hoogte
	Korrewegwijk
Heerlen	Meezenbroek
Leeuwarden	Heechterp / Schieringen
Maastricht	Maastricht Noordoost
Nijmegen	Hatert
Rotterdam	Bergpolder
	Oud Zuid
	Overschie
	Rotterdam Noord
	Rotterdam West
	Vreewijk
	Zuidelijke Tuinsteden
Schiedam	Nieuwland
Utrecht	Kanaleneiland
	Ondiep
	Overvecht
	Zuilen Oost
Zaanstad	Poelenburg

3.2 Bestanden en gegevens

Groen

Voor de inventarisatie van de oppervlakte groen in de steden is gebruik gemaakt van de CBS-Bodemstatistiek 2003 (CBS Bodemstatistiek 2003). Dit is gedaan omdat in de voorgaande delen ook gebruik gemaakt is van CBS-Bodemstatistiek data¹. Zo is het goed mogelijk om de verschillende delen met elkaar te vergelijken. Voor de veertig wijken is met behulp van GIS software het bestand '4 positie postcode gebieden 2003 Bridgis' (Bridgis) over de CBS Bodemstatistiek 2003 heen gelegd. Dit bestand herbergt alle postcode grenzen uit 2003. Zo is er informatie over het bodemgebruik in 2003 per postcodegebied verkregen.

In de CBS-Bodemstatistiek 2003 wordt het groen ingedeeld in verschillende typen:

- parken en plantsoenen;
- sportvelden;
- volkstuinen;
- bos;
- overig agrarisch gebruik;
- nat natuurlijk terrein;
- droog natuurlijk terrein;
- begraafplaatsen.

¹ In 'Groene Meters I' is gebruik gemaakt van de CBS-Bodemstatistiek 1996. In deel II is gebruik gemaakt van de CBS-Bodemstatistiek 2000.

De CBS-Bodemstatistiek 2003 hanteert geen minimale oppervlakte voor objecten; er staan dus ook zeer kleine groene gebieden in. Zowel voor het binnenstedelijk als voor het buitenstedelijk gebied zijn deze allemaal meegenomen. Het buitenstedelijk gebied is tot 500 meter buiten de bebouwde kom opgenomen. Lijnelementen als laanbeplanting maken geen onderdeel uit van de Bodemstatistiek hoewel deze wel van belang zijn voor de beleving van de groenstructuur in een stad.

Bij het berekenen van de oppervlakte groen binnen de straal van 500 meter vanaf de bebouwde kom is de oppervlakte ‘overig agrarisch gebruik’ niet meegerekend, terwijl dit soort groen bij het berekenen van de oppervlakte groen binnen de bebouwde wel is meegerekend. De reden hiervoor is dat ‘overig agrarisch gebruik’ binnen de bebouwde kom als toegankelijk wordt verondersteld omdat het bijvoorbeeld een kinderboerderij betreft, terwijl dit soort groen buiten de bebouwde kom als niet-toegankelijk wordt verondersteld omdat het bijvoorbeeld gaat om privé terreinen zoals weilanden. Hierbij moet worden aangekend dat ‘Glastuinbouw’ en ‘Overig agrarisch gebruik de enige klassen zijn in de categorie ‘Landbouw’.

Rood

Het aantal woningen in de G31 is gebaseerd op de vier cijferige postcode aantallen van de woningvoorraad in de CBS database ‘CBS buurt en wijk 2003’ (CBS buurt en wijk 2003). Omdat sommige buurten en wijken uit deze database buiten de gebruikte bebouwde grenzen vallen is met behulp van de ‘CBS buurt-

kaart03’ (CBS buurtkaart03) bepaald welke buurten en wijken tot de bebouwde kom behoren.

Voor de veertig wijken zijn er cijfers nodig over het aantal woningen per postcode gebied. Er zijn echter geen directe gegevens over het aantal woningen per postcodegebied in 2003. Dit aantal is daarom afgeleid met behulp van het aantal particuliere huishoudens in de postcode gebieden dat wel beschikbaar is voor 2003 (CBS Statline 2003).

3.3 Kwantitatieve analyse

Per stad wordt de oppervlakte groen berekend door de oppervlaktes van de verschillende typen groen bij elkaar op te tellen. Deze berekeningen worden uitgevoerd voor de genoemde grenzen:

- 1) direct om de uiterste bebouwing van de stad en wijk;
- 2) 500 meter van de eerste grens²;

De oppervlaktes groen binnen deze grenzen worden ieder gerelateerd aan het aantal woningen in de stad. Daarnaast zal per stad de verdeling in procenten van de typen groen aangegeven worden. Hiermee wordt duidelijk in hoeverre een stad een gevarieerd aanbod aan typen groen heeft.

De berekening van de oppervlakte en de variatie aan groen in de wijken gebeurt op dezelfde manier als in de steden. De bereke-

² Bij de berekening is het aantal woningen dat in de buffer ligt niet meegenomen. In een aantal steden zal dat leiden tot een overschatting van het aantal m² groen per woning (met name steden die dicht tegen elkaar aan zijn gebouwd en in elkaar overlopen). In steden met een landelijk buitengebied speelt dit beduidend minder.

ning van het groen in de wijken wordt alleen uitgevoerd voor de eerste grens.

3.4 Kwalitatieve analyse

De kwantitatieve analyse levert gegevens op over de mate waarin een stad voldoet aan het kengetal van gemiddeld 75 m² groen per woning. Dit zegt echter nog niets over de kwaliteit en toegankelijkheid van dat groen. Het is mogelijk dat een stad wel aan het kengetal voldoet, maar dat het groen kwalitatief slecht is of anderszins onbruikbaar is voor recreanten. Andersom kan een stad kwantitatief onder het kengetal zitten, maar kwalitatief een goede groenstructuur hebben.

De kwalitatieve analyse is gebaseerd op dezelfde ruimtelijke gegevens als de kwantitatieve³. Per stad zal gekeken worden naar:

- de ruimtelijke spreiding van het groen over de stad;
- de bereikbaarheid van het groen;
- de verdeling van het groen over de verschillende typen.

Hierbij wordt uitgegaan van de mogelijkheden van het groen voor recreatief gebruik. In een stad gaat het dan met name om het maken van een korte wandeling vanuit de woning.

Voor de berekening van de kwaliteit van het groen in de veertig wijken geldt dat dit op dezelfde manier gebeurt als in de steden.

³ De inrichting en vormgeving zijn uiteraard ook van belang, maar deze zijn vanwege de aard van de gebruikte gegevens niet in de analyse betrokken. Hiervoor wordt een benchmark stedelijk groen ontwikkeld die door de steden ingezet kan worden.

Met als verschil dat er voor de wijken een andere analyse wordt gemaakt van de bereikbaarheid van het groen. Er is niet gekeken naar de afstand tot het groen, maar er is wel gekeken of er spoor-, water-, of autowegen zijn die de wijk afsnijden van het groen in en om de wijk.

Ruimtelijke spreiding

Bij de ruimtelijke spreiding van het groen in de stad gaat het zowel om de ligging als om de verdeling en de grote van groene gebieden in de stad.

Verder sluit deze analyse ook aan op de bereikbaarheid van het groen vanuit de verschillende wijken.

Bereikbaarheid

Wat betreft bereikbaarheid zouden bewoners binnen 500 meter een groenstructuur te voet moeten kunnen bereiken (in of buiten de stad). Met deze lengte kan een gemiddelde wandeling van drie kwartier naar, door en van de groenstructuur gemaakt worden (Bervaes et al, 1996).

Om de bereikbaarheid te toetsen is om elk groen gebied van de typen bos, dagrecreatief terrein, droog natuurlijk terrein, nat natuurlijk terrein en parken en plantsoenen een buffer van 500 meter getrokken.

Een aantal van de typen groen die in de analyse worden meegenomen zijn niet in eerste instantie bestemd voor dagelijks kortdurend recreatief gebruik (en ook niet altijd openbaar toegankelijk), maar dragen wel bij aan het groene karakter van een stad.

Het gaat dan om begraafplaatsen, agrarische gebieden, sportterreinen en volkstuinten. Omdat in het kwalitatieve deel van deze analyse gekeken wordt naar de kwaliteiten van het groen voor de gebruikers (ligging, bereikbaarheid en typen) staan voor het beoordelen van de bereikbaarheid de typen bos, dagrecreatief terrein en parken en plantsoenen centraal.

Typen groen

Bij de verdeling over de typen groen spelen toegankelijkheid en geschiktheid voor algemeen recreatief gebruik een belangrijke rol. Sportterreinen, begraafplaatsen en volkstuinten worden daarvoor minder gebruikt dan bossen, parken en plantsoenen, dagrecreatieve terreinen en droge en natte natuurlijke terreinen.

4 Kwantitatieve en kwalitatieve analyse G30

4.1 Overzicht over de 31 steden

Kwantiteit

Uit het overzicht over de 31 steden blijkt dat 15 van de 31 onder de 75 m² groen per woning binnen de bebouwde kom scoren. Van deze 15 steden hebben er 6 meer dan 70 m² groen per woning. Wordt 500 meter om de bebouwde kom meegerekend, dan halen alle steden ruim 75 m² groen per woning.

Emmen, Heerlen en Almelo zijn de steden die het hoogst scoren voor wat betreft het groen binnen de bebouwde kom. Deze steden hebben ongeveer 2 keer het kengetal aan oppervlakte groen per woning.

De steden die het laagst scoren zijn Utrecht, gevolgd door Den Haag en Haarlem.

De 15 laag scorende steden zijn verspreid over Nederland met als concentraties:

- de steden in de Randstad;
- een deel van Brabant;
- de steden in Limburg.

De 16 steden met meer dan 75 m² groen per woning bevinden zich in de volgende delen van Nederland:

- het Noorden;
- het Oosten;
- een deel van de steden in Brabant.

Een uitzondering op de lage score van de steden in de Randstad is Dordrecht; een uitzondering op de lage score van de steden in Limburg is Heerlen.

Hengelo is een uitzondering op de goede score van de steden in het Oosten.

Kwaliteit

Er is gekeken naar de bereikbaarheid van groen binnen 500 meter vanaf de woning. Hieruit kan geconcludeerd worden dat in 30 van de 31 steden er plekken zijn waarvandaan het groen niet bereikbaar is binnen 500 meter. Alleen de bewoners van Lelystad kunnen allemaal binnen 500 meter van hun voordeur een groen gebied bereiken.

In 20 van deze steden behoort alleen het centrum tot de plekken waarvandaan het groen niet bereikbaar is binnen 500 meter. In de overige 10 steden zijn er (ook) plekken buiten het centrum waar groen niet bereikbaar is binnen 500 meter. In 3 steden zijn dit gebieden aan de stadsrand waar nieuwe woningen zijn gebouwd.

Uit de verdeling over de typen groen blijkt dat 50% van de oppervlakte bestaat uit parken en plantsoenen, 22% is sportterrein en 11% overig agrarische gebruik. Begraafplaatsen, volkstuinen en bos beslaan elk ongeveer evenveel oppervlakte, respectievelijk 4, 5 en 6% van het groen. Dagrecreatief terrein, droog natuurlijk

terrein en nat natuurlijk terrein beslaan de resterende 2% van het groene oppervlak in de G31.

Deze cijfers geven aan dat meer dan de helft van het stedelijk groen in de G31 specifiek is ingericht voor dagelijks recreatief gebruik.

4.2 Vergelijking met GMII

De uitkomsten van de resultaten in dit rapport zijn vergeleken met de uitkomsten in het project 'Groene Meters II' (Bezemer, V. & P.A.M. Visschedijk, 2003). Omdat Sittard-Geleen voor het eerst gemeten is, is deze stad weggelaten uit de vergelijking. De G30 steden uit 2000 worden dus vergeleken met 30 van de G31 steden uit 2003.

Kwantiteit

De gemiddelde hoeveelheid groen per woning in 2003 was $84,2\text{m}^2$ tegen $81,6\text{m}^2$ in 2000, wat neerkomt op een gemiddelde stijging van $2,6\text{m}^2$.

In 18 steden is de hoeveelheid groen gestegen en in 12 steden daalde de hoeveelheid groen. In 12 steden is de hoeveelheid groen met meer dan $3,5\text{m}^2$ gegroeid. In 5 steden nam de hoeveelheid groen met meer dan $3,5\text{m}^2$ af.

Positieve uitschieters zijn Lelystad en Deventer waar de hoeveelheid groen per woning steeg met respectievelijk $19,3$ en $13,0\text{m}^2$. Een negatieve uitschieter is Venlo waar de hoeveelheid groen daalde met $22,3\text{m}^2$. De overige steden varieert de groei van $-5,9\text{m}^2$ tot $+9,3\text{m}^2$.

Relatief gezien zijn Lelystad en Venlo ook de uitschieters. De hoeveelheid groen is er met meer dan 20% gegroeid/gedaald. In Deventer, Haarlem, Helmond, Breda en Enschede is de hoeveelheid groen met meer dan 10% gegroeid; in geen enkele andere stad dan Venlo is de hoeveelheid groen met meer dan 10% gedaald.

Vergeleken met de meting in 2000 zijn de concentraties van steden met meer/minder groen dan 75m^2 gewijzigd.

Van de vijf Overijsselse steden had in 2000 alleen Almelo meer dan 75m^2 groen per woning, terwijl in 2003 alleen nog Hengelo minder dan 75m^2 groen per woning heeft. Daardoor hebben nu (bijna) alle steden in het Noorden en Oosten van het land meer dan 75m^2 groen.

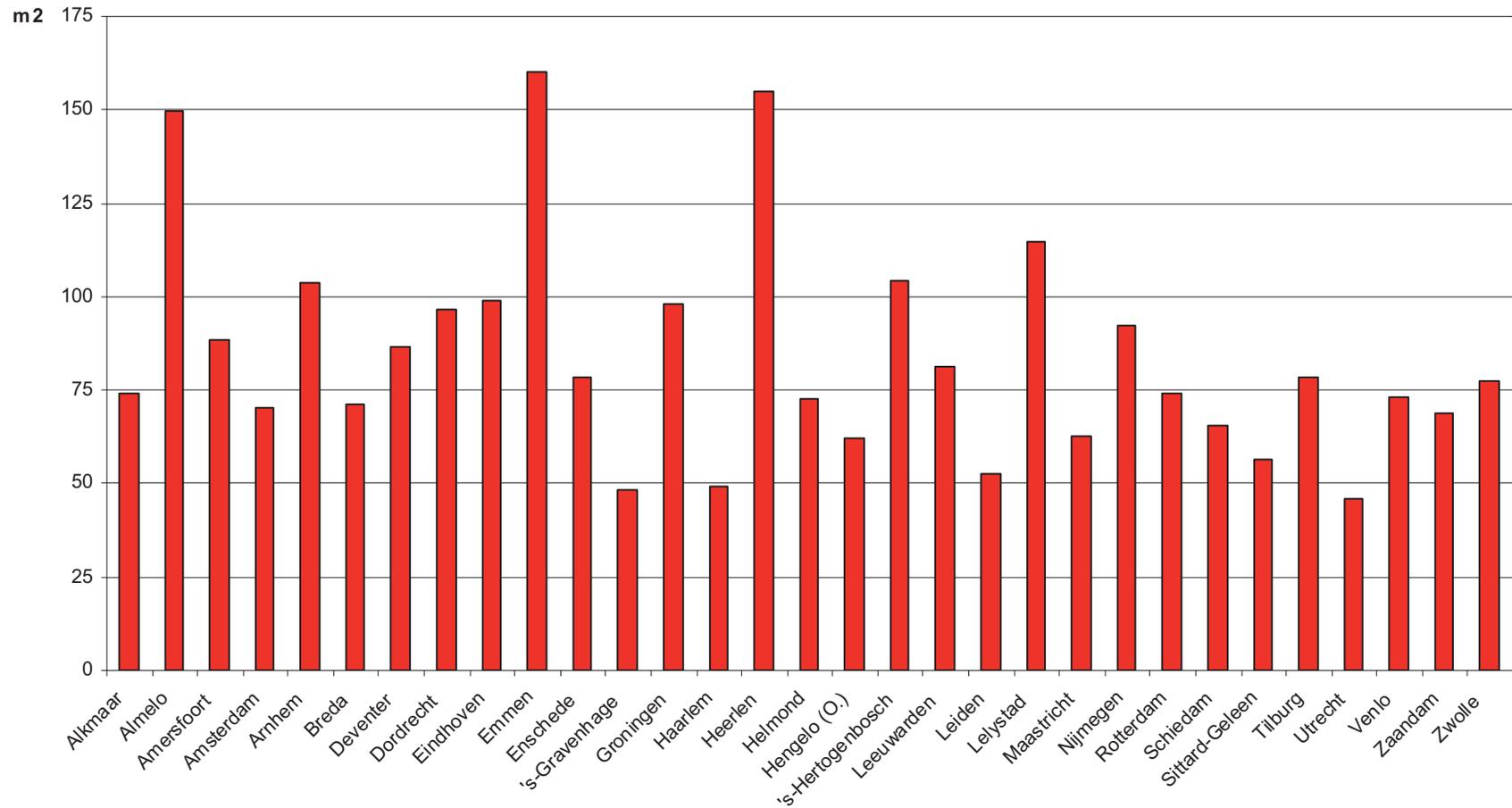
Doordat de hoeveelheid groen per woning in Venlo drastisch gedaald is, is Heerlen nog de enige Limburgse stad die meer dan 75m^2 groen per woning heeft. In Brabant en de Randstad is er op dit gebied weinig veranderd.

Kwaliteit

In het algemeen is de bereikbaarheid ten opzichte van 2000 verbeterd. In 10 steden is de bereikbaarheid van het groen verbeterd, in 4 steden is de bereikbaarheid verslechterd en in 16 steden is de bereikbaarheid niet verbeterd of verslechterd.

Dat de bereikbaarheid niet beter of slechter is geworden komt deels doordat er niets gewijzigd is en deels omdat in een stad op de ene plek gebieden een verbeterde bereikbaarheid hebben, maar op een andere plek een verslechterde bereikbaarheid.

De oppervlakte 'overig agrarisch groen' is met vijf procent gedaald. Dit is ten goede gekomen aan de oppervlakte parken en plantsoenen, dat met drie procent gestegen is, en aan overige typen groen. Hiermee is de hoeveelheid groen dat geschikt is voor recreatief gebruik gestegen.

Grafiek 1 De hoeveelheid m² groen per woning in de G31 steden.

4.3 Alkmaar

Kwantiteit

Tabel 1. Aantal m² groen per woning

grens: bebouwde kom	74.0
grens: 500 meter om bebouwde kom	109.2
afwijking kengetal bebouwde kom	-1.0

Kwaliteit

ligging/structuur

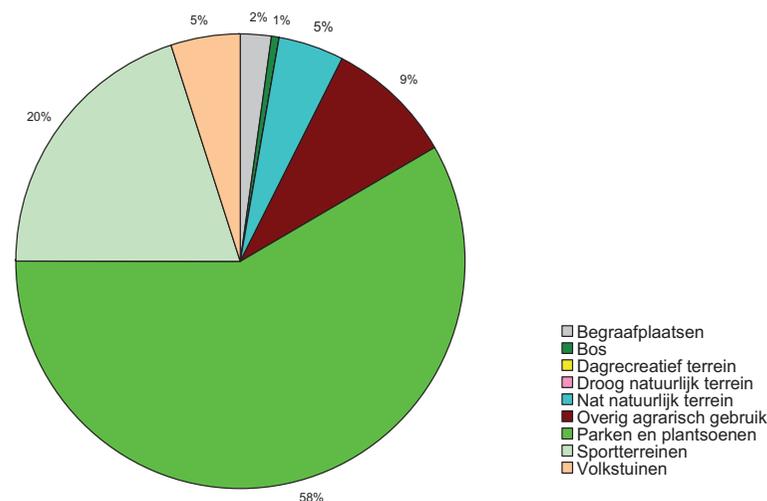
Het groen in Alkmaar ligt in een aantal grotere eenheden verspreid over de stad. Deze eenheden zijn niet onderling verbonden. De wijken ten oosten van het centrum hebben niet de beschikking over een park, maar over een agrarisch terrein. Verder heeft Alkmaar veel water in de stad. Het groen staat op enkele plekken in verbinding met het buitengebied.

bereikbaarheid

Alleen in het noorden ligt een gebied waarvandaan de bewoners niet binnen 500 meter een groengebied kunnen bereiken. Het buitengebied van Alkmaar is grotendeels agrarisch maar moeilijk bereikbaar door de ligging van provinciale wegen rondom vrijwel de gehele stad.

typen groen

Meer dan de helft van de oppervlakte groen in Alkmaar bestaat uit parken en plantsoenen.

Figuur 1. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 2. Verandering in het aantal m² groen per woning

	Rang- lijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	18	74.0
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	19	-0.1
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	19	-0.1

De totale hoeveelheid groen is nagenoeg ongewijzigd, maar de verspreiding van het groen is verbeterd. Er zijn enkele kleine gebieden groen bij gekomen op plekken die bij de vorige meting niet binnen 500m van het openbaar groen lagen.

Kaarten Alkmaar

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.4 Almelo

Kwantiteit

Tabel 3. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	149.7
grens: 500 meter om bebouwde kom	212.7
afwijking kengetal bebouwde kom	+74.7

Kwaliteit

ligging/structuur

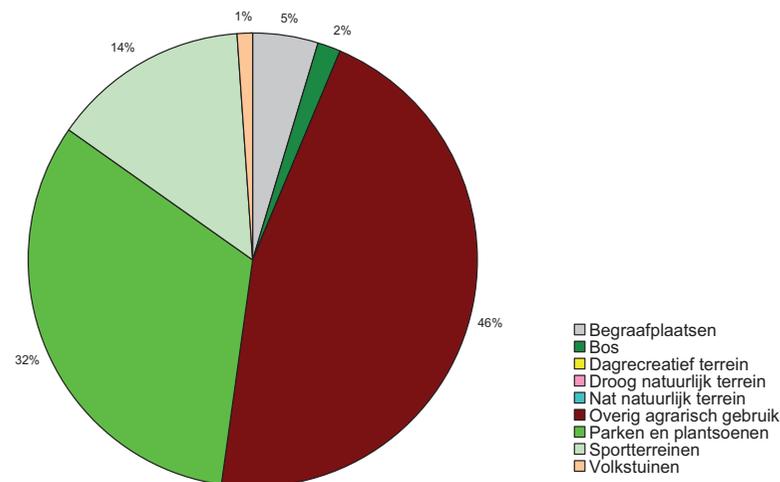
Het meeste groen ligt in Almelo in het westen van de stad. Ten oosten en noordoosten van het centrum liggen twee grote parken. Verder ligt het groen in kleinere oppervlakken verspreid over de stad. Op redelijk wat plekken zijn er verbindingen tussen het groen in de stad en het buitengebied.

bereikbaarheid

Ten noordoosten van het centrum en in het centrum zelf zijn kleine gebieden waar mensen verder dan 500 meter van het groen wonen. Voor de overige inwoners van Almelo is het groen goed bereikbaar.

typen groen

Uit de verdeling over de typen groen blijkt dat in Almelo slechts 32% van de groene oppervlakte bestaat uit parken en plantsoenen. Overig agrarisch gebruik is daarentegen bijna de helft van de totale oppervlakte groen per woning binnen de bebouwde kom.

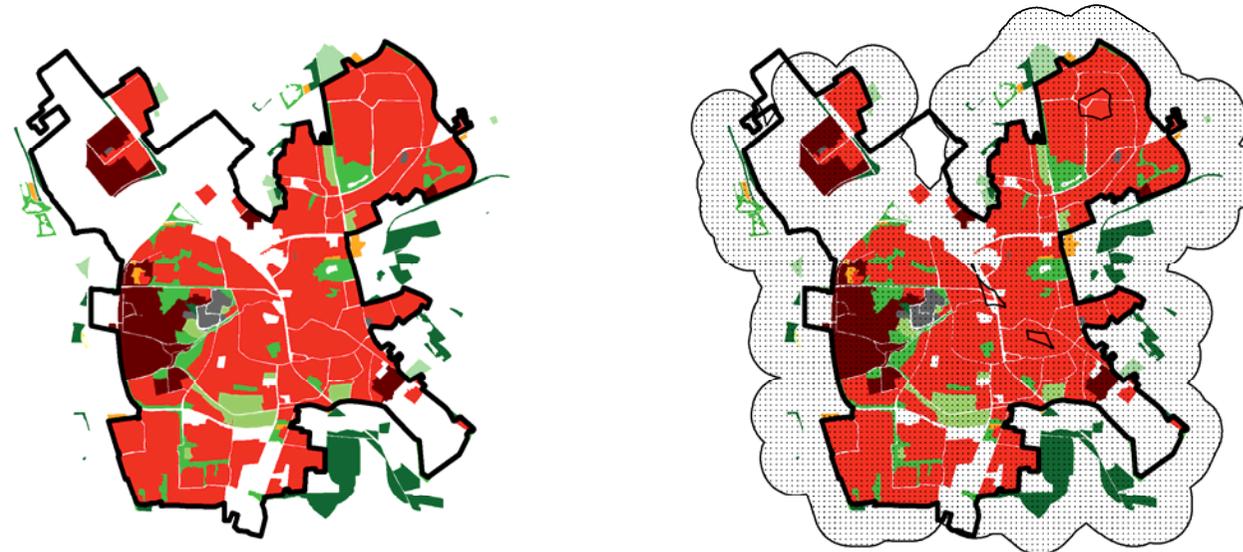
Figuur 2. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 4. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	3	149.7
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	18	+0.8
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	18	+0.5

De hoeveelheid en de verdeling over de typen groen is nauwelijks gewijzigd. In het centrum is het groen nu beter bereikbaar, in het noordoosten is midden in een wijk een park weggevalen waardoor daar het groen slechter bereikbaar is.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.5 Amersfoort

Kwantiteit

Tabel 5. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	88.3
grens: 500 meter om bebouwde kom	158.9
afwijking kengetal bebouwde kom	+13.3

Kwaliteit

ligging/structuur

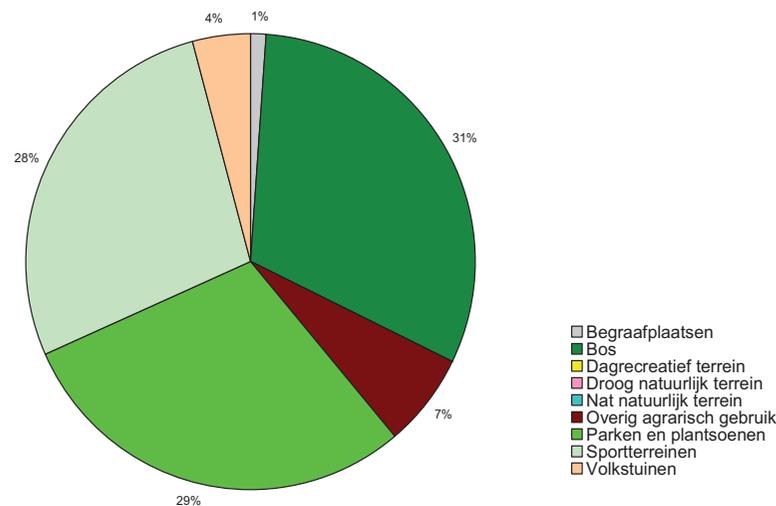
Langs de zuidelijke en zuidwestelijke rand van Amersfoort liggen enkele grote parken en bossen. Dit groen staat in verbinding met het buitengebied, maar wordt afgeschermd door de infrastructuur. In het noorden van de stad ligt een groot park in de nieuwbouwwijk. Kleinere parken liggen verspreid over de stad.

bereikbaarheid

De meeste bebouwing ligt binnen 500 meter van een groenvoorziening. In een deel van het noorden van de stad ligt het groen op grotere afstand dan 500 meter.

typen groen

Het groen in Amersfoort bestaat voor bijna een derde uit bos, bijna 30 % uit parken en plantsoenen en bijna 30% uit sportterreinen.

Figuur 3. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

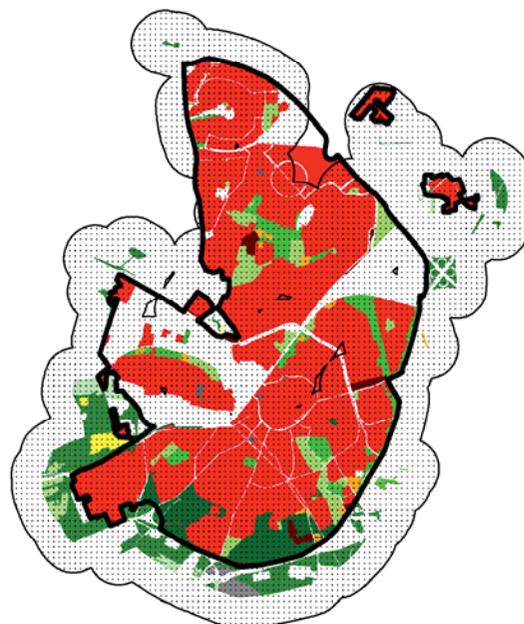
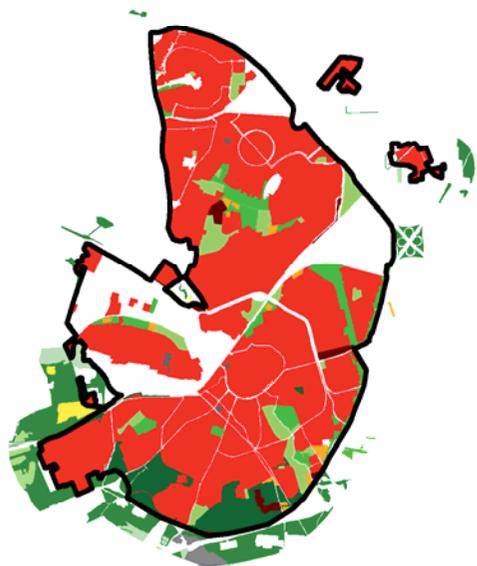
Trend

Tabel 6. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	11	88.3
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	29	-5.9
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	28	-6.2

De oorzaak dat de hoeveelheid groen in Amersfoort is gewijzigd is de overgang van een park naar een bos en er is een groot stuk overig agrarisch gebruik bebouwd. Voor de bereikbaar heeft dit geen gevolgen. In het algemeen is de bereikbaarheid van groen iets verbeterd.

Kaarten Amersfoort

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.6 Amsterdam

Kwantiteit

Tabel 7. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	70.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	93.3
afwijking kengetal bebouwde kom	-4.9

Kwaliteit

ligging/structuur

De groenstructuur van Amsterdam bestaat uit enkele grote en langgerekte parken binnen de Ring A10. In de schil rondom het centrum ligt verder een aantal kleine parken. Aan de rand van de stad liggen enkele grote plassen met bijbehorende parken en groene randen. Het water in de stad (zoals het grachtenstelsel en de IJ-oeveren) heeft ook een belangrijke recreatieve functie.

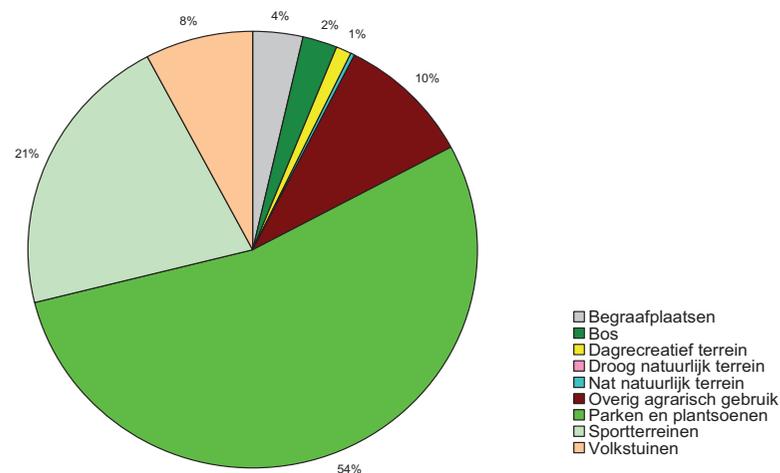
bereikbaarheid

Bewoners van het centrum, ten zuidwesten en ten zuidoosten van het centrum kunnen niet binnen 500 meter een groen gebied bereiken. De volgende ring van wijken ligt beter ten opzichte van groen.

typen groen

Uit de verdeling van het groen over de verschillende typen blijkt dat meer dan de helft bestaat uit parken en plantsoenen en 21% uit sportterreinen. De overige typen variëren tussen 1 en 10%.

Het aanwezige groen is dus over het algemeen geschikt voor recreatie.

Figuur 4. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

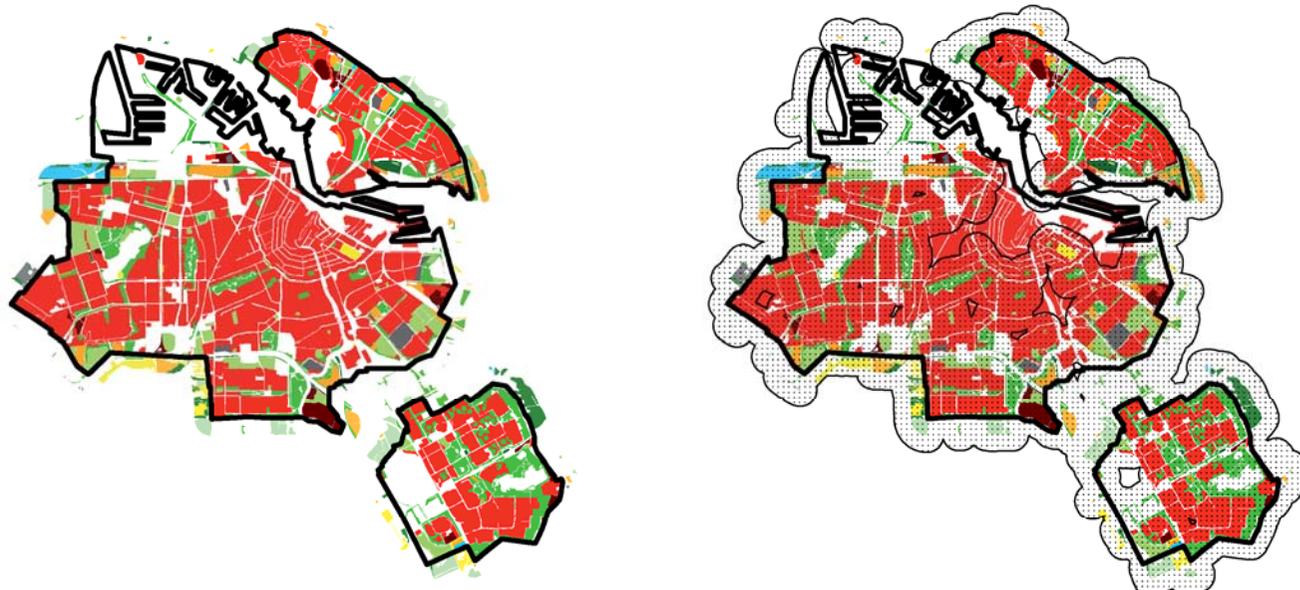
Trend

Tabel 8. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	22	70.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	16	+2.6
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	15	+3.9

De hoeveelheid groen per woning is iets gestegen. De verdeling over de typen groen is gelijk gebleven. De bereikbaarheid van het groen is verbeterd.

Kaarten Amsterdam

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

2,000 0 2,000 4,000 Meters

4.7 Arnhem

Kwantiteit

Tabel 9. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	103.8
grens: 500 meter om bebouwde kom	221.0
afwijking kengetal bebouwde kom	+28.8

Kwaliteit

ligging/structuur

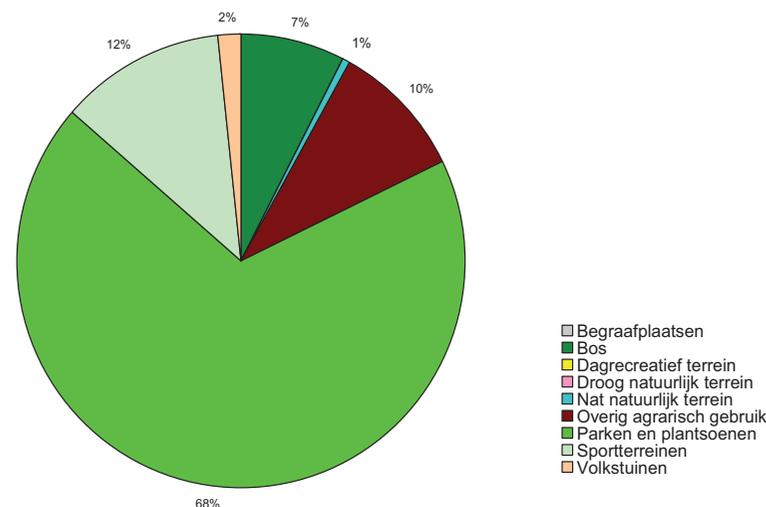
Het Arnhemse groen bestaat uit grote eenheden die de stad insteken, zowel ten noorden als ten zuiden van de Rijn. Groen in het centrum is alleen te vinden in het gebied waar de singel loopt. Arnhem-noord is omringd door bos en park, Arnhem-zuid is omringd door agrarisch gebied en uiterwaarden.

bereikbaarheid

Enkele kleine gebieden ten noorden en oosten van het centrum liggen verder dan 500 meter van het dichtstbijzijnde groen.

typen groen

Circa 68% van het groen in Arnhem bestaat uit parken en plantsoenen. Dit is het hoogste percentage van de G31 steden.

Figuur 5. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

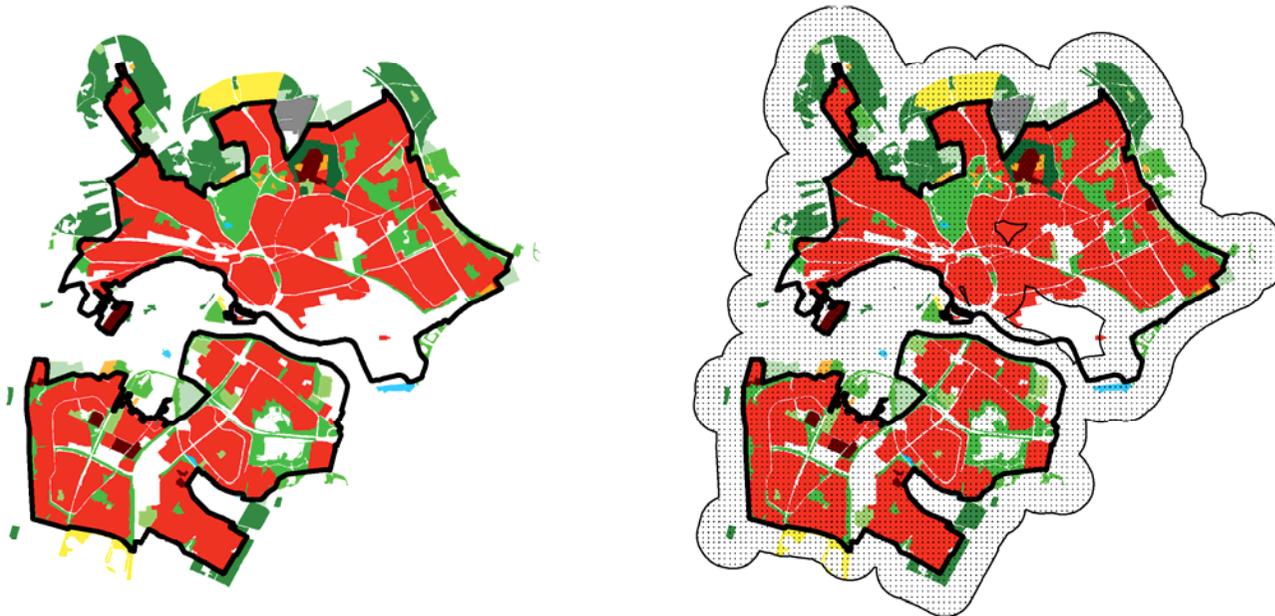
Trend

Tabel 10. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	6	103.8
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	15	+3.0
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	17	+2.9

Vergeleken met de vorige meting heeft Arnhem meer groen in de bebouwde kom. Aan de bereikbaarheid van het groen is niets veranderd.

Kaarten Arnhem

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.8 Breda

Kwantiteit

Tabel 11. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	71.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	125.3
afwijking kengetal bebouwde kom	-3.9

Kwaliteit

ligging/structuur

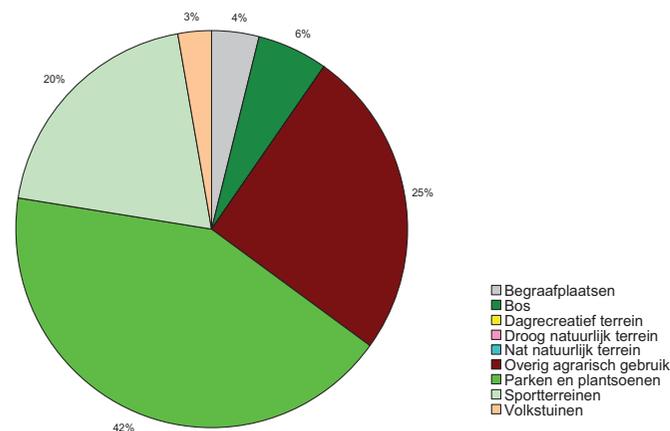
De groenstructuur van Breda wordt gekenmerkt door een verspreide ligging van wijkparken en parkjes. Vanuit het centrum loopt een groene structuur in zuidelijke richting tot in het buitengebied.

bereikbaarheid

Er zijn in Breda drie gebieden waarvandaan het groen niet bereikbaar is binnen 500 meter. Deze liggen in het westen van het centrum, ten oosten van het centrum en ten zuiden bij de ringweg.

typen groen

42% van het groen in Breda bestaat uit parken en plantsoenen. Sportterreinen beslaan 20%, agrarische terreinen beslaan een kwart van de groene oppervlakte. Volkstuinen, begraafplaatsen en bos beslaan tussen de 3 en 6 % van de oppervlakte.

Figuur 6. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

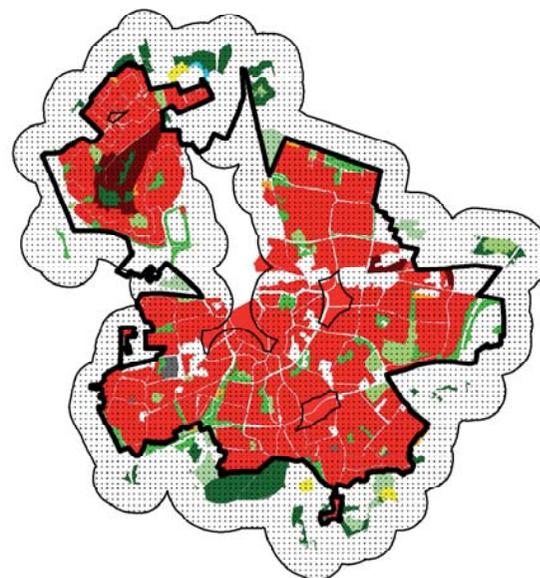
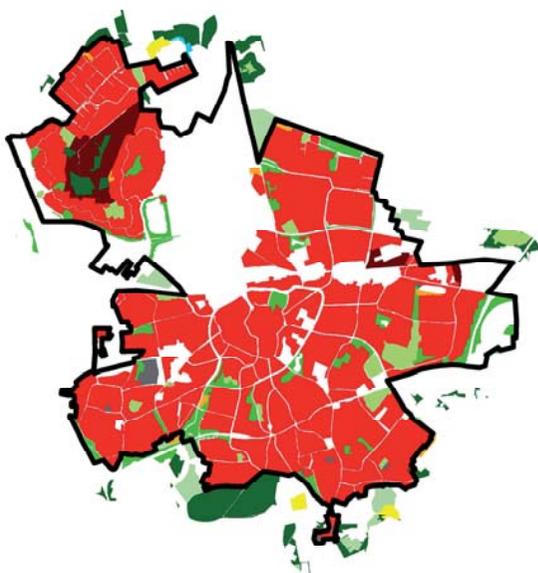
Trend

Tabel 12. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	21	71.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	5	+8.4
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	5	+13.3

De hoeveelheid groen is relatief sterk gestegen met meer dan 10%. Dit komt doordat het aantal woningen gedaald is. Het groen is minder goed bereikbaar geworden. Er zijn naar verhouding meer parken en minder sportterreinen dan in 2000.

Kaarten Breda

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.9 Deventer

Kwantiteit

Tabel 13. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	86.6
grens: 500 meter om bebouwde kom	149.1
afwijking kengetal bebouwde kom	+11.6

Kwaliteit

ligging/structuur

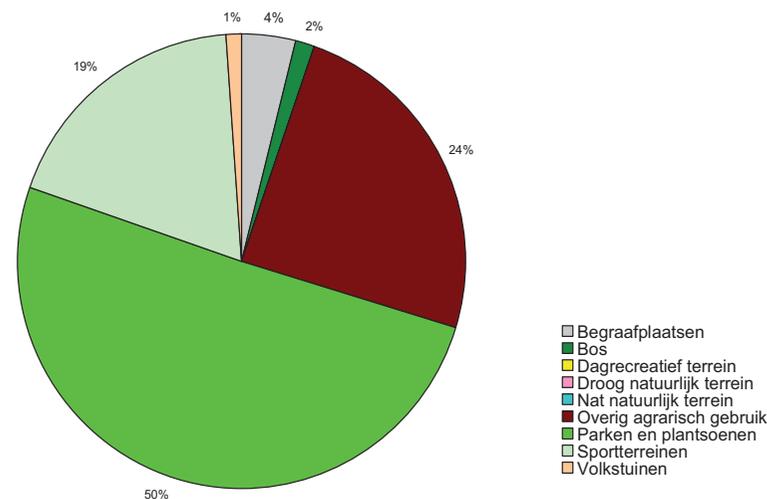
Deventer heeft zowel parken in de wijken als in het centrum. Daarnaast zijn er verbindingen tussen het groen in de stad en het groen om de stad.

bereikbaarheid

Vrijwel al het groen is voor alle inwoners binnen 500 meter bereikbaar. Een klein deel in het westen van het centrum ligt verder weg van het groen, maar wel aan de IJssel.

typen groen

De helft van het groene oppervlak in Deventer bestaat uit parken en plantsoenen. Bijna een kwart is overig agrarisch gebruik. Bijna 20% is sportterrein.

Figuur 7. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

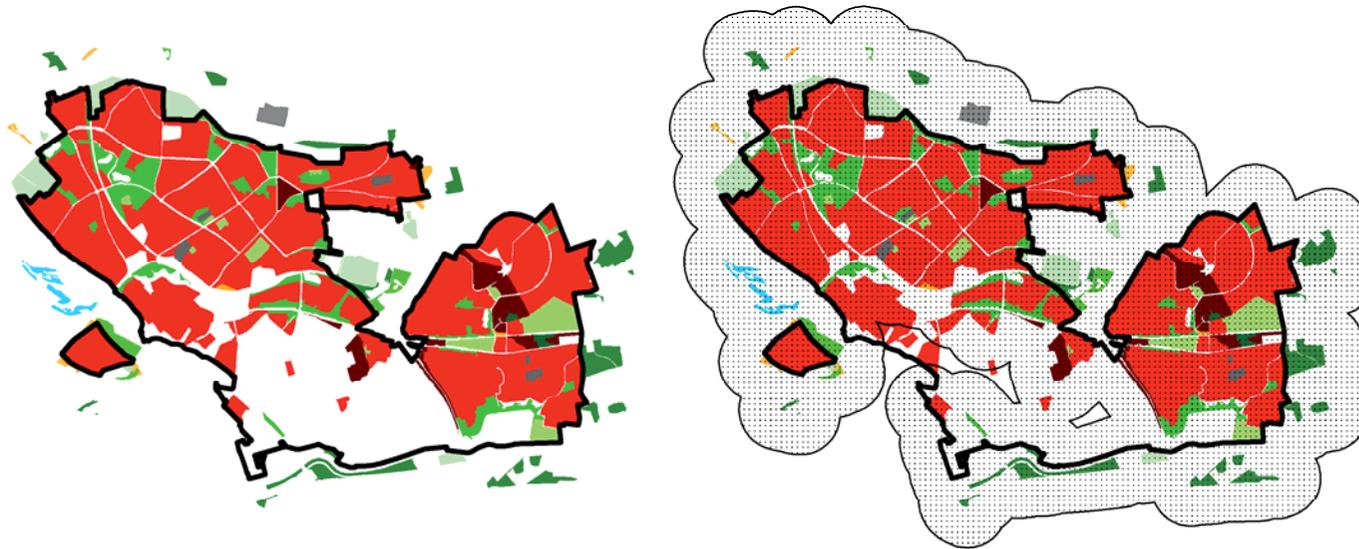
Tabel 14. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	12	86.6
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	2	+13.0
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	2	+17.6

Van alle typen groen is er wat bij gekomen, van parken en plantsoenen en van overig agrarisch gebied het meest. Dit heeft te maken met stadsuitbreiding waar groen gerealiseerd is.

De verdeling van de typen en de bereikbaarheid is nauwelijks veranderd.

Kaarten Deventer

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.10 Dordrecht

Kwantiteit

Tabel 15. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	96.5
grens: 500 meter om bebouwde kom	127.7
afwijking kengetal bebouwde kom	+21.5

Kwaliteit

ligging/structuur

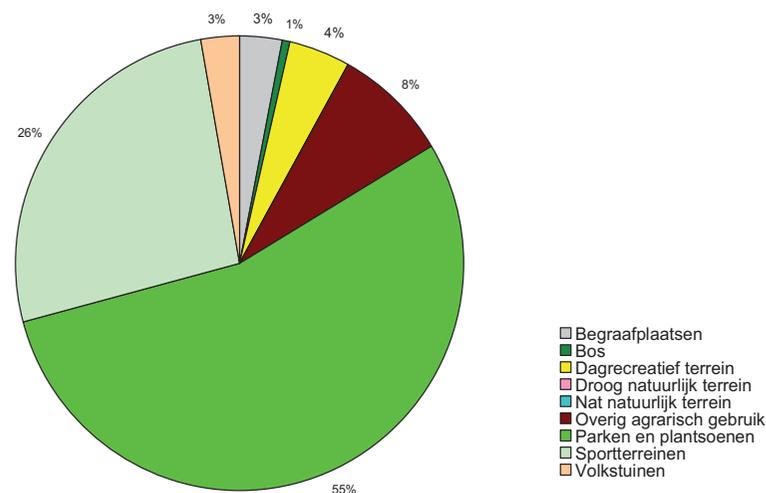
In het centrum van Dordrecht is weinig groen te vinden maar wel veel water. Verder loopt er van noordoost naar zuidwest een groenstrook door de stad. Ook zijn er verbindingen tussen het groen in de stad en het buitengebied.

bereikbaarheid

Het groen is voor vrijwel iedereen bereikbaar binnen 500 meter behalve voor de inwoners in het centrum.

typen groen

Meer dan de helft van de groene oppervlakte in Dordrecht bestaat uit parken en plantsoenen. Iets meer dan een kwart van het groen bestaat uit sportterrein en een groot deel van deze terreinen is gelegen in de groenstructuur binnen de stad.

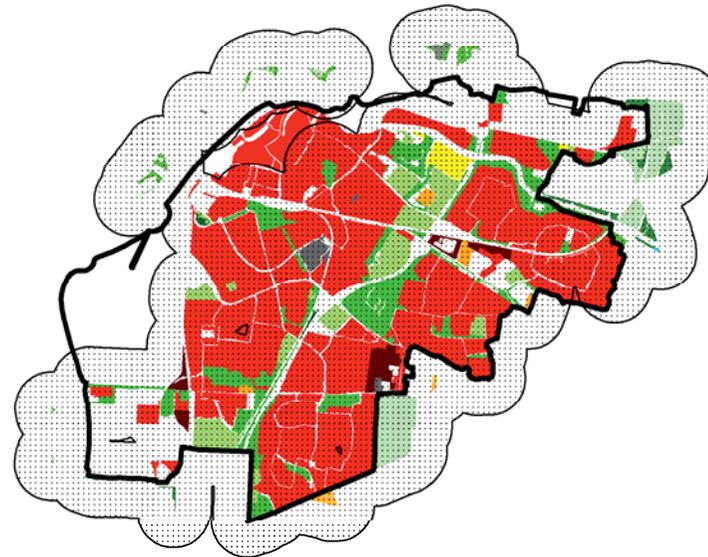
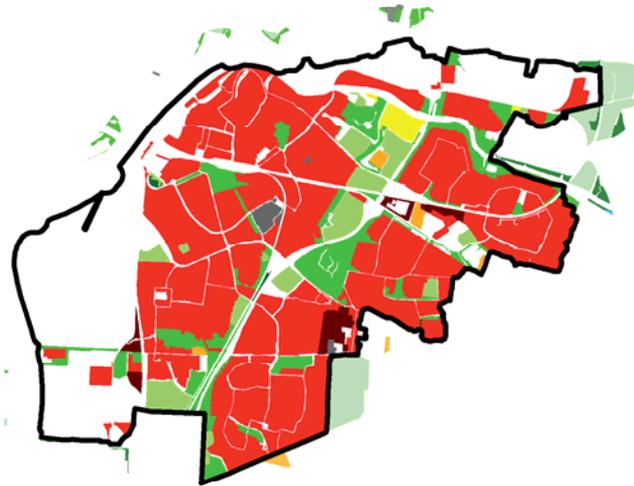
Figuur 8. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 16. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	9	96.5
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	9	+5.4
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	10	+6.0

De totale hoeveelheid groen per woning is groter geworden. De structuur en bereikbaarheid zijn nauwelijks veranderd ten opzichte van de vorige meting. Het aandeel parken en plantsoenen is groter geworden ten koste van overig agrarisch gebruik.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

2,000 0 2,000 4,000 Meters

4.11 Eindhoven

Kwantiteit

Tabel 17. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	99.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	188.8
afwijking kengetal bebouwde kom	+24.1

Kwaliteit

ligging/structuur

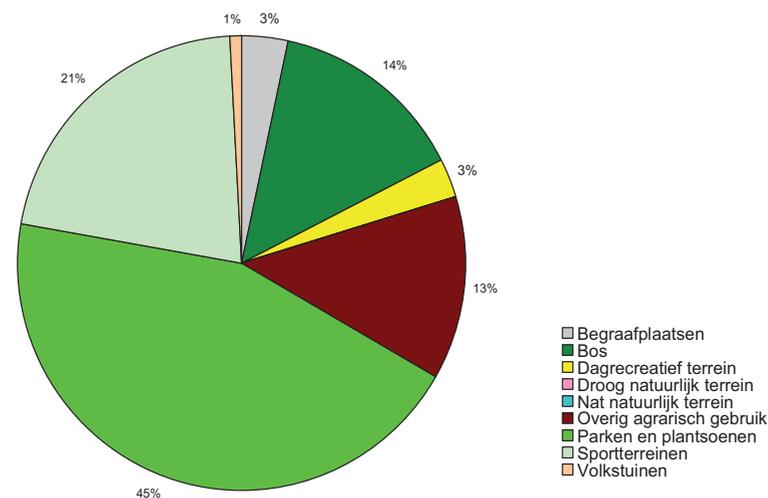
Vanuit het centrum loopt een groene structuur in zuidelijke richting naar het buitengebied. Iets ten noorden van het centrum loopt ook een groene verbinding richting noordoosten. Verder ligt het groen verspreid door de stad, met enkele grotere concentraties in het westen en noorden.

bereikbaarheid

Door de verspreide ligging kunnen veel inwoners binnen 500 meter het groen bereiken. Toch is er verspreid over de stad ook een handvol plekken waarvandaan dit niet kan.

typen groen

Minder dan de helft van de groene oppervlakte bestaat uit parken en plantsoenen. Sportterreinen bestrijken iets meer dan 20% van de oppervlakte. Bos en overig agrarisch gebied is bijna 15%.

Figuur 9. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

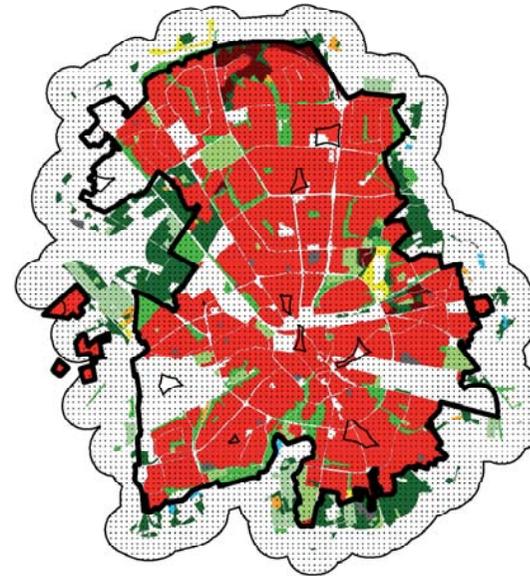
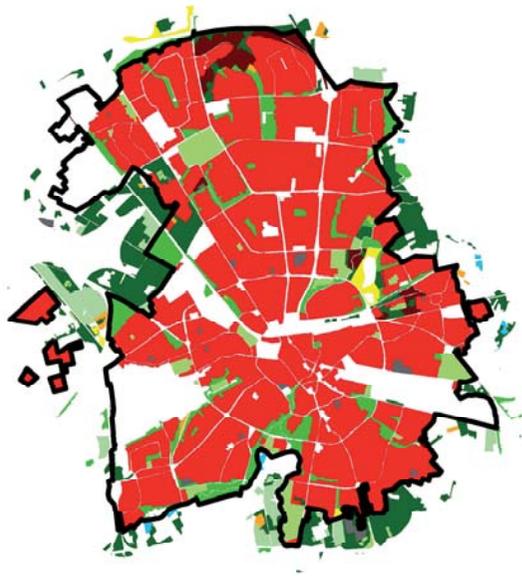
Trend

Tabel 18. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	7	99.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	23	-1.8
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	24	-1.7

Ondanks dat de hoeveelheid groen per inwoner is gedaald is de bereikbaarheid licht verbeterd. De structuur is niet veranderd. De verhoudingen in de typen groen is gewijzigd doordat parken en plantsoenen hebben plaats gemaakt voor bos en overig agrarisch gebied.

Kaarten Eindhoven

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.12 Emmen

Kwantiteit

Tabel 19. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	160.4
grens: 500 meter om bebouwde kom	445.4
afwijking kengetal bebouwde kom	+85.4

Kwaliteit

ligging/structuur

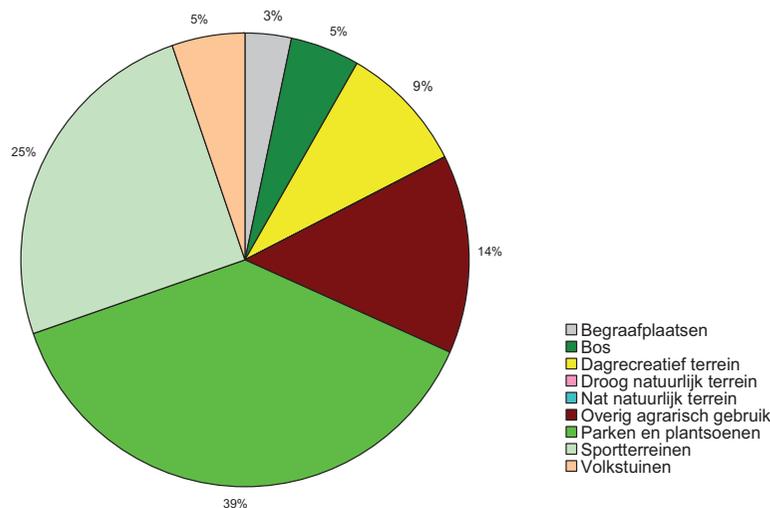
In de woonwijken liggen kleinere eenheden groen terwijl ten noorden van het centrum een groot bos de stad in steekt. Daarmee zijn er ook diverse verbindingen tussen groen in de stad en groen om de stad.

bereikbaarheid

Voor bijna alle inwoners van Emmen is het groen binnen 500 meter bereikbaar. In een nieuwe wijk in het zuidwesten is er geen groen beschikbaar.

typen groen

Van al het groen in Emmen bestaat 39% uit parken en plantsoenen. Relatief veel groen bestaat uit dagrecreatief terrein en zou opgeteld kunnen worden bij de 39% waardoor dat totaal op 49% komt. Niet alle dagrecreatieve terreinen zijn echter openbaar toegankelijk; in Emmen geldt dat bijvoorbeeld voor de dierentuin.

Figuur 10. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

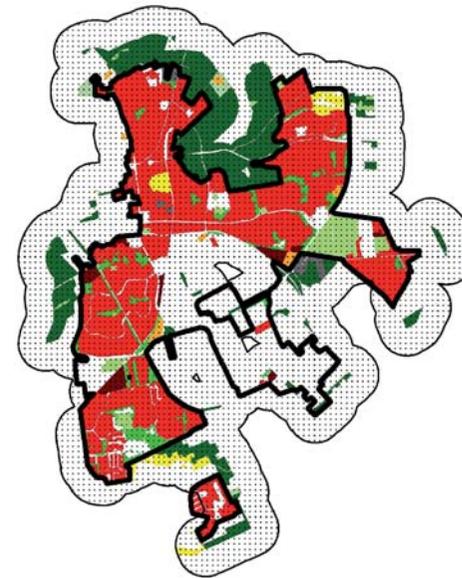
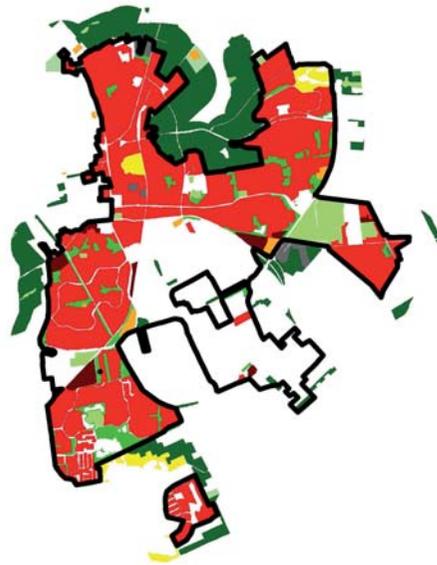
Trend

Tabel 20. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	1	160.4
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	25	-2.1
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	23	-1.3

De hoeveelheid groen in Emmen is afgenomen, maar er blijft nog steeds veel meer dan 75 m² groen per woning beschikbaar. Dit geldt voor alle woningen. Er zijn relatief veel parken en plantsoenen bij gekomen en dagrecreatief terrein verdwenen.

Kaarten Emmen

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.13 Enschede

Kwantiteit

Tabel 21. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	78.3
grens: 500 meter om bebouwde kom	177.2
afwijking kengetal bebouwde kom	+3.3

Kwaliteit

ligging/structuur

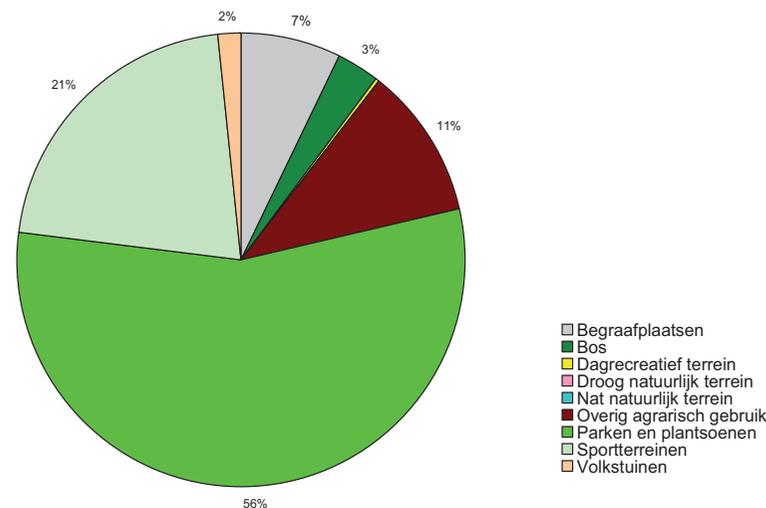
In Enschede liggen binnen de Singel enkele parken. Verder liggen er verspreid door de stad verschillende parken, met name in het zuidelijk deel. Verbindingen tussen het groen in de stad en het buitengebied zijn er zowel in het noorden als in het zuiden.

bereikbaarheid

In Enschede is vanuit het centrum het groen niet te bereiken binnen 500 meter. Ten westen en noordoosten zijn er kleine gebieden van waaruit het groen niet binnen 500 meter te bereiken is.

typen groen

Volgens de verdeling bestaat het groen in Enschede voor meer dan de helft uit parken en plantsoenen.

Figuur 11. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

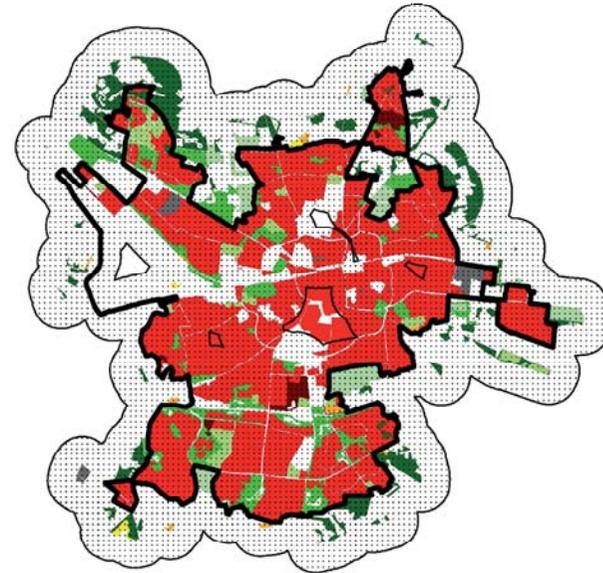
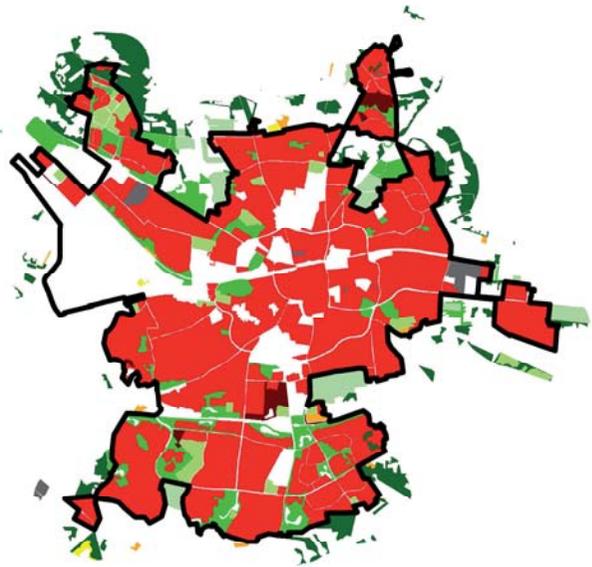
Trend

Tabel 22. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	15	78.3
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	4	+8.5
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	6	+12.1

Het openbaar groen in Enschede is verbeterd. De hoeveelheid groen in Enschede is met meer dan 10% gestegen en de bereikbaarheid is verbeterd. De verdeling over de typen groen is niet veranderd.

Kaarten Enschede

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.14 's-Gravenhage

Kwantiteit

Tabel 23. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	48.3
grens: 500 meter om bebouwde kom	102.9
afwijking kengetal bebouwde kom	-26.7

Kwaliteit

ligging/structuur

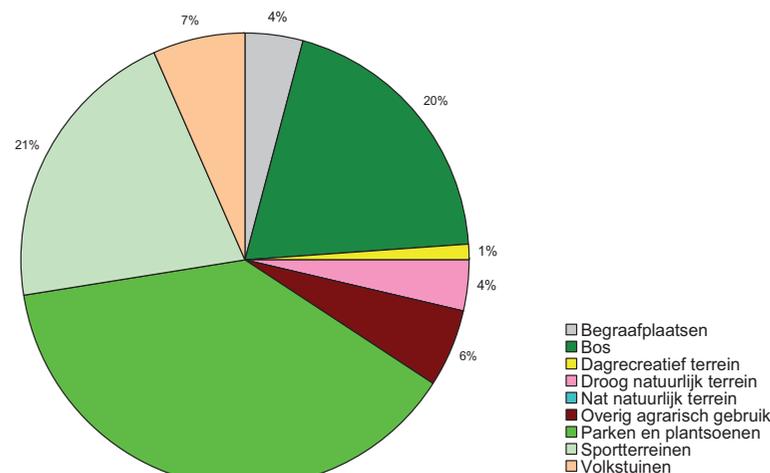
's-Gravenhage wordt gekenmerkt door een paar grote bos en duinachtige parken in de bebouwde kom en daarbuiten. Daarnaast liggen er verspreid over de stad enkele kleinere parken, vooral in de duinrand. De parken van Rijswijk grenzen aan de bebouwde kom van 's-Gravenhage zuid.

bereikbaarheid

Vanuit het centrum is het groen binnen 500 meter te bereiken. De wijken achter het Centraal Station en rondom Station Holland Spoor missen die mogelijkheid. Ook een gebied ten noordwesten van het centrum ontbeert bereikbaar groen.

typen groen

37% van het groen in 's-Gravenhage bestaat uit parken en plantsoenen en 20% is bos. Samen is dat ruim de helft van de groene oppervlakte.

Figuur 12. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

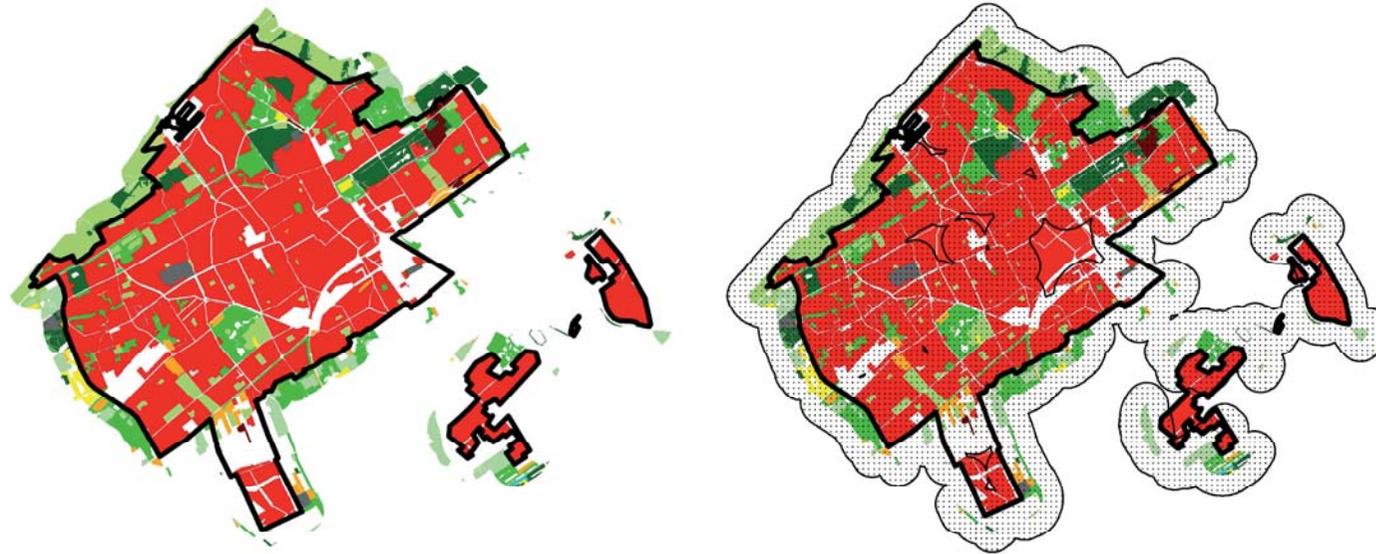
Trend

Tabel 24. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	30	48.3
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	21	-0.6
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	22	-1.2

Er is weinig veranderd in 's-Gravenhage. De hoeveelheid groen is iets afgenomen, de bereikbaarheid nam licht toe. De typen groen zijn gewijzigd omdat een groot gebied dat bij de vorige meting als park was geclassificeerd nu als bos is geclassificeerd.

Kaarten 's-Gravenhage

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.15 Groningen

Kwantiteit

Tabel 25. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	98.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	129.5
afwijking kengetal bebouwde kom	+23.1

Kwaliteit

ligging/structuur

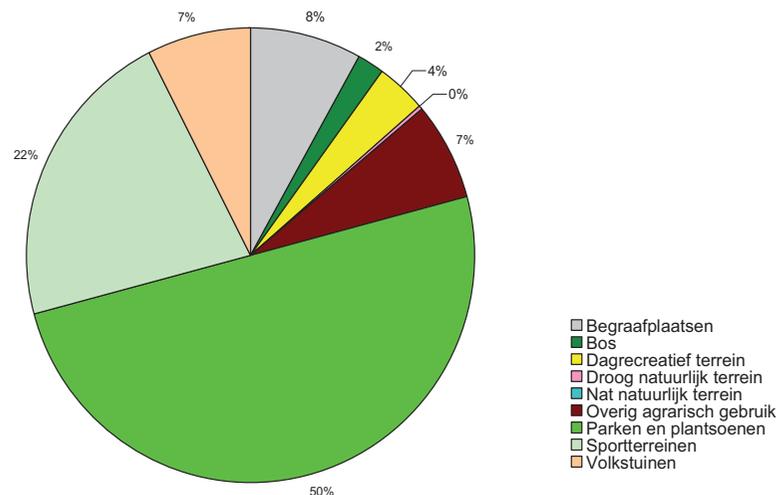
In het zuidwesten van de stad ligt een stadspark dat aan twee zijden ingeklemd ligt tussen infrastructuur. Voor het overige ligt het groen verspreid door de stad. Met name in het oosten en het westen zijn er verbindingen tussen het groen in de stad en het buitengebied.

bereikbaarheid

In het noordelijk deel van het centrum, ten oosten van het centrum en in een wijk in het zuiden liggen gebieden waar de inwoners het groen niet binnen 500 meter kunnen bereiken.

typen groen

De helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Meer dan 20% is sportterrein. De overige categorieën variëren tussen 2 en 8%.

Figuur 13. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

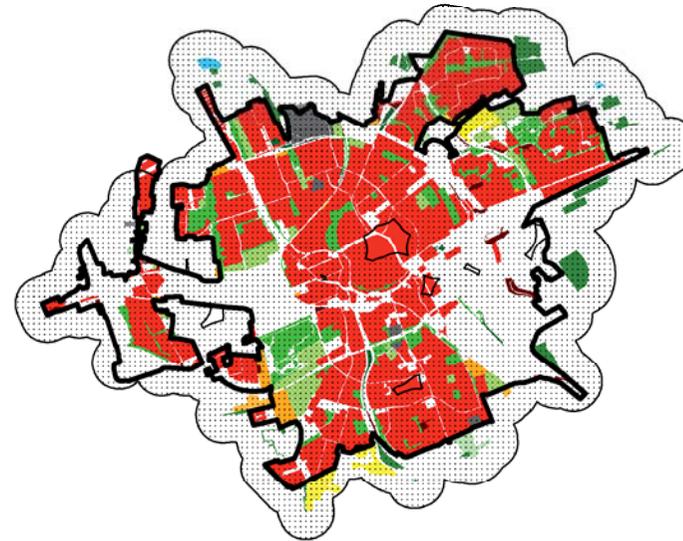
Trend

Tabel 26. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	8	98.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	10	+4.8
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	13	+5.2

De gehele situatie in Groningen is iets verbeterd. De totale hoeveelheid groen per woning is toegenomen, de bereikbaarheid ten oosten van het centrum is verbeterd, maar in het zuiden van de stad verslechterd. De verdeling van de typen is nauwelijks veranderd.

Kaarten Groningen

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.16 Haarlem

Kwantiteit

Tabel 27. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	49.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	97.6
afwijking kengetal bebouwde kom	-25.9

Kwaliteit

ligging/structuur

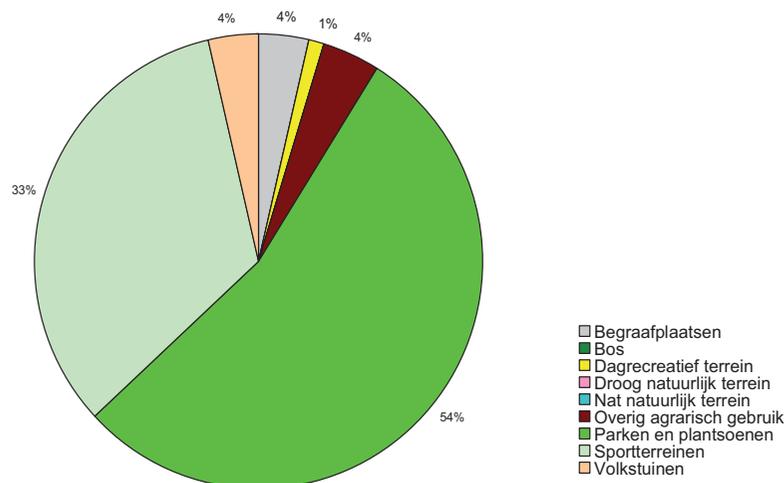
Het groen in Haarlem ligt verspreid over het noorden en het zuiden terwijl het centrum vrijwel geen groen heeft, maar wel water.

bereikbaarheid

Inwoners van het centrum van Haarlem kunnen binnen 500 meter geen groen bereiken. Voor de rest van de woningen is groen goed bereikbaar binnen 500 meter.

typen groen

Haarlem heeft het groen met name verdeeld over de typen parken en plantsoenen (54%) en sportterreinen (33%). Dit betekent dat de andere 7 typen verdeeld zijn over de resterende 13%.

Figuur 14. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

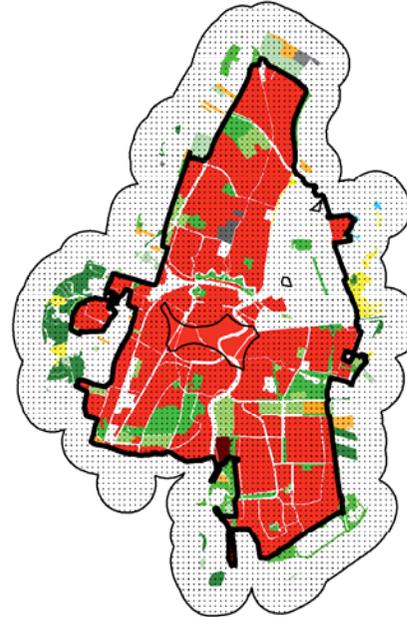
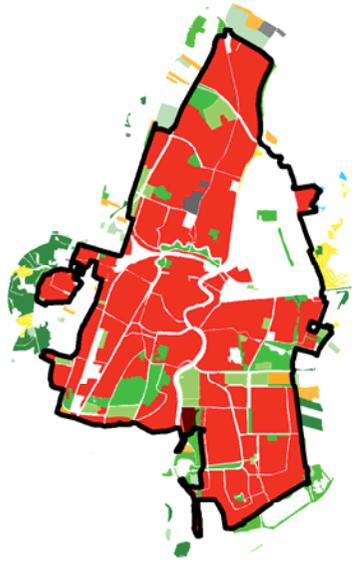
Trend

Tabel 28. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	29	49.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	6	+7.3
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	3	+17.5

De hoeveelheid groen per woning is in Haarlem sterk toegenomen. Door de aanleg van nieuwe parken is ook de bereikbaarheid verbeterd. De verhouding tussen de soorten groen zijn iets gewijzigd; het aandeel parken is verhoogd, het aandeel sportterreinen is minder geworden.

Kaarten Haarlem

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.17 Heerlen

Kwantiteit

Tabel 29. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	155.0
grens: 500 meter om bebouwde kom	233.2
afwijking kengetal bebouwde kom	+80.0

Kwaliteit

ligging/structuur

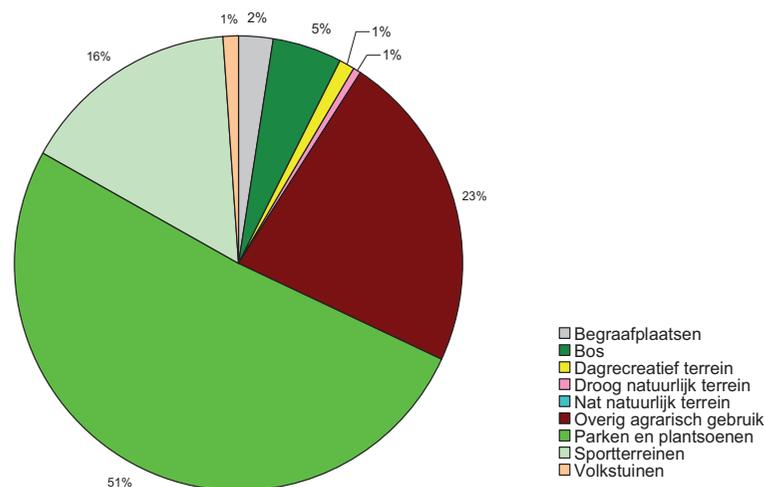
Het groen ligt in een drietal noord-zuid lopende structuren in de stad. Door deze structuren is het groen in de stad ook verbonden met het groen om de stad.

bereikbaarheid

Slechts vanuit twee kleine plekje in het centrum en in het noorden van Heerlen is het groen niet bereikbaar binnen 500 meter.

typen groen

51% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Een kwart is overig agrarisch gebruik.

Figuur 15. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

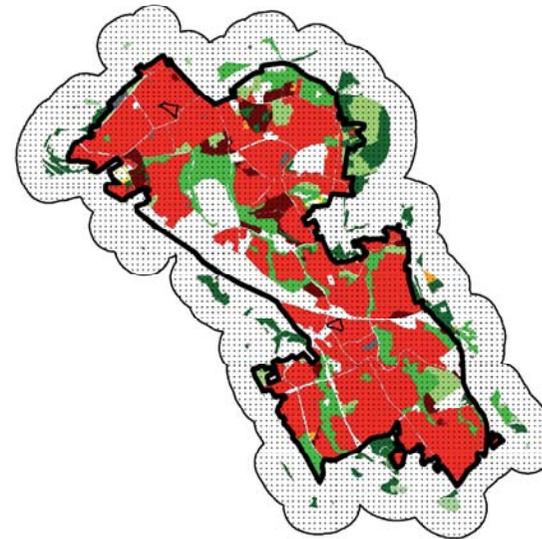
Tabel 30. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	2	155.0
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	28	-4.8
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	26	-3.0

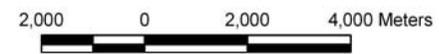
De hoeveelheid groen per woning is gedaald, maar nog altijd ver boven de 75 m². Aan de structuur en de bereikbaarheid is niets veranderd.

De verhouding tussen de soorten groen is licht gewijzigd. Er is droog natuurlijk terrein bij gekomen.

Kaarten Heerlen

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.18 Helmond

Kwantiteit

Tabel 31. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	72.8
grens: 500 meter om bebouwde kom	250.0
afwijking kengetal bebouwde kom	-2.2

Kwaliteit

ligging/structuur

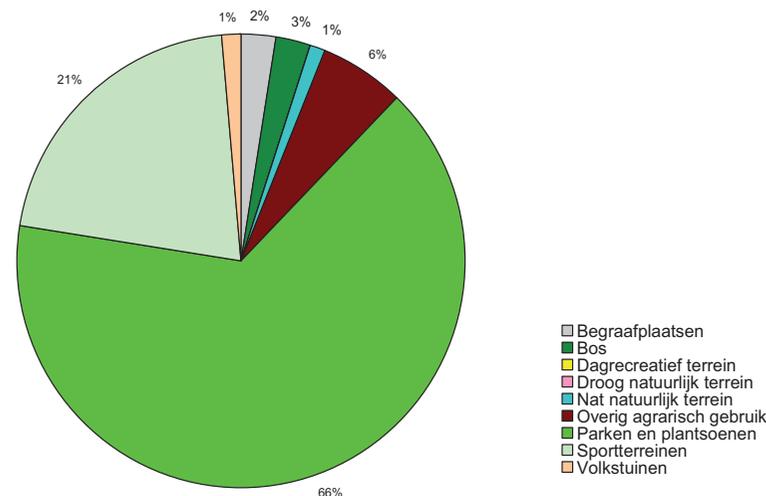
In en rondom het centrum in Helmond ligt vrijwel geen groen. De wijken daarbuiten hebben kleine eenheden groen. De grotere oppervlakten liggen ten oosten en westen net buiten de stad. Dit verklaart ook het grote kwantitatieve verschil tussen de oppervlakte per woning in de bebouwde kom en de oppervlakte per woning met inbegrip van 500 meter om de bebouwde kom.

bereikbaarheid

Ten westen van het centrum ligt een wijk waarvan de inwoners niet binnen 500 meter een groen gebied kunnen bereiken.

typen groen

Twee derde van de groene oppervlakte in Helmond bestaat uit parken en plantsoenen. Ongeveer 20 % is sportterrein, 6% is overig agrarisch gebruik

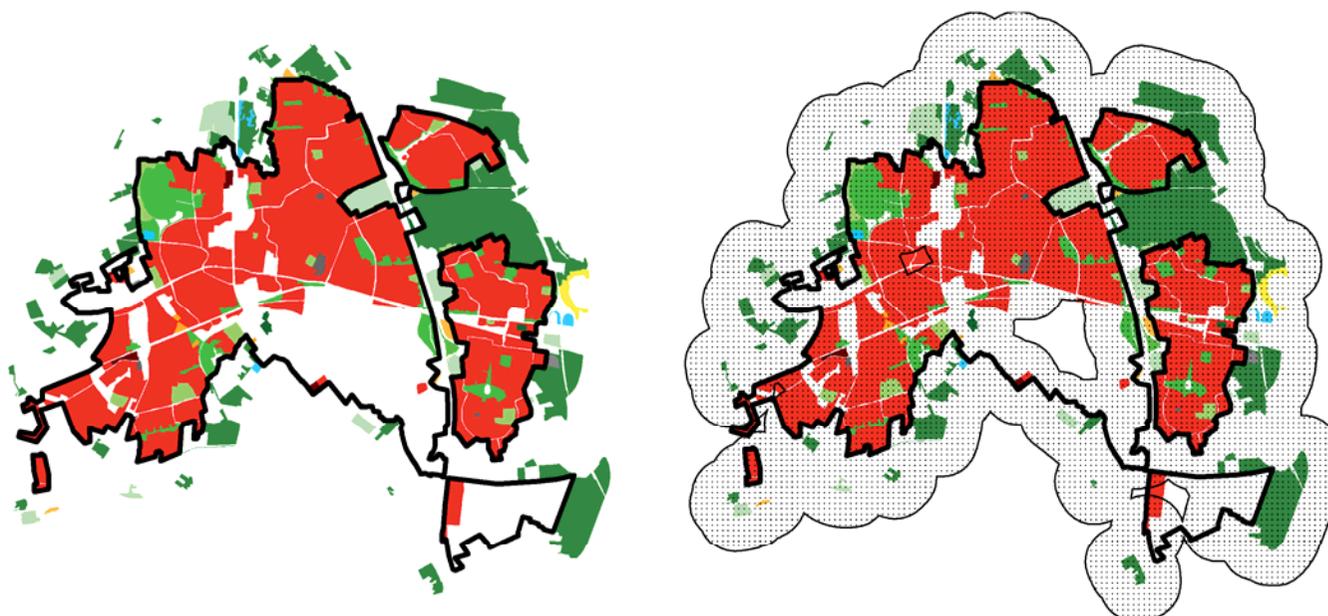
Figuur 16. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 32. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	20	72.8
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	3	+9.3
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	4	+14.6

Nog steeds is er minder dan 75 m² groen per woning, maar de hoeveelheid groen per woning stijgt snel. Vergelijken met de vorige meting is er een groot bosgebied geclassificeerd als park en plantsoen. Ook is er overig agrarisch gebied verdwenen.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.19 Hengelo

Kwantiteit

Tabel 33. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	61.9
grens: 500 meter om bebouwde kom	136.1
afwijking kengetal bebouwde kom	-13.1

Kwaliteit

ligging/structuur

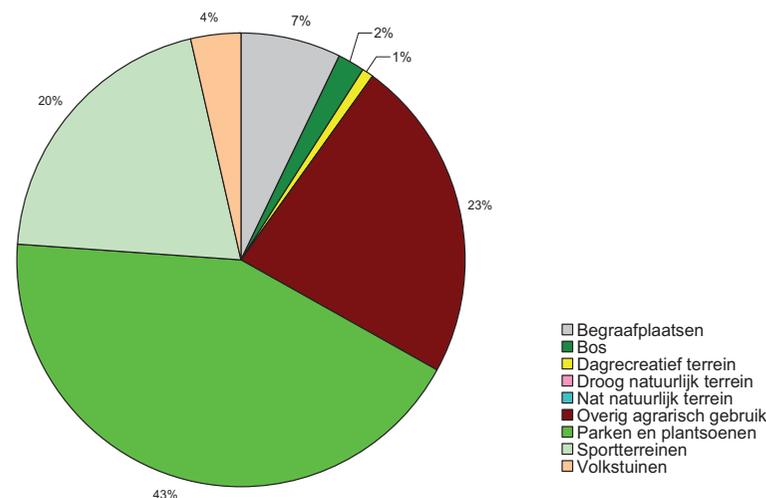
In het zuiden van de stad is vrijwel geen groen te vinden. In het noorden zijn wel enkele gebieden te vinden, met name in de nieuwe wijk ten noorden van de A1. Bedrijvigheid sluit het buitengebied af in zuid en noordwest.

bereikbaarheid

Met name voor de inwoners in de wijken in het zuiden en in een deel van het centrum is het deels niet mogelijk om binnen 500 meter groen te bereiken.

typen groen

Hengelo scoort onder de 75m² per woning en heeft tevens maar 43% parken en plantsoenen. Bijna een kwart van de groene oppervlakte bestaat uit agrarisch gebied.

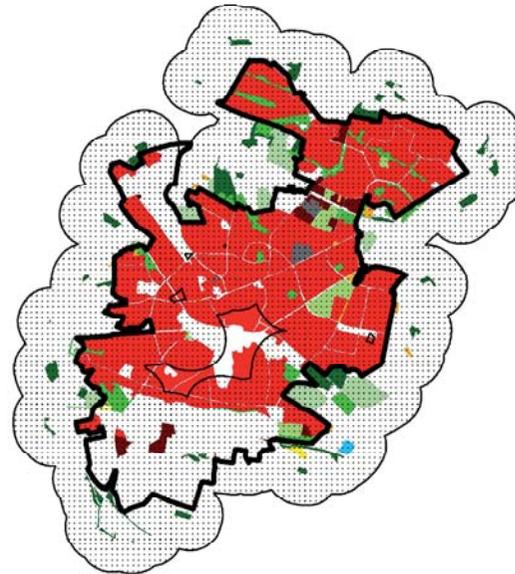
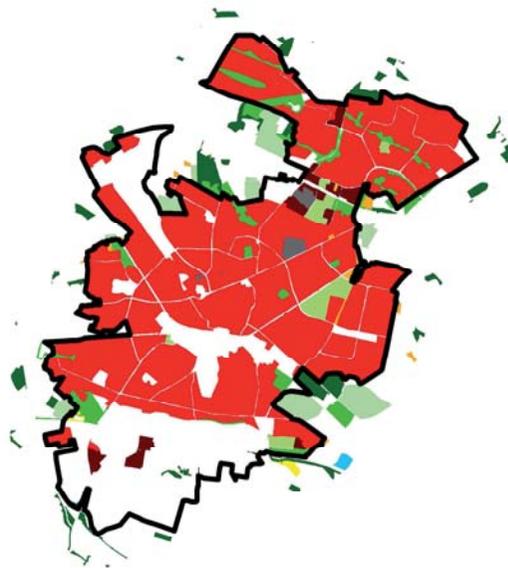
Figuur 17. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 34. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	26	61.9
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	12	+4.2
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	8	+7.2

De totale hoeveelheid groen per woning in Hengelo is gestegen. Er zijn naar verhouding meer parken en plantsoenen bij gekomen. De bereikbaarheid is verslechterd door het wegvallen van een parkje in het centrum

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.20 's-Hertogenbosch

Kwantiteit

Tabel 35. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	104.2
grens: 500 meter om bebouwde kom	182.8
afwijking kengetal bebouwde kom	+29.2

Kwaliteit

ligging/structuur

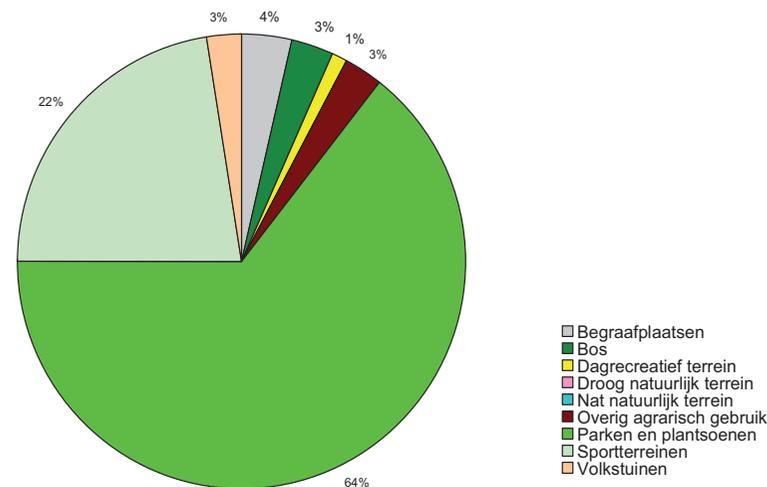
De Bossche groenstructuur wordt vooral gekenmerkt door de grote plassen in en net buiten de bebouwde kom. De wijken die aan deze plassen grenzen kunnen daar goed gebruik van maken. In veel wijken zijn kleine langwerpige parken te vinden.

bereikbaarheid

Alleen vanuit het centrum van 's-Hertogenbosch is het groen niet bereikbaar binnen 500 meter.

typen groen

bijna twee derde van het groen in 's-Hertogenbosch bestaat uit parken en plantsoenen. Daarnaast is ook een aanzienlijk deel sportterrein (22%) Dit betekent dat de andere categorieën duidelijk minder voorkomen: 1-4%

Figuur 18. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

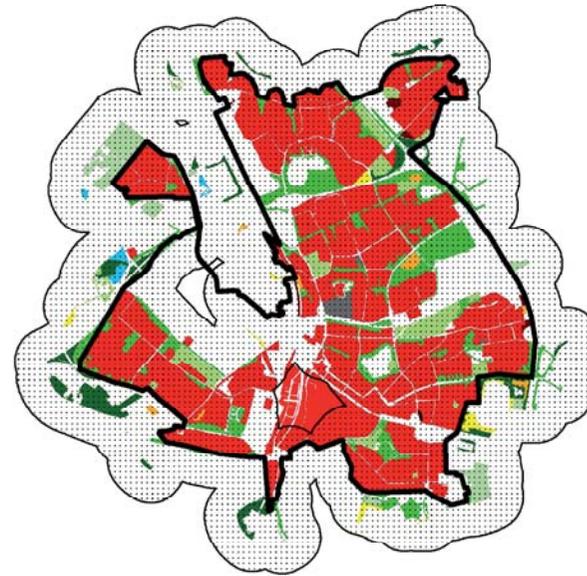
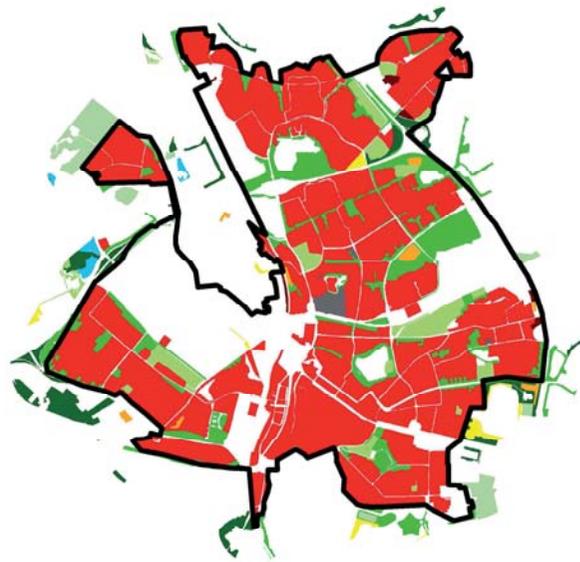
Trend

Tabel 36 Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	5	104.2
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	8	+5.7
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	12	+5.7

Er zijn veel kleinere parken bij gekomen in Den Bosch. Het groen is beter bereikbaar dan bij de vorige meting. Het aandeel parken is veel groter geworden en het aandeel sportterreinen veel minder. Dit komt omdat op meerdere plekken sportterreinen nu anders geïnclassificeerd zijn.

Kaarten 's-Hertogenbosch

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

2,000 0 2,000 4,000 Meters

4.21 Leeuwarden

Kwantiteit

Tabel 37. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	81.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	137.7
afwijking kengetal bebouwde kom	+6.1

Kwaliteit

ligging/structuur

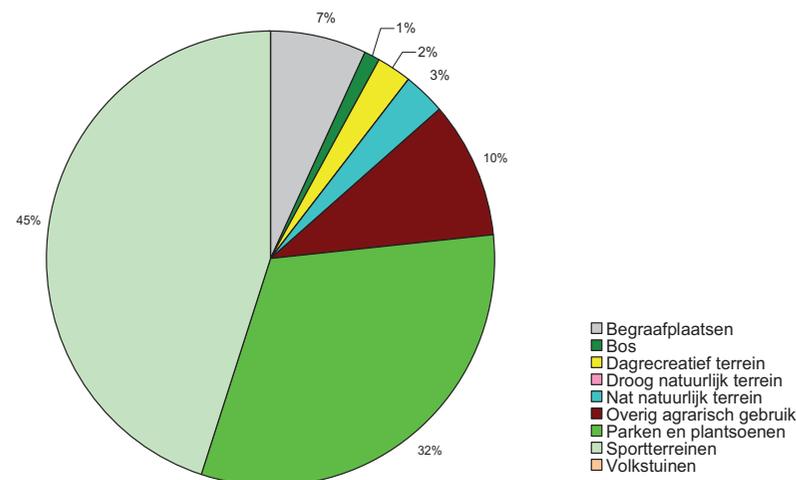
Het centrum van Leeuwarden heeft weinig tot geen groen. Daarbuiten ligt het groen verspreid over de stad. De verbinding met het buitengebied is in het zuiden minder goed door de ligging van water. Het noorden heeft een eigen groenstrook en ook een betere verbinding met het groen in het buitengebied.

bereikbaarheid

Voor delen van het centrum en ten noordoosten en zuiden daarvan is het groen niet bereikbaar binnen 500 meter.

typen groen

Eén derde van het groen in Leeuwarden bestaat uit parken en plantsoenen. Bijna de helft van de oppervlakte wordt in beslag genomen door sportterreinen.

Figuur 19. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

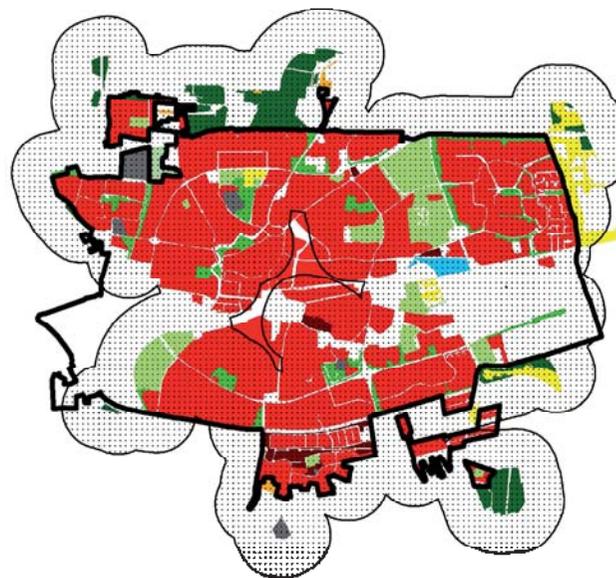
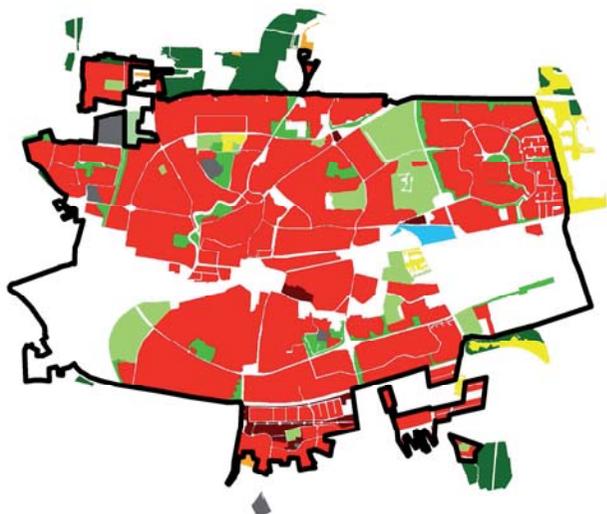
Trend

Tabel 38. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	13	81.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	7	+5.7
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	7	+7.6

Door het aanleggen van wat parkjes is de bereikbaarheid verbeterd en de hoeveelheid groen gestegen. Er is naar verhouding veel overig agrarisch gebruik bij gekomen. Dit komt doordat een gebied dat tijdens de vorige meting als park en plantsoen was geïnclassificeerd als nu als overig agrarisch gebruik wordt gerekend.

Kaarten Leeuwarden

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.22 Leiden

Kwantiteit

Tabel 39. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	52.5
grens: 500 meter om bebouwde kom	92.7
afwijking kengetal bebouwde kom	-22.5

Kwaliteit

ligging/structuur

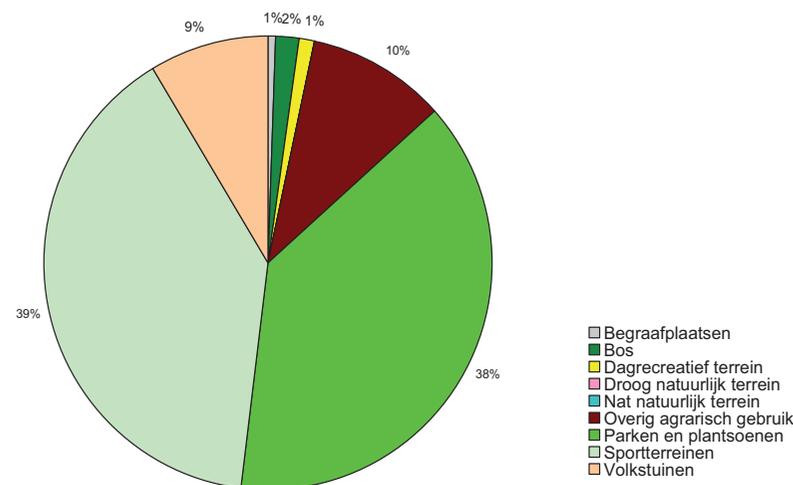
De groenstructuur van Leiden wordt gekenmerkt door de stadsgracht en enkele grote parken in de jongste wijken. De oudere wijken rondom het centrum hebben weinig groen. Buiten de bebouwde kom van Leiden liggen enkele groenelementen.

bereikbaarheid

Vanuit een groot deel van het centrum is het groen niet bereikbaar binnen 500 meter. Voor de overige wijken is de bereikbaarheid beter.

typen groen

Het groengebied van Leiden bestaat voornamelijk uit sportterreinen (39%), parken en plantsoenen (38%) en agrarisch gebruik (10%). De relatief lage score van Leiden lijkt daardoor nog wat lager omdat niet al deze terreinen geschikt en/of toegankelijk zullen zijn.

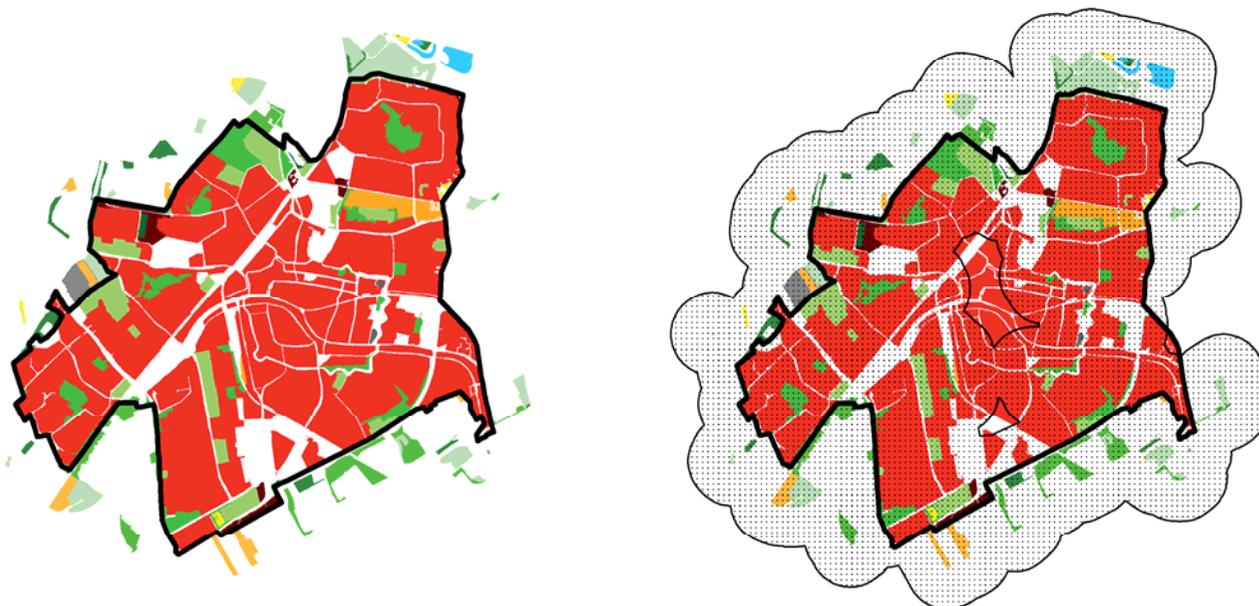
Figuur 20. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 40. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	28	52.5
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	22	-0.6
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	21	-1.1

Er is nauwelijks iets veranderd in de hoeveelheid groen in Leiden. De groei is negatief vanwege een lichte groei van het aantal woningen.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.23 Lelystad

Kwantiteit

Tabel 41. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	114.5
grens: 500 meter om bebouwde kom	290.5
afwijking kengetal bebouwde kom	+39.5

Kwaliteit

ligging

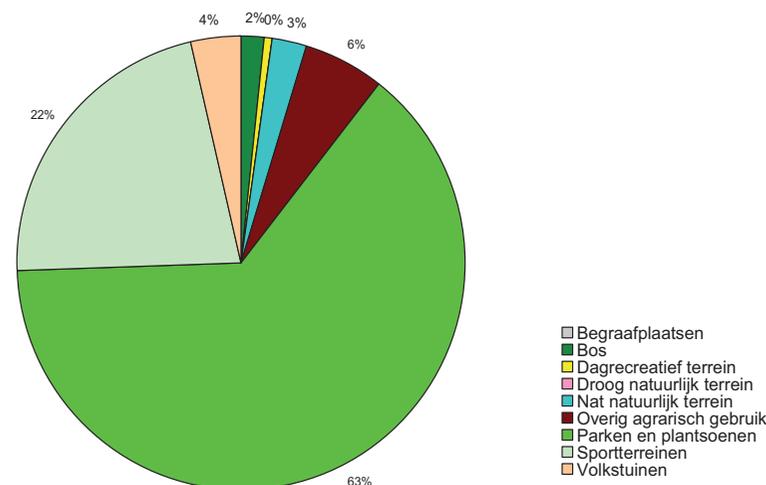
De groenstructuur van Lelystad wordt gekenmerkt door een aantal centraal tussen wijken gelegen parken. Een daarvan heeft een verbinding met de bossen en natuurgebieden net buiten de stadsgrens.

bereikbaarheid

Lelystad heeft een dussdanige verdeling van het groen dat dit vanuit elke woning bereikbaar is binnen 500 meter.

typen groen

De verdeling over de typen groen laat zien dat ruim 60% hiervan bestaat uit parken en plantsoenen. Sportterreinen beslaan meer dan 20% van de oppervlakte.

Figuur 21. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

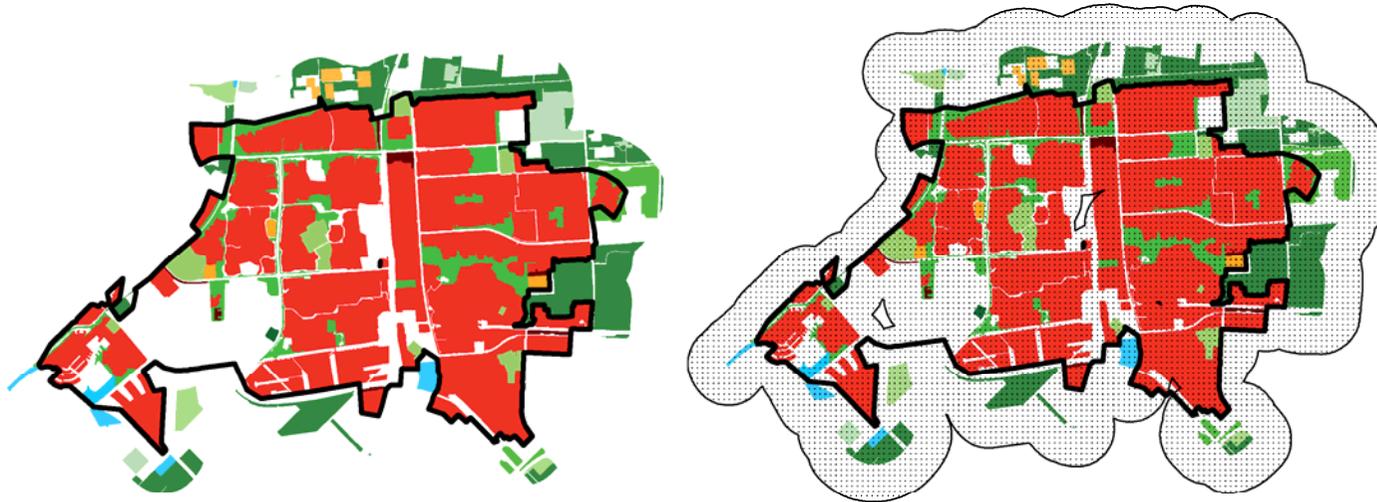
Trend

Tabel 42. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	4	114.5
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	1	+19.3
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	1	+20.3

De stijging in Lelystad is erg groot. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal woningen, een stijging van de oppervlakte parken en plantsoenen en nog het meest door een stijging van recreatief water in een nieuwe wijk.

Kaarten Lelystad

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.24 Maastricht

Kwantiteit

Tabel 43. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	62.6
grens: 500 meter om bebouwde kom	124.0
afwijking kengetal bebouwde kom	-12.4

Kwaliteit

ligging/structuur

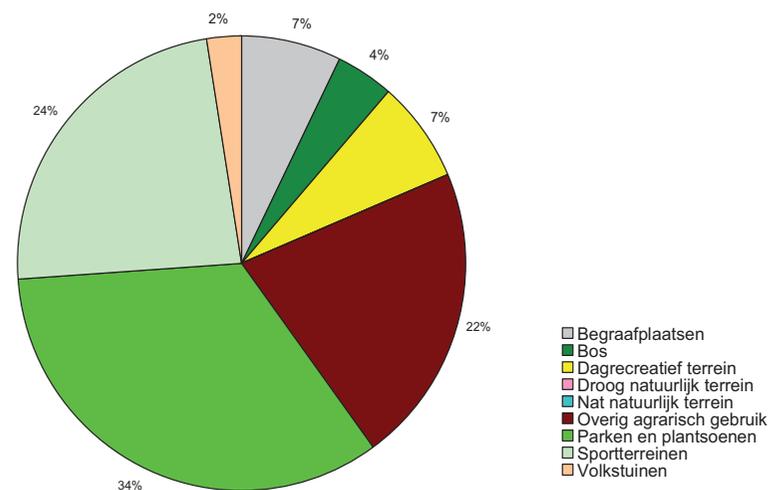
Binnen de eerste ring van de stad ligt 1 park. Op de oostelijke oever van de stad ligt het groen met name in het noordelijk deel. De westelijke oever heeft meer groen en ook in grotere eenheden. Een van de parken in het westen staat in verbinding met het buitengebied.

bereikbaarheid

Het noorden van het centrum en een wijk ten zuidoosten van het centrum op de oostelijke oever liggen niet binnen het bereik van 500 meter van het groen.

typen groen

34% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen, samen met het aanzienlijke aandeel dagrecreatief terrein komt dit op 41%. Een kwart is sportterrein en 22% agrarisch gebied.

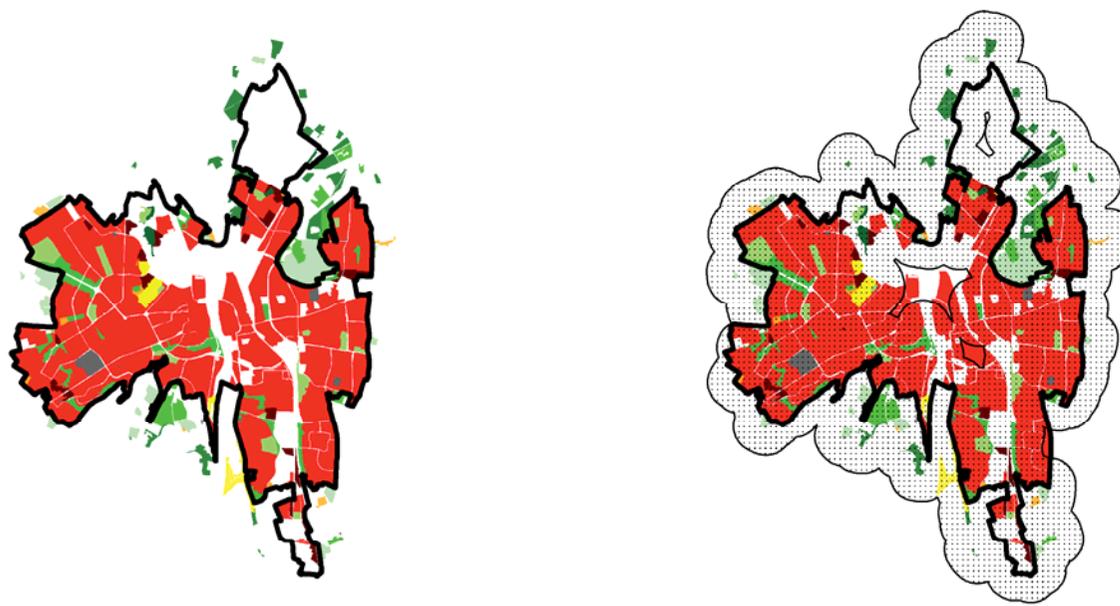
Figuur 22. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 44. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	25	62.6
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	14	+3.4
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	11	+5.8

De totale hoeveelheid groen is iets gestegen waardoor er meer groen per woning beschikbaar is. De bereikbaarheid hiervan is niet veranderd. Een groot gebied dat voorheen als park en plantsoen was geclassificeerd is nu geclassificeerd als dagrecreatief terrein.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.25 Nijmegen

Kwantiteit

Tabel 45. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	92.5
grens: 500 meter om bebouwde kom	176.1
afwijking kengetal bebouwde kom	+17.5

Kwaliteit

ligging

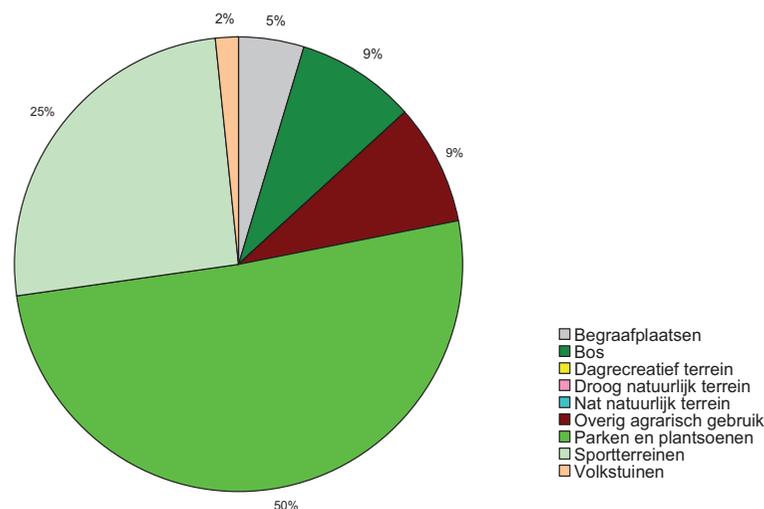
Stadspark de Goffert neemt een belangrijke plaats in naast verspreid liggende kleine parkjes in de wijken meer naar de rand van de stad. De wijken die grenzen aan het centrum zijn schaars voorzien van groen. Net buiten de bebouwde kom liggen aan de zuid-west, zuid- en zuid-oostkant voor de recreatie belangrijke uitloopgebieden op grondgebieden van aanliggende gemeenten.

bereikbaarheid

Met name een strook ten zuidwesten van het centrum ligt verder dan 500 meter verwijderd van het dichtstbijzijnde groen.

typen groen

De helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Een kwart bestaat uit sportterreinen. Bos en overig agrarisch gebruik zijn elk goed voor 9% van het openbaar groen.

Figuur 23. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

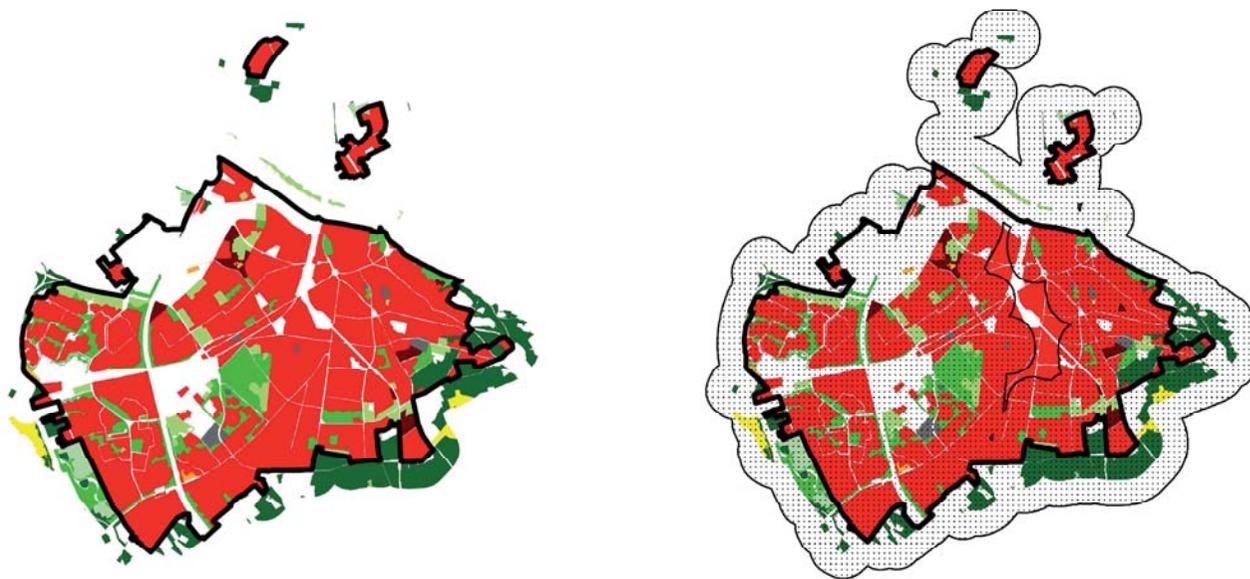
Trend

Tabel 46. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	10	92.5
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	27	-4.5
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	27	-4.6

Door toename van het aantal woningen en afname van de totale hoeveelheid groen is er minder groen beschikbaar. Maar Nijmegen blijft ruim boven de 75 m² per woning. Het aandeel bos in de hoeveelheid groen is gestegen ten koste van het aandeel overig agrarisch gebruik. De bereikbaarheid is iets verbeterd.

Kaarten Nijmegen

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.26 Rotterdam

Kwantiteit

Tabel 47. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	74.1
grens: 500 meter om bebouwde kom	95.0
afwijking kengetal bebouwde kom	-0.9

Kwaliteit

ligging/structuur

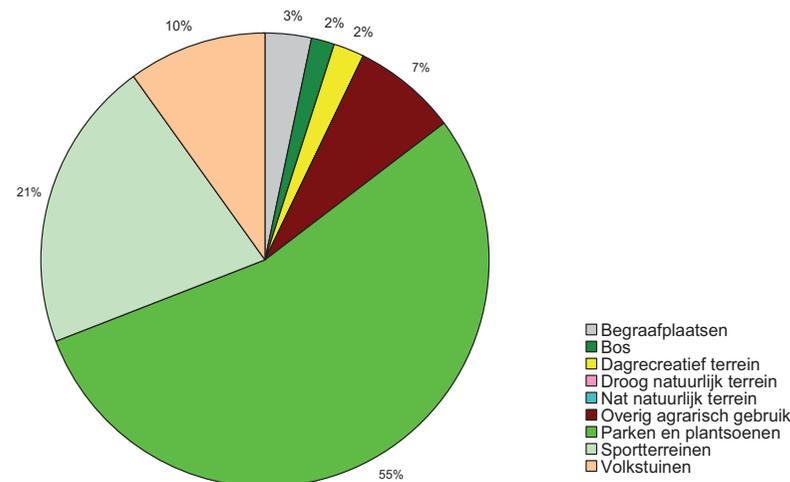
De groenstructuur van Rotterdam wordt gekenmerkt door een aantal grote centrale parken zowel ten noorden als ten zuiden van de rivier. Ook de omgeving van Blijdorp kan als zo'n groenkern worden aangemerkt. Verspreid over de wijken liggen kleinere parken en groenstroken. Het centrum en de daaraan grenzende wijken hebben weinig groen. Bij Rotterdam moet opgemerkt worden dat de Maasoever en havens ook een recreatieve functie vervullen.

bereikbaarheid

De meeste bewoners hebben binnen 500 meter de beschikking over een groen gebied. Voor de bewoners van het centrum en ten zuiden ervan aan de andere Maasoever geldt dit niet.

typen groen

meer dan de helft van de Rotterdamse groenstructuur bestaat uit parken en plantsoenen.

Figuur 24. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

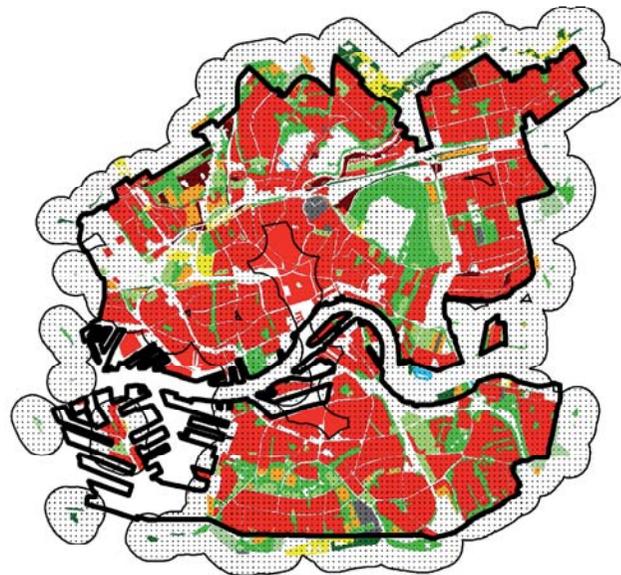
Trend

Tabel 48. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	17	74.1
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	20	-0.2
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	20	-0.3

De hoeveelheid groen is relatief minder snel gestegen dan het aantal woningen, daarom is de hoeveelheid groen per woning gedaald.. Het aandeel parken en plantsoenen in Rotterdam is gestegen. De bereikbaarheid van het groen is niet veranderd.

Kaarten Rotterdam

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.27 Schiedam

Kwantiteit

Tabel 49. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	65.5
grens: 500 meter om bebouwde kom	106.5
afwijking kengetal bebouwde kom	-9.5

Kwaliteit

ligging/structuur

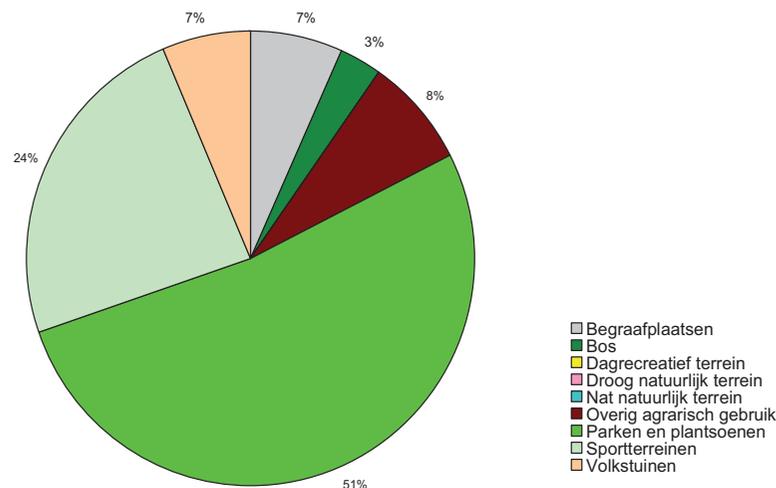
Het centrum van Schiedam heeft weinig groen maar wel water. In het zuiden liggen enkele parken maar deze zijn over het algemeen maar van één kant te bereiken. In het noorden ligt het groen langs de snelweg, maar ook in de wijken en met name in twee grote eenheden.

bereikbaarheid

Ten oosten en noorden van het centrum liggen wijken waarvandaan het groen niet te bereiken is binnen 500 meter.

typen groen

Het groen in Schiedam bestaat voornamelijk uit parken en plantsoenen (51%) en sportterreinen (24%).

Figuur 25. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 50. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	24	65.5
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	24	-1.9
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	25	-2.8

Er is weinig veranderd in Schiedam. Er is park veranderd in bos en overig agrarisch gebruik en de totale hoeveelheid groen is iets afgenomen. Hierdoor zijn er naar verhouding veel minder parken en plantsoenen. De bereikbaarheid van het groen is niet verbeterd of verslechterd.

Kaarten Schiedam

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.28 Sittard / Geleen

Kwantiteit

Tabel 51. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	56.6
grens: 500 meter om bebouwde kom	148.1
afwijking kengetal bebouwde kom	-18.4

Kwaliteit

ligging/structuur

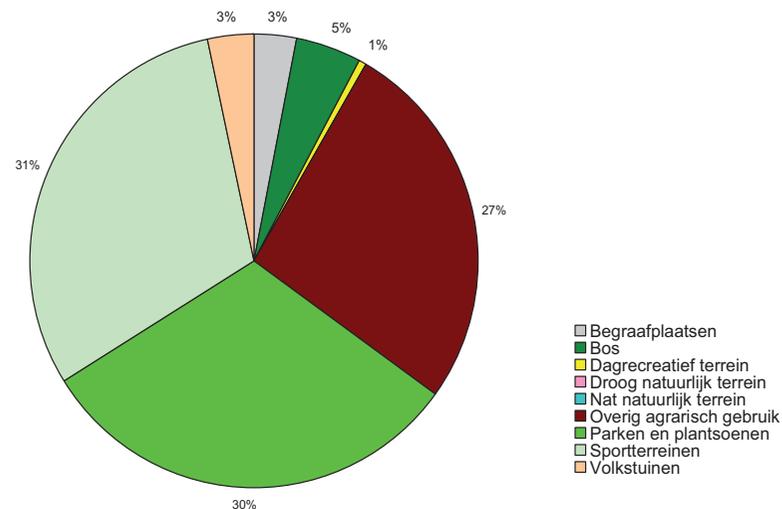
Verspreid over de steden liggen enkele parken en sportterreinen. Deze hebben geen verbinding met het buitengebied. Tussen de steden in bevindt zich een agrarisch gebied. Buiten de stadsgrenzen liggen ook nog enkel parken.

bereikbaarheid

Inwoners in het zuiden van Geleen en een klein deel van het noorden van Sittard zitten op meer dan 500 meter van een groenvoorziening.

typen groen

Maar 30% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Een groot deel (27%) bestaat uit het overig agrarisch gebied tussen de steden in. Sportterreinen beslaan een relatief grote oppervlakte, namelijk 31%.

Figuur 26. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

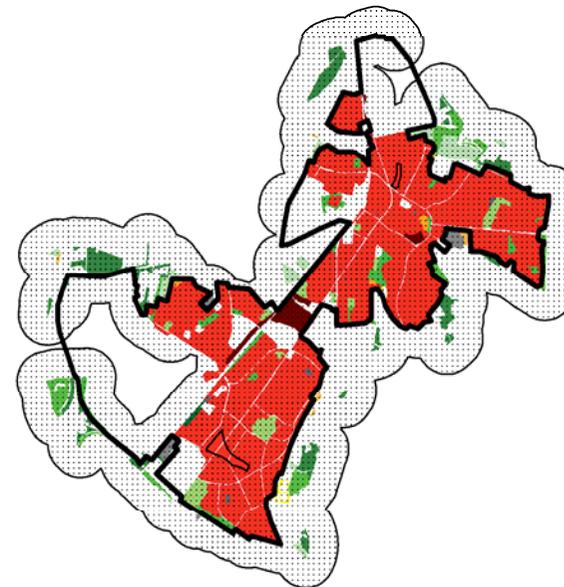
Trend

Tabel 52. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	27	56.6
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	-	-
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	-	-

Er is nog geen trend omdat dit de eerste keer is dat het project voor Sittard / Geleen wordt uitgevoerd.

Kaarten Sittard Geleen

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.29 Tilburg

Kwantiteit

Tabel 53. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	78.4
grens: 500 meter om bebouwde kom	162.6
afwijking kengetal bebouwde kom	+3.4

Kwaliteit

ligging/structuur

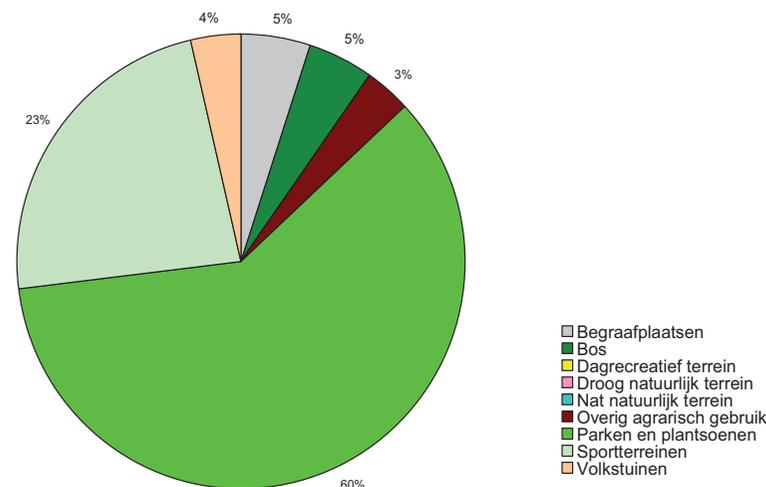
Tilburg wordt met name in het westen omringd door bosgebieden. Voor het overige liggen er kleine parken verspreid over de stad. Aan de randen van de stad bevinden zich grotere parken.

bereikbaarheid

Inwoners ten oosten van het centrum kunnen niet binnen 500 meter het groen bereiken. Dit geldt ook voor de inwoners in het uiterste westen van de stad.

typen groen

Ruim de helft (60%) van de groene oppervlakte bestaat uit parken en plantsoenen. Daarnaast wordt 23% bepaald door sportterreinen

Figuur 27. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

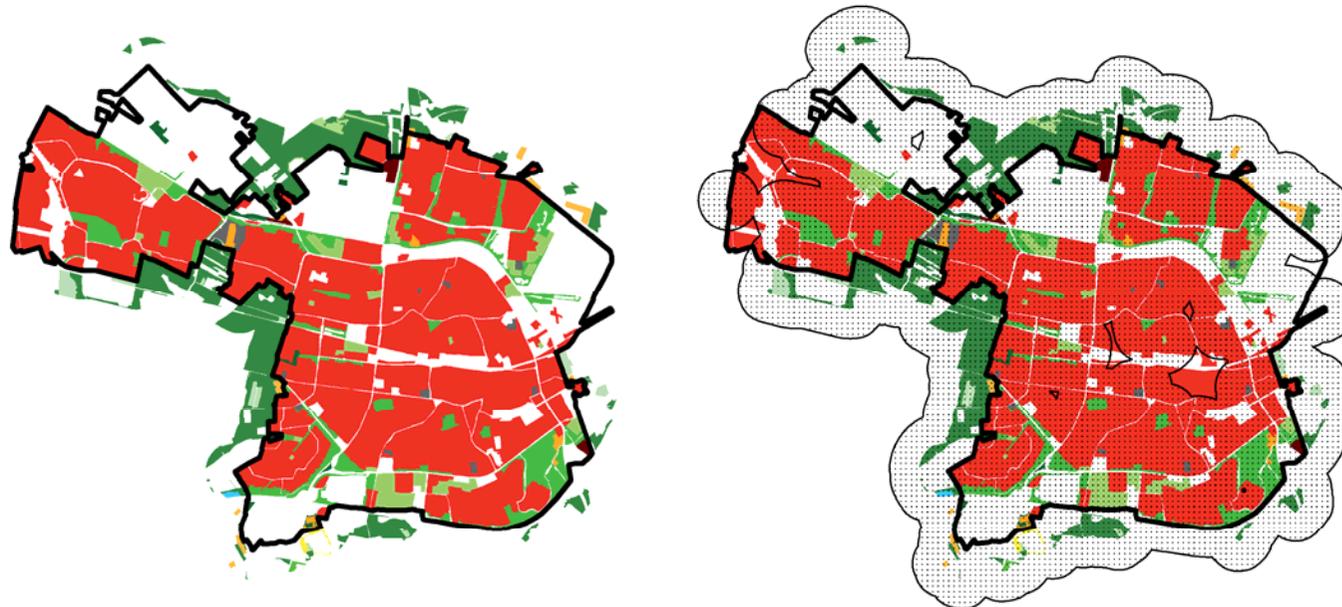
Trend

Tabel 54. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	14	78.4
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	11	+4.6
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	9	+6.2

Er zijn wat parken bijgekomen en een deel van een sportterrein is nu geclassificeerd als park en plantsoen. Daarmee zit Tilburg nu boven de 75 m² groen per woning. Omdat op andere plekken groen is weggevallen is het groen niet beter bereikbaar geworden.

Kaarten Tilburg

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.30 Utrecht

Kwantiteit

Tabel 55. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	45.8
grens: 500 meter om bebouwde kom	85.7
afwijking kengetal bebouwde kom	-29.2

Kwaliteit

ligging/structuur

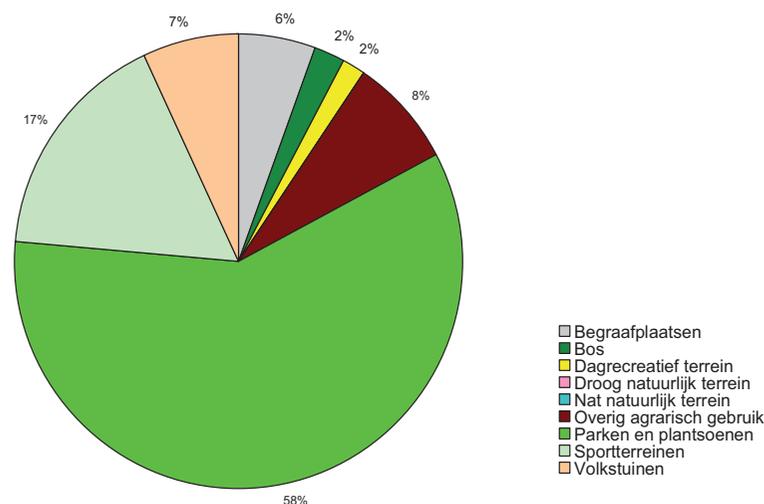
Utrecht wordt gekenmerkt door een verspreide ligging van vrij grote parken en groenstroken, die een bredere omgeving (meer wijken) moeten bedienen. De oudere wijken direct buiten het centrum zijn schaars voorzien van groen. Ook in Utrecht draagt het water en de grachten bij aan de recreatieve aantrekkelijkheid.

bereikbaarheid

In Utrecht is het voor bewoners van het centrum en voor inwoners ten westen en ten zuiden van het centrum niet mogelijk om binnen 500 meter een groen gebied te bereiken.

typen groen

Kwantitatief scoort Utrecht met 49,7 m² groen per woning behoorlijk laag. Daar staat tegenover dat meer dan de helft van dit groen bestaat uit parken en plantsoenen. 17% is sportterrein.

Figuur 28. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

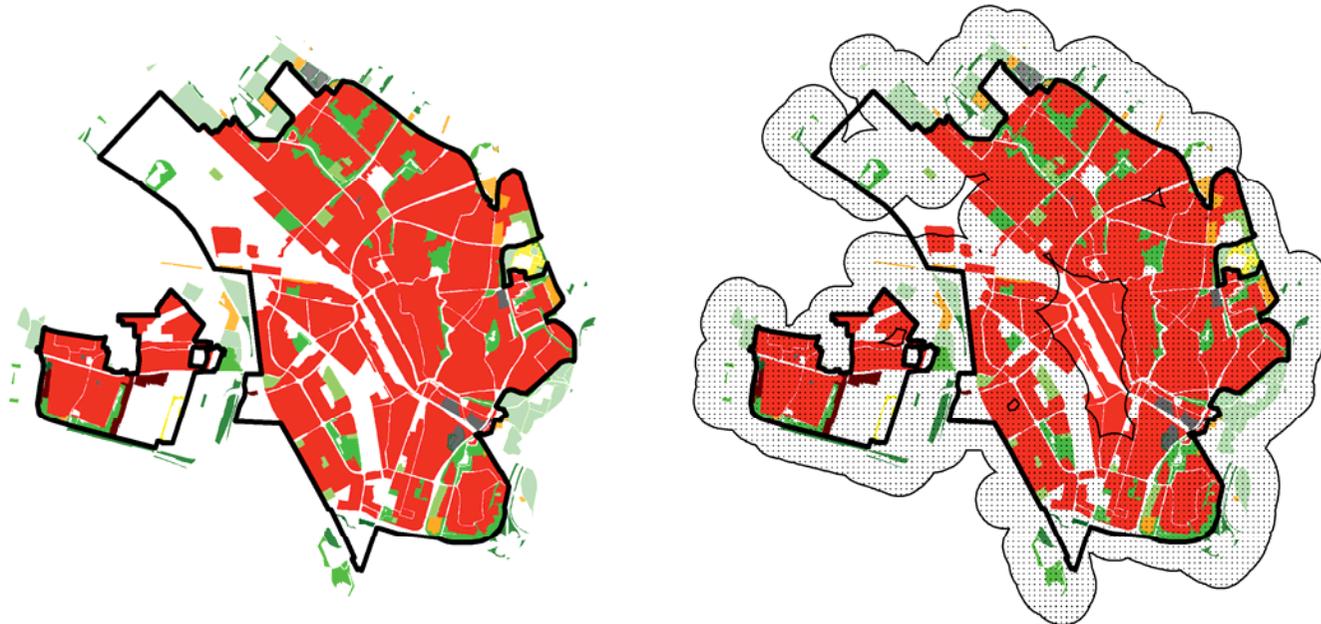
Trend

Tabel 56. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	31	45.8
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	26	-4.0
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	29	-8.0

Utrecht is de G31 stad met het minste groen per woning en ook één van de steden waar deze hoeveelheid het snelst daalt. Dit komt niet alleen doordat het aantal woningen is gestegen, maar ook doordat van bijna elk type groen de totale hoeveelheid minder is geworden. Ook de bereikbaarheid is verslechterd.

Kaarten Utrecht

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.31 Venlo

Kwantiteit

Tabel 57. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	73.0
grens: 500 meter om bebouwde kom	192.5
afwijking kengetal bebouwde kom	-2.0

Kwaliteit

ligging/structuur

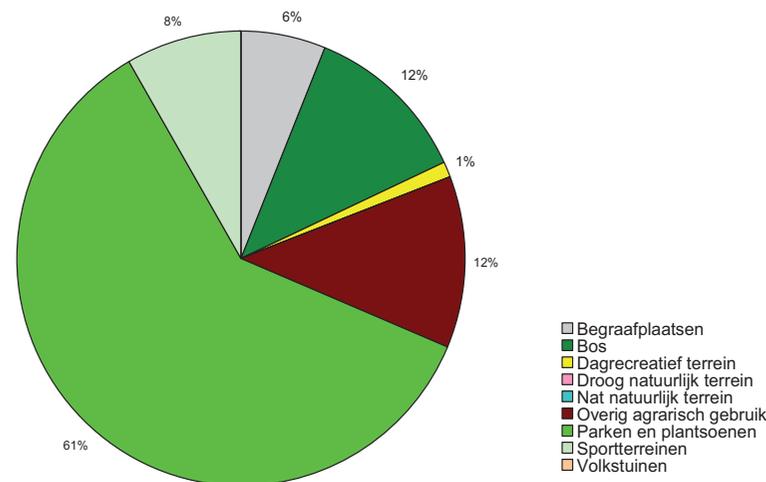
Verspreid over de stad liggen de groene gebieden. Een aantal hiervan heeft ook verbinding met het buitengebied. Net buiten de bebouwde kom liggen in het zuiden en zuidoosten bosgebieden.

bereikbaarheid

Voor de inwoners in de wijken ten zuiden en oosten van het centrum is het groen niet bereikbaar binnen 500 meter. Door de ligging van de Maas dwars door de stad, is de bereikbaarheid van het park op de oostelijke oever voor de bewoners van de overkant van de Maas niet optimaal hoewel de afstand kleiner is dan 500 meter.

typen groen

Wat betreft de typen groen bestaat 61% van de oppervlakte uit parken en plantsoenen. Relatief een kleine oppervlakte bestaat uit sportterreinen (8%).

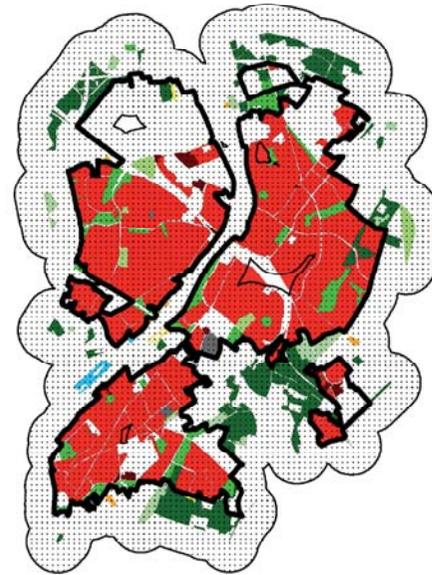
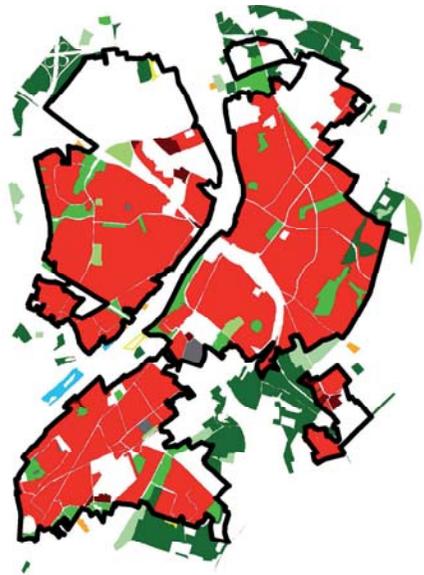
Figuur 29. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Tabel 58. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	19	73.0
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	30	-22.3
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	30	-23.4

Het groen in het centrum is beter bereikbaar dan voorheen, terwijl het groen in een noordelijke wijk slechter bereikbaar is. Door een grote stijging van het aantal woningen tegenover een lichte stijging van de hoeveelheid groen is er veel minder groen per woning beschikbaar dan in 2000.

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.32 Zaanstad

Kwantiteit

Tabel 59. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	68.6
grens: 500 meter om bebouwde kom	153.3
afwijking kengetal bebouwde kom	-6.4

Kwaliteit

ligging/structuur

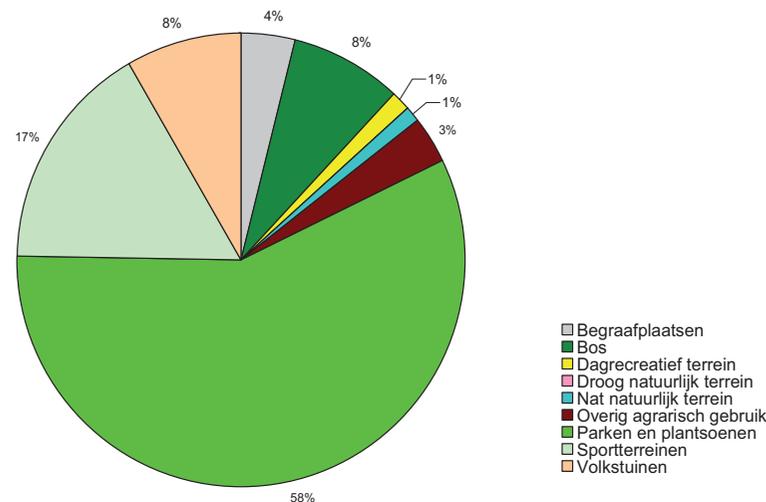
De westkant van Zaanstad heeft binnen de bebouwde kom weinig groen. Het groen staat niet in verbinding met het buitengebied, waar wel veel water te vinden is. De oostkant heeft enkele noord-zuid gelegen parken maar ook hier is er weinig verbinding met het buitengebied onder meer door de ligging van de snelweg.

bereikbaarheid

Alleen een klein deel van de inwoners van het centrum kunnen niet binnen 500 meter het groen bereiken.

typen groen

Ruim de helft (58%) van de groene oppervlakte bestaat uit parken en plantsoenen. 17% Van het groen bestaat uit sportterrein. Het overige groen is gevarieerd.

Figuur 30. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

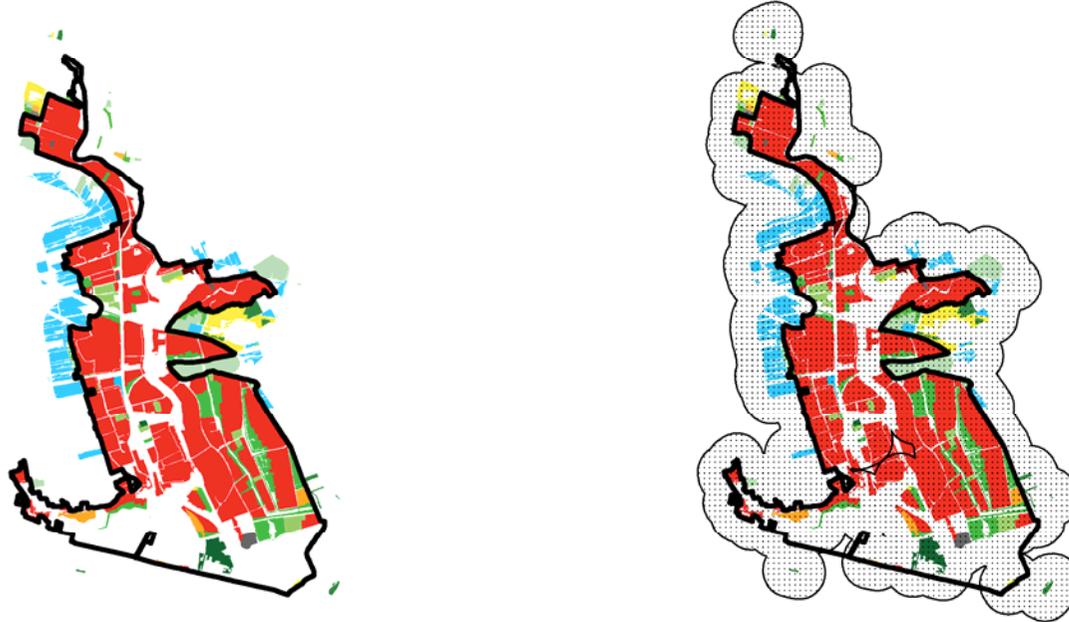
Trend

Tabel 60. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	23	68.6
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	17	+2.4
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	16	+3.7

Er is een overig agrarisch gebied veranderd in park en plantsoen en is wat park en plantsoen oppervlakte bij gekomen waardoor de hoeveelheid groen per woning is gestegen.

Kaarten Zaanstad

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

4.33 Zwolle

Kwantiteit

Tabel 61. Aantal m² groen per woning

grens: binnen bebouwde kom	77.4
grens: 500 meter om bebouwde kom	147.1
afwijking kengetal bebouwde kom	+2.4

Kwaliteit

ligging/structuur

In het noorden van Zwolle liggen enkele groene gebieden die met elkaar en met het buitengebied verbonden zijn. In het midden van de stad ligt een groot park en in het zuiden liggen enkele gebieden tegen de stadsrand aan. Daarnaast heeft Zwolle water in de stad.

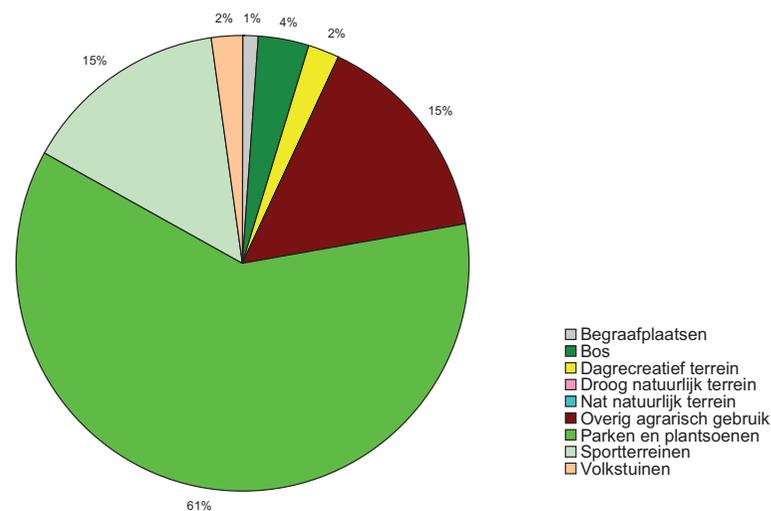
bereikbaarheid

Een heel klein deel van de inwoners in de binnenstad kan het groen niet binnen 500 meter bereiken. Deze mensen hebben echter wel groenstroken en het water.

Een deel van de inwoners van een nieuwe wijk in het noorden kunnen ook geen groen binnen 500 meter bereiken.

typen groen

Zwolle heeft een groot aandeel parken en plantsoenen in de groene oppervlakte in de bebouwde kom namelijk 64%.

Figuur 31. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

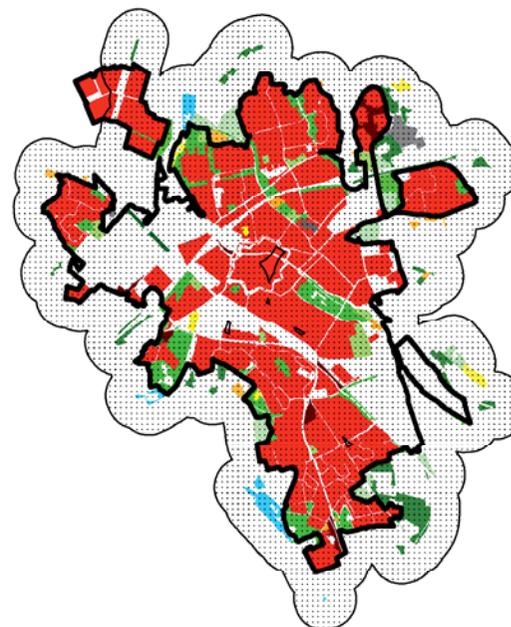
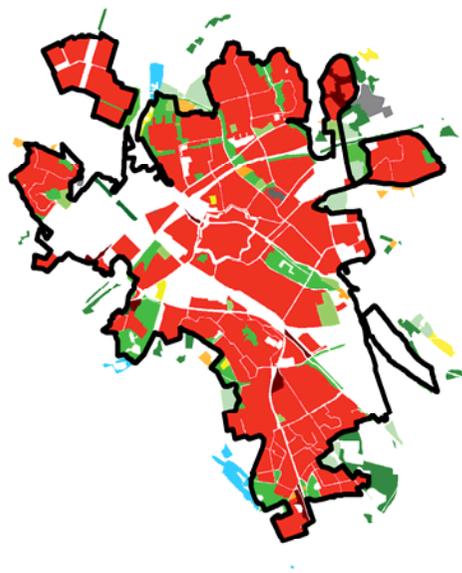
Trend

Tabel 62. Verandering in het aantal m² groen per woning

	ranglijst	m ² / woning
Hoeveelheid groen in 2003	16	77.4
Absolute groei/daling ten opzichte van 2000 (m ²)	13	+3.4
Relatieve groei/daling ten opzichte van 2000 (%)	14	+4.7

Door de stijging van de oppervlakte parken en plantsoenen is de hoeveelheid groen per woning en ook het aandeel parken en plantsoenen in de typen groen gestegen.

Kaarten Zwolle

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Bereik groen
Nat natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom

5 Kwantitatieve en kwalitatieve analyse 40 aandachtswijken

Kwantiteit

De gemiddelde hoeveelheid groen per woning in de aandachtswijken is 67,1 m². Hiermee halen de aandachtswijken gemiddeld genomen niet het kengetal van 75m² groen per woning. Figuur 32 geeft een overzicht van de hoeveelheid groen per woning van alle aandachtswijken.

Van de veertig wijken zijn er 25 die minder dan 75m² groen per woning hebben. De slechtst scorende wijken zijn Transvaal, Het Arnhemse Broek de Schilderswijk en de Stationsbuurt. Deze wijken hebben minder dan 5m² groen per woning en in de Stationsbuurt is zelfs helemaal geen groen in de wijk te vinden. Drie van deze wijken liggen in Den Haag.

Al de 15 wijken met meer 75m² groen per woning zijn hebben meer dan 80m² groen per woning. Vijf wijken hebben tussen de 100 en 150m² groen per woning. Er zijn vier wijken met meer dan 150m² groen per woning. Dit zijn Bijlmer, Malburgen Immerloo, Poelenburg en Heechterp Schieringen. In Heechterp Schieringen is zelfs zo'n 360m² groen per woning beschikbaar.

Er zijn weinig wijken die rond de 75m² groen per woning zitten. De wijken die het dichtst onder en boven de 75m² groen per woning zitten zijn Amsterdam Noord met 68,6m² en Den Haag Zuidwest met 80,2m².

Met een minimum van 0m², een maximum van 359,8m² en een mediaan van 47,3m² liggen de waarden van de hoeveelheid groen per woning ver uit elkaar.

Kwaliteit

Uit de verdeling van de typen groen blijkt dat 57% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen en 27% uit sportterreinen. Volkstuinen, overig agrarisch gebruik, begraafplaatsen, bossen en nat natuurlijk terrein zijn goed voor respectievelijk 5,4,3,2 en 1% van het groen. Dagrecreatief terrein is nauwelijks aanwezig en droog natuurlijk terrein is niet aanwezig.

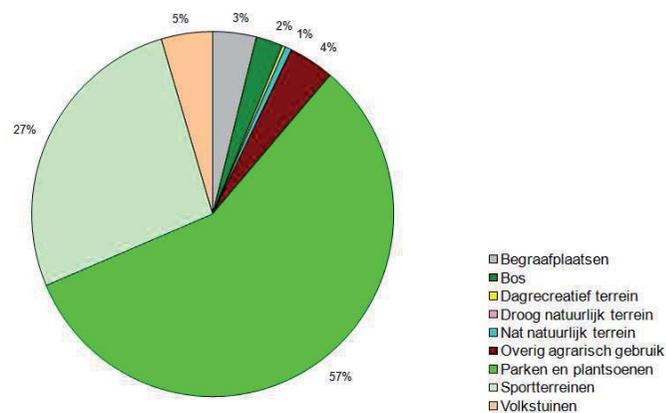
De oppervlakte groen dat geschikt is voor dagelijks recreatief gebruik is 60%.

Wat opvalt is dat de verscheidenheid aan typen groen in de wijken laag is.

In de wijken Zuilen Oost, Presikhaaf, Korrewegwijk, Het Arnhemse Broek en Amsterdam Oost bestaat al het groen uit groen dat is ingericht voor dagelijks recreatief gebruik. In de Schildersbuurt, Stationsbuurt en Transvaal is dit type groen in het geheel niet te vinden.

In de Schilderswijk, Transvaal, Doornakkers en in Rotterdam Noord bestaat minstens 90% van het groen uit groen dat niet is ingericht voor dagelijks recreatief gebruik.

In meer dan de helft van de wijken is geen overig agrarisch groen te vinden, maar in Bos en Lommer, Meezenbroek, Maastricht Noordoost en Klarendal is meer dan een derde van het groen overig agrarisch groen.

Figuur 32. Verdeling van het groen in de 40 aandachtswijken over de verschillende typen

Vergelijking met de steden

De 40 aandachtswijken hebben gemiddeld 16,2m² minder groen per woning dan de G31 steden. De gemiddelde hoeveelheid groen per woning van de steden met een aandachtswijk ligt met

82,7m² iets lager dan het gemiddelde van de G31. De 40 aandachtswijken hebben gemiddeld 14,7m² minder groen per woning dan de steden met een aandachtswijk.

Het verschil tussen de hoeveelheid groen in de aandachtswijk en de hoeveelheid groen in de hele stad is per stad verschillend.

In de vier grote steden bevinden zich meerdere aandachtswijken. In Amsterdam zijn er vijf, waarvan Amsterdam Nieuw West 20m² en Bijlmer meer dan 80m² meer groen per woning heeft dan gemiddeld in Amsterdam. De hoeveelheid groen per woning in Amsterdam Noord verschilt weinig van het stedelijk gemiddelde. Bos en Lommer en Amsterdam Oost hebben meer dan 50m² minder groen per woning dan gemiddeld in Amsterdam.

In Rotterdam hebben alle aandachtswijken minder groen dan het stedelijk gemiddelde. Rotterdam West, Rotterdam Noord, Bergpolder en Oud Zuid hebben rond de 60m² minder groen per woning dan het stedelijk gemiddelde. Overschie, Vreewijk en de Zuindelijke Tuinsteden hebben rond de 30m² minder groen per woning dan het stedelijk gemiddelde.

In Den Haag hebben de Stationsbuurt, Schilderswijk en Transvaal ongeveer 45m² minder groen per woning dan gemiddeld in Den Haag. Den Haag Zuid West heeft 30m² groen per woning meer dan gemiddeld in Den Haag.

Het beeld in Utrecht is verdeeld. Kanaleneiland en Overvecht hebben 5-10m² groen per woning meer dan gemiddeld in Utrecht. Ondiep verschilt weinig van het stedelijk gemiddelde. Zuilen Oost heeft zo'n 20m² groen per woning minder dan gemiddeld in Utrecht.

Buiten de vier grote steden zijn er ook steden met meerdere aandachtswijken. In Groningen hebben beide aandachtswijken meer

dan 70m² minder groen per woning dan gemiddeld in de stad. In Eindhoven heeft Woensel West zo'n 70m² minder groen per woning dan het stedelijk gemiddelde en hebben Bennekel en Doornakkers 15-20m² meer groen per woning dan het stedelijk gemiddelde. Van de aandachtswijken in Arnhem zijn er twee met meer en twee met minder groen per woning dan gemiddeld in Arnhem. Klarendal en Malburgen Immerloo hebben respectievelijk 45 en 70m² meer groen per woning. Presikhaaf heeft ongeveer 10m² minder groen per woning en Het Arnhemse Broek heeft 100m² minder groen per woning.

In sommige steden ligt 1 aandachtswijk. De meeste van deze steden hebben gemiddeld minder groen dan de aandachtswijk in de stad. Alkmaar, Deventer, Dordrecht, Leeuwarden en Zaanstad hebben meer dan 10m² minder groen per woning dan de aandachtswijk in de stad. In Enschede is het verschil tussen het gemiddelde van de aandachtswijk en stad minder dan 10m², in het voordeel van de aandachtswijk. Schiedam heeft ongeveer 10m² groen per woning meer dan de aandachtswijk in de stad. Amersfoort en Heerlen hebben meer dan 50m² meer groen per woning dan de aandachtswijk in de stad.

Wat betreft de verdeling over de typen groen zijn de verschillen niet heel groot tussen de aandachtswijken en de G31. Het grootste verschil zit in de hoeveelheid parken en plantsoenen, dat in de aandachtswijken 6% hoger ligt, en in de hoeveelheid sportter-

reinen, dat in de aandachtswijken 5% hoger ligt. Door het grotere aandeel parken en plantsoenen en sportterreinen in de aandachtswijken zijn er naar verhouding minder bossen en overig agrarisch gebied. Het aandeel volkstuinen, begraafplaatsen, dag-recreatief terrein en nat en droog natuurlijk terrein verschilt weinig tussen de G31 en de aandachtswijken.

Trend

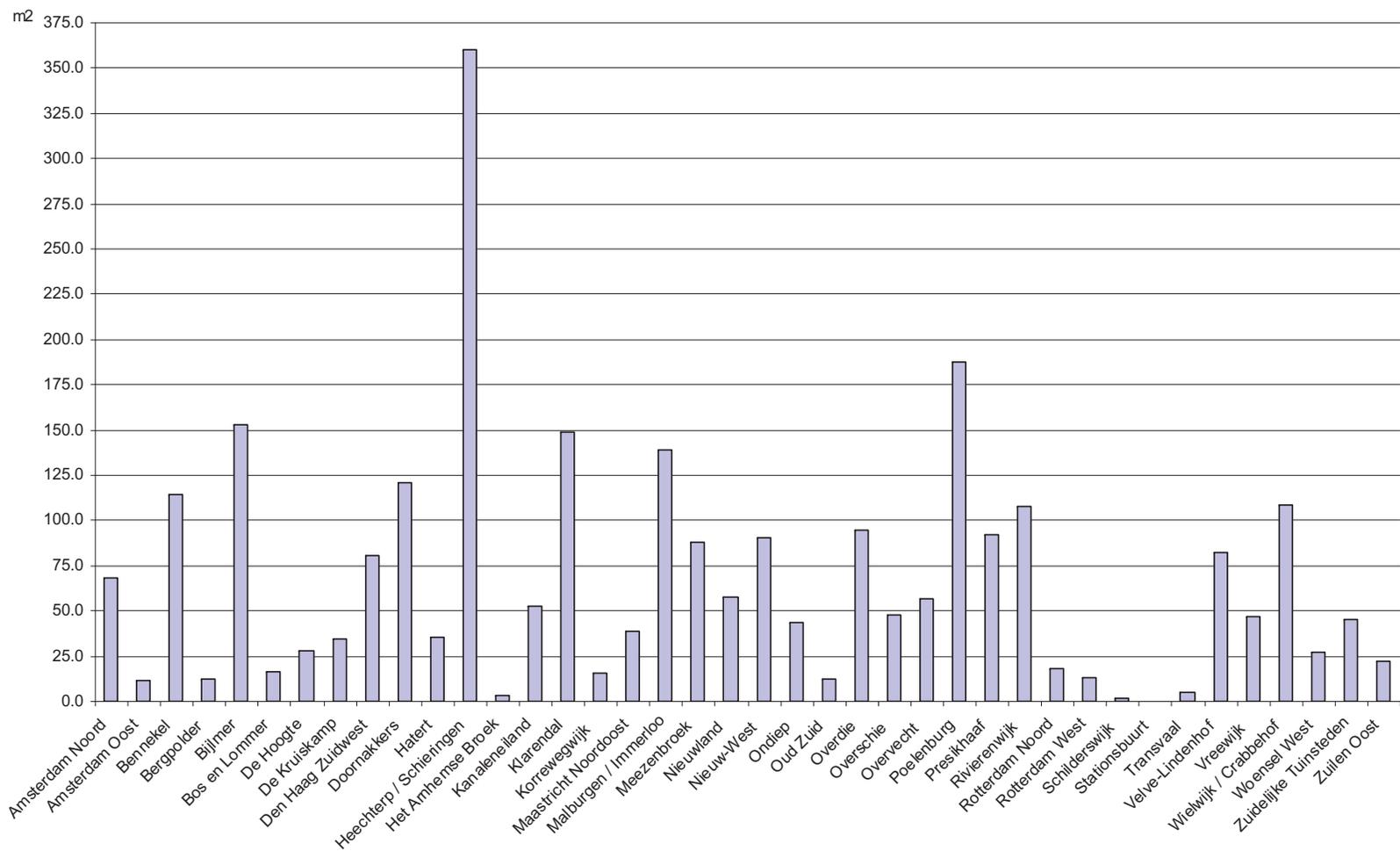
De hoeveelheid groen in de aandachtswijken in 2003 is vergeleken met de hoeveelheid groen in de wijken in 2000 (Visschedijk P.A.M., 2007).

De gemiddelde afname van de hoeveelheid groen per woning in de aandachtswijken tussen 2000 en 2003 is 4,7m².

De wijken waar de afname het grootst was zijn Presikhaaf en Malburgen / Immerloo waar meer dan 90m² groen per woning minder is. Andere wijken met een afname van meer dan 10m² zijn Velve-Lindenhof, Klarendal, Het Arnhemse Broek en Meezenbroek.

Wijken waar de hoeveelheid groen per woning met meer dan 10m² is gestegen zijn de Rivierenwijk, Bennekel en Bijlmer.

Alle wijken waar de hoeveelheid groen per woning met meer dan 10m² is gestegen of gedaald hadden in 2000 meer dan 75m² groen per woning en hebben dat nu nog steeds.

Grafiek 2. De hoeveelheid m² groen per woning in de 40 aandachtswijken.

5.1 Alkmaar Overdie

Tabel 63. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1813
Inwoners:	7845
Woningen:	3533

Kwantiteit

Tabel 64. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Overdie	96.6	94.4
Stedelijk gemiddelde	74.1	74.0
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	22.5	+20.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	30.4	+27.7

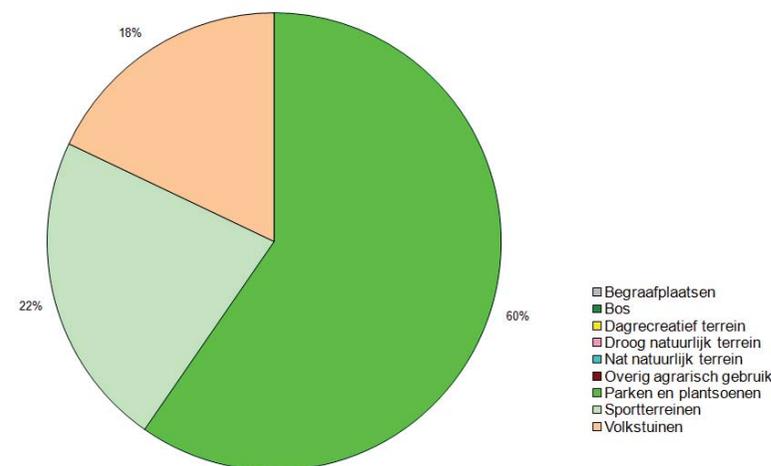
Kwaliteit

ligging/structuur

Het groen in de wijk is aaneengesloten en deelt de wijk in tweeën. Groen uit andere wijken ligt op enige afstand. In het zuiden ligt het groen buiten de bebouwde kom tegen de wijk aan.

typen groen

Zestig procent van het groen in Overdie bestaat uit parken en plantsoenen; volkstuinten en sportterreinen beslaan elk ongeveer twintig procent. Dit komt overeen met de verdeling van de hele stad. Een verschil is dat er meer volkstuinten zijn en minder begraafplaatsen, natuurlijk- en agrarisch terrein dan gemiddeld in Alkmaar.

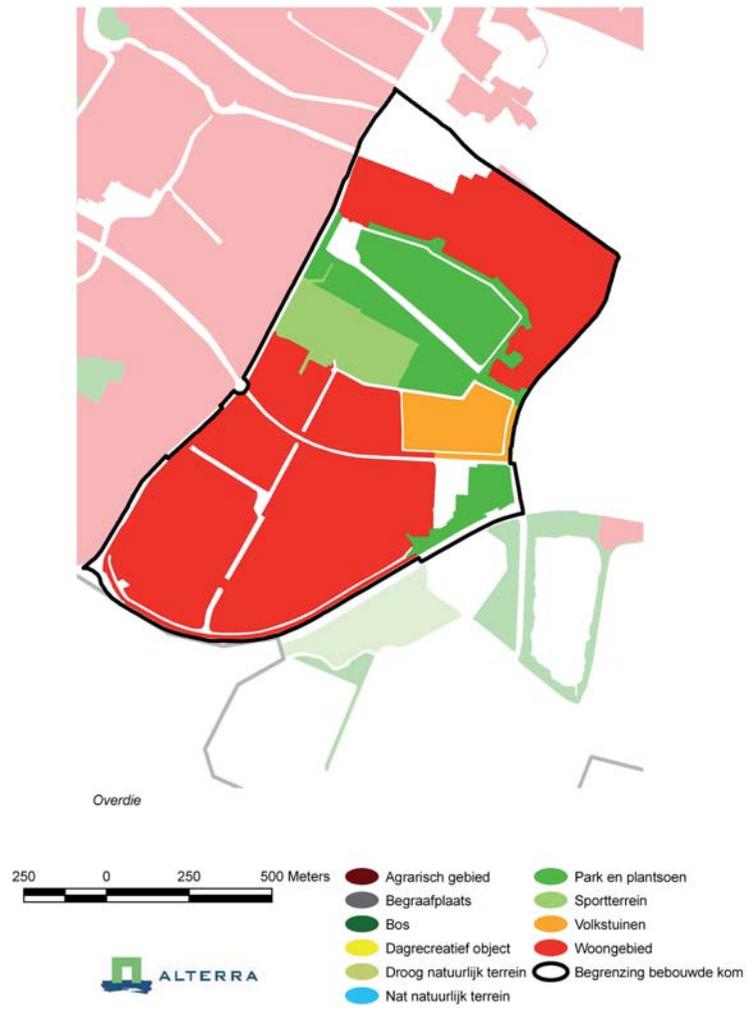
Figuur 33. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per inwoner in Overdie is iets gedaald. De hoeveelheid groen per inwoner in heel Alkmaar bleef ongeveer gelijk.

Opvallend is dat er in Overdie meer dan dertig procent groen aanwezig is dan gemiddeld in Alkmaar.

Kaart Aandachtswijk Alkmaar

5.2 Amersfoort De Kruiskamp

Tabel 65. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	3814
Inwoners:	5495
Woningen:	2311

Kwantiteit

Tabel 66. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
De Kruiskamp	31.2	34.9
Stedelijk gemiddelde	94.2	88.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-63.0	-53.4
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-66.9	-60.5

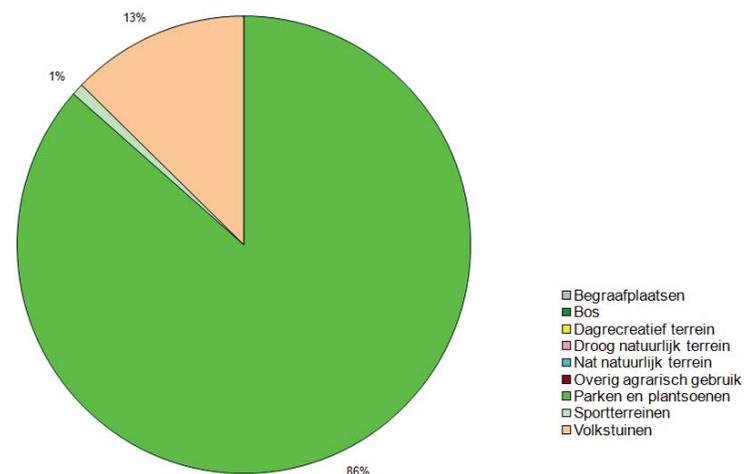
Kwaliteit

ligging/structuur

Het groen in De Kruiskamp zit aan de noordwest rand van de wijk. Dit groen wordt door een spoorweg en een kanaal gescheiden van groen uit een aangrenzende wijken.

typen groen

Het groen in De Kruiskamp bestaat voor zesentachtig procent uit parken en plantsoenen. Daarnaast zijn er nog volkstuinen en een procent bestaat uit sportterrein. Dit beeld wijkt sterk af van het gemiddelde in Amersfoort. Bos en sportterreinen ontbreken met name.

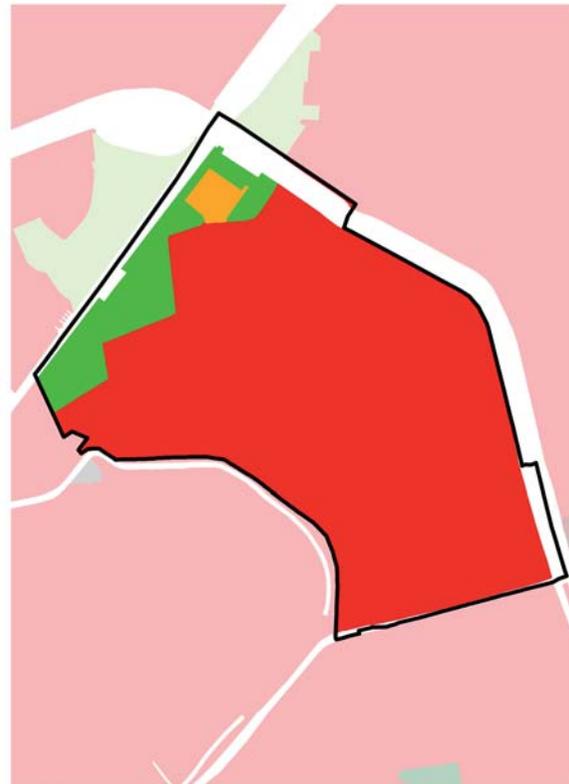

Figuur 34. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

Relatief en absoluut gezien is er in De Kruiskamp veel minder groen dan gemiddeld in Amersfoort. De positie ten opzichte van de stad als geheel is tussen 2000 en 2003 verbeterd omdat er in de wijk meer groen bij is gekomen en in de stad groen af is gegaan.

Kaart Aandachtswijk Amersfoort

De Kruiskamp

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.3 Amsterdam Noord

Tabel 67. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1024, 1031, 1032
Inwoners:	23445
Woningen:	10424

Kwantiteit

Tabel 68. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Amsterdam Noord	61.8	68.6
Stedelijk gemiddelde	67.5	70.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-5.7	-1.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-8.4	-2.2

Kwaliteit

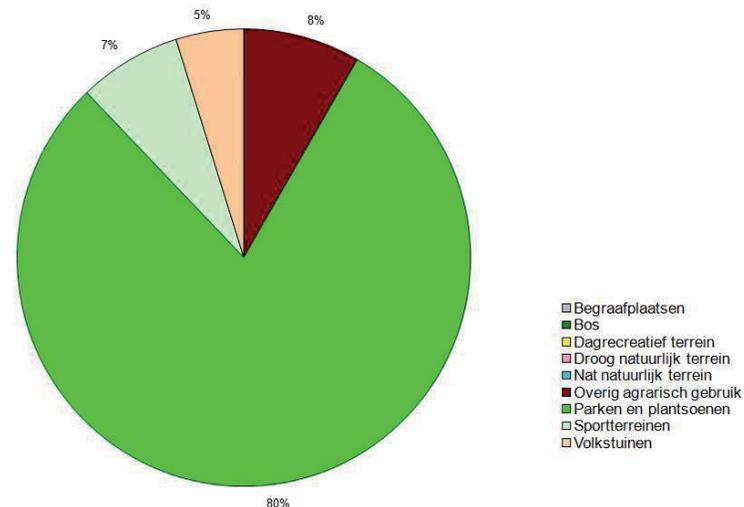
ligging/structuur

Het groen ligt aan de randen van de wijken. Er is groen uit andere wijken in de buurt, maar dit is niet dichterbij dan het groen in de wijk zelf.

typen groen

Maar liefst 80% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Het overige groen bestaat uit overig agrarisch gebruik, sportterreinen en volkstuinen.

Het verschil met het stedelijk gemiddelde is dat begraafplaatsen, bos en dagrecreatief terrein ontbreken en dat het percentage sportterreinen veel lager ligt.

Figuur 35. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen is iets minder dan gemiddeld in Amsterdam. De toename van de hoeveelheid groen is groter dan gemiddeld in Amsterdam. Daardoor zit de wijk nu bijna op het stedelijk gemiddelde.

Kaart Aandachtswijk Amsterdam

Amsterdam Noord

250 0 250 500 Meters

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.4 Amsterdam Oost

Tabel 69. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1092, 1094
Inwoners:	22020
Woningen:	10732

Kwantiteit

Tabel 70. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Amsterdam Oost	12.7	11.1
Stedelijk gemiddelde	67.5	70.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-54.8	-59.0
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-81.2	-84.1

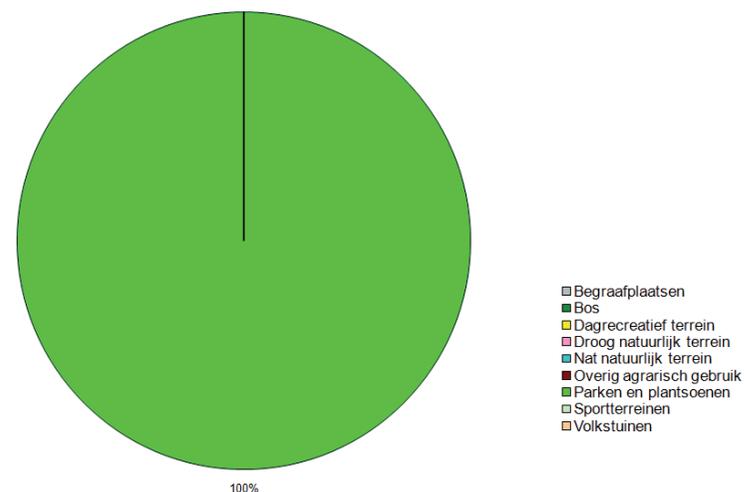
Kwaliteit

ligging/structuur

De aandachtswijk zelf bestaat uit twee gebieden die ongeveer even groot zijn. In het ene deel is geen groen beschikbaar, in het andere deel ligt een park midden in de wijk. Het groen van andere wijken in de buurt ligt op enige afstand

typen groen

Het groen in de wijk bestaat geheel uit parken en plantsoenen. Dit wijkt sterk af van het stedelijk gemiddelde waar maar iets meer dan de helft van het groen uit parken en plantsoenen bestaat.

Figuur 36. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per inwoner in de wijk is licht gedaald. Omdat de hoeveelheid groen in de stad gemiddeld is gestegen is de achterstandspositie van de wijk nog verder vergoot.

Kaart Aandachtswijk Amsterdam

Amsterdam Oost

5.5 Amsterdam Bos en Lommer

Tabel 71. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	1055, 1056, 1057
Inwoners:	53100
Woningen:	27287

Kwantiteit

Tabel 72.. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
Bos en Lommer	16.1	16.5
Stedelijk gemiddelde	67.5	70.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-51.4	-53.6
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-76.1	-76.4

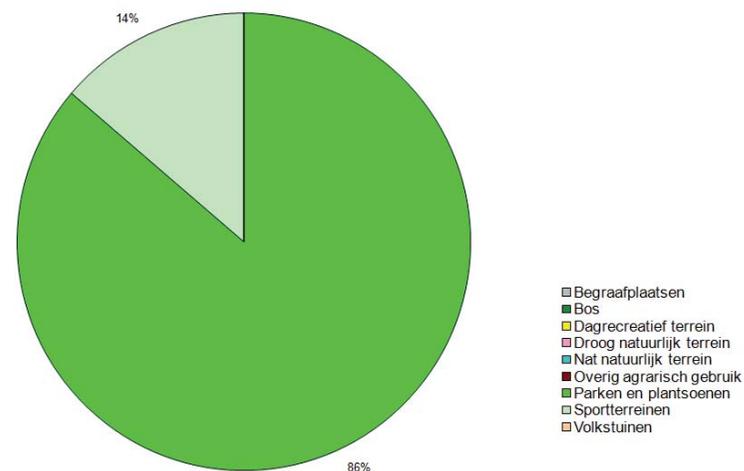
Kwaliteit

ligging/structuur

In het midden van de wijk ligt een park en in het zuiden behoort een deel van een groter park tot de wijk. Dit park is samen met een sportterrein ten westen van de wijk geen onderdeel van het groen in Bos en Lommer, maar grenst wel aan de wijk.

typen groen

Het overgrote deel van het groen in de wijk is park en plantsoen. 14% Behoort tot sportterrein. Ander groen is niet aanwezig. Dit wijkt sterk af van het stedelijk gemiddelde waar maar iets meer dan de helft van het groen uit parken en plantsoenen bestaat.

Figuur 37. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

De hoeveelheid groen per woning is heel licht gestegen. Omdat het stedelijk gemiddelde van de hoeveelheid groen per woning ook is gestegen is het verschil tussen de wijk en de stad nog verder vergroot.

Kaart Aandachtswijk Amsterdam

Bos en Lommer

● Agrarisch gebied	● Park en plantsoen
● Begraafplaats	● Sportterrein
● Bos	● Volkstuinen
● Dagrecreatief object	● Woongebied
● Droog natuurlijk terrein	○ Begrenzing bebouwde kom
● Nat natuurlijk terrein	

5.6 Amsterdam Bijlmer

Tabel 73. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1103, 1104
Inwoners:	26580
Woningen:	10373

Kwantiteit

Tabel 74. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Bijlmer	83.1	153.1
Stedelijk gemiddelde	67.5	70.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+15.6	+83.0
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+23.1	+118.4

Kwaliteit

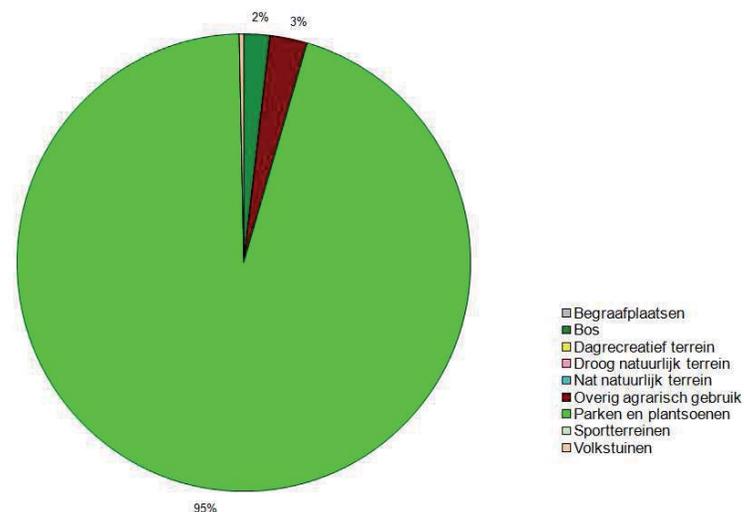
ligging/structuur

Het groen bevindt zich tussen de bebouwing en aan de noord en oost rand van de wijk. Er is veel groen uit andere wijken dat aan deze wijk grenst.

typen groen

Bijna al het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Bos en overig agrarisch gebruik bepalen respectievelijk 2 en 3% van het overige groen.

De verdeling wijkt sterk af van het stedelijk gemiddelde. Er is in de wijk meer groen dan gemiddeld in Amsterdam, maar het is eenzijdiger verdeeld.

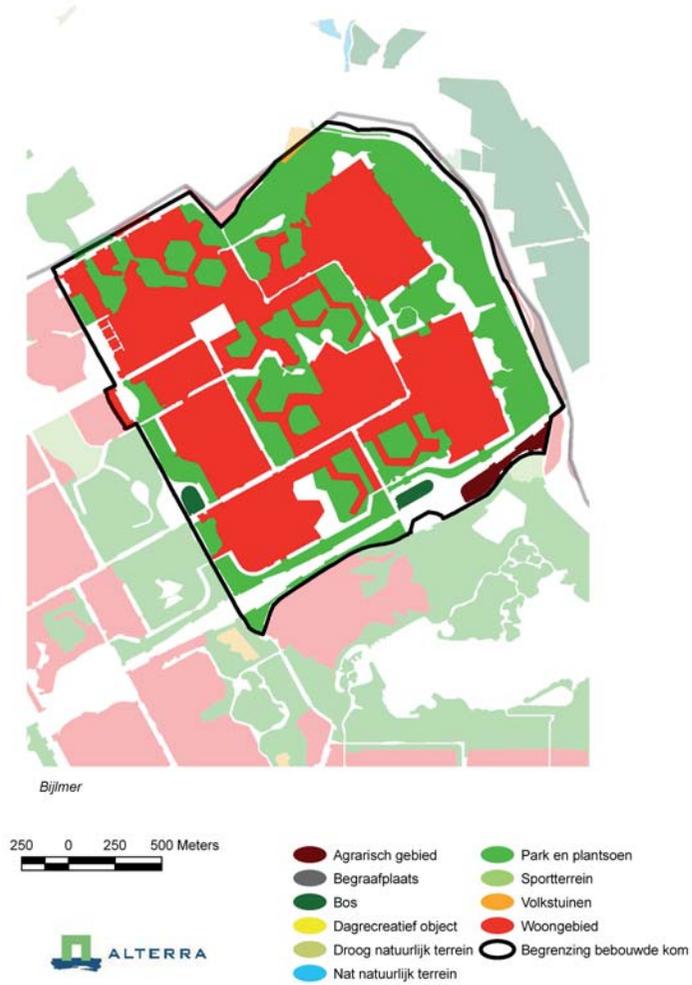

Figuur 38. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De toename van groen in de wijk is verschrikkelijk groot. Wat voor zowel de meting in 2000 als die in 2003 geldt is dat de hoeveelheid groen in de wijk hoger ligt dan het gemiddelde in de stad.

Kaart Aandachtswijk Amsterdam

5.7 Amsterdam Nieuw West

Tabel 75. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1067, 1068, 1069
Inwoners:	106365
Woningen:	47376

Kwantiteit

Tabel 76. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Nieuw West	95.0	90.7
Stedelijk gemiddelde	67.5	70.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+27.5	+20.6
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+40.7	+29.4

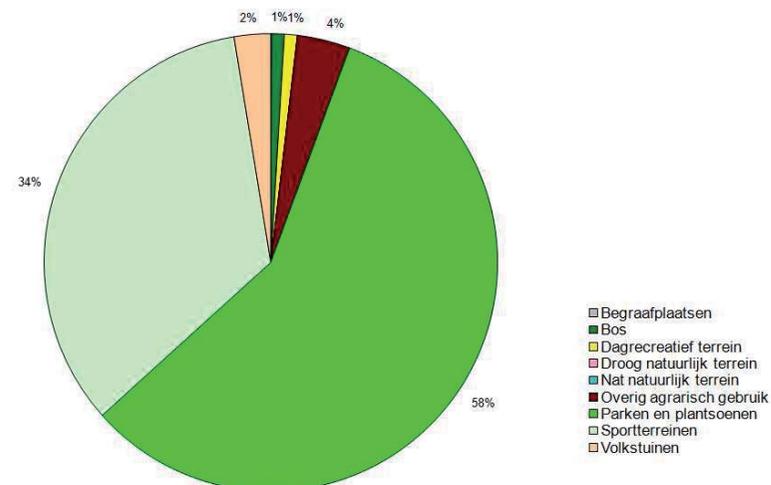
Kwaliteit

ligging/structuur

In het midden van de wijk ligt een groot park. Verspreid over de wijk liggen kleinere groenvoorzieningen.

typen groen

De verdeling van het groen lijkt op de verdeling van het stedelijk gemiddelde.

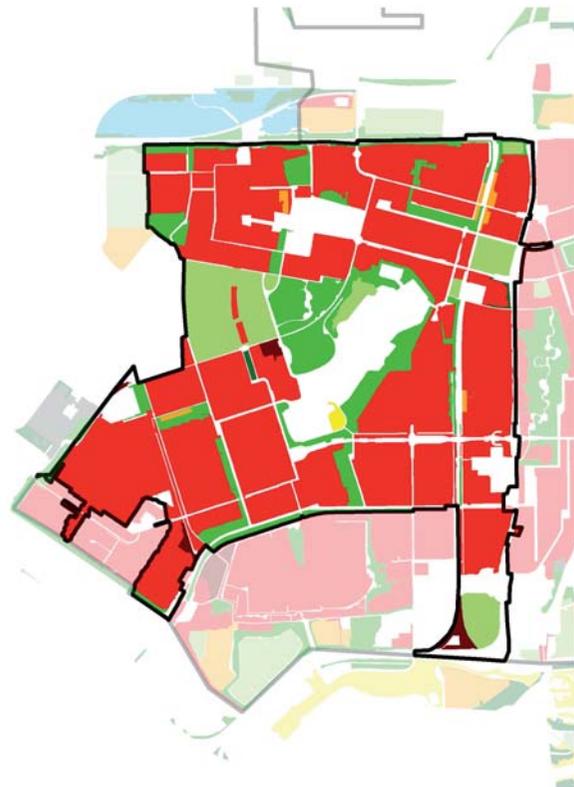

Figuur 39. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in Nieuw West is meer dan gemiddeld in Amsterdam en de verdeling is gevarieerd. De hoeveelheid groen per woning is iets lager dan in 2000, maar het blijft hoger dan het stedelijk gemiddelde.

Kaarten Aandachtswijk Amsterdam

Nieuw West

250 0 250 500 Meters

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.8 Arnhem Het Arnhemse Broek

Tabel 77. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	6828
Inwoners:	10640
Woningen:	5351

Kwantiteit

Tabel 78. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
Het Arnhemse Broek	21.2	2.9
Stedelijk gemiddelde	100.9	103.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-79.7	-100.9
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-79.0	-97.2

Kwaliteit

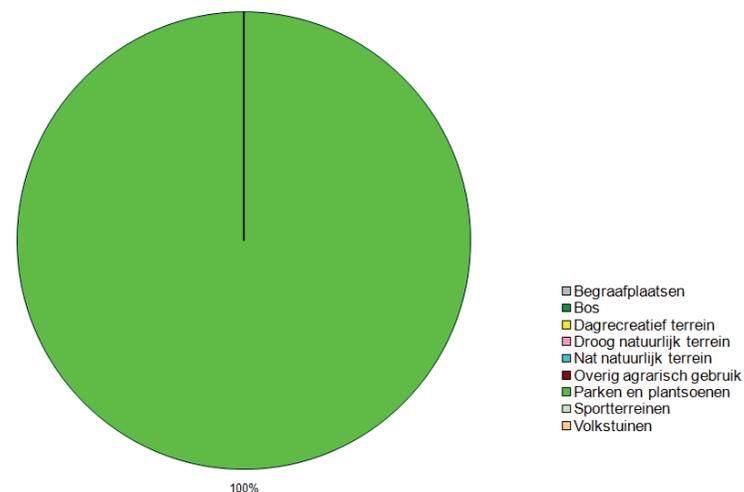
ligging/structuur

Aan de noord kant van de wijk bevindt zich het weinige groen dat er is in de wijk.

Groen in andere wijken is ook niet aanwezig. Wel is er in Presikhaaf groen aanwezig, maar dit wordt van Het Arnhemse Broek gescheiden door een spoorlijn.

typen groen

Het groen in de wijk bestaat allemaal uit parken en plantsoenen.

Figuur 40. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

Het absolute en relatieve verschil met het stedelijk gemiddelde is groter geworden. De absolute hoeveelheid groen in de wijk is veel minder geworden. Tussen 2000 en 2003 is de beschikbaarheid van groen per woning dus verslechterd.

Kaart Aandachtswijk Arnhem

Het Arnhemse Broek

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.9 Arnhem Klarendal

Tabel 79. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	6822
Inwoners:	6665
Woningen:	3163

Kwantiteit

Tabel 80. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Klarendal	167.1	149.1
Stedelijk gemiddelde	100.9	103.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+66.2	+45.2
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+65.6	+43.6

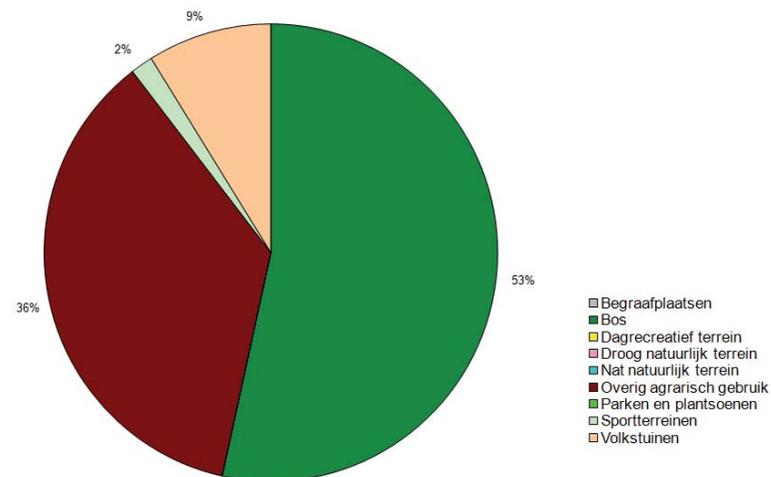
Kwaliteit

ligging/structuur

In de wijk zelf is bijna geen groen. Ten noorden van de wijk is een grote groeneheid dat bestaat uit bos, overig agrarisch gebied en volkstuinen. In de omringende wijken bevindt zich geen groen op korte afstand van Klarendal.

typen groen

Meer dan de helft van het groen bestaat uit bos en meer dan een derde bestaat uit overig agrarisch gebied. Opvallend is dat er geen parken en plantsoenen voorkomen in de wijk. Dit is een groot verschil met het gemiddelde in Arnhem.

Figuur 41. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Het groen in de wijk neemt af, maar doordat er zoveel groen in de wijk is, is er voor Arnhemse begrippen relatief veel groen in Klarendal.

Kaart Aandachtswijk Arnhem

Klarendal

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.10 Arnhem Malburgen / Immerloo

Tabel 81. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	6832, 6833, 6841
Inwoners:	14650
Woningen:	6172

Kwantiteit

Tabel 82. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
Malburgen / Immerloo	229.2	138.9
Stedelijk gemiddelde	100.9	103.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+128.3	+35.1
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+127.2	+33.8

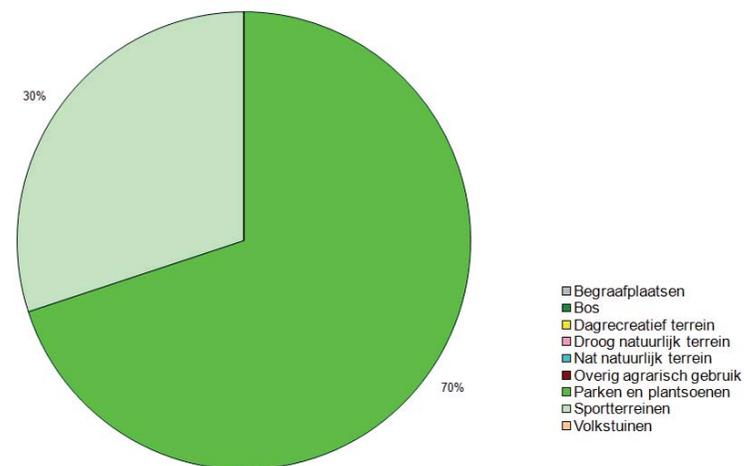
Kwaliteit

ligging/structuur

Het groen bestaat voornamelijk uit parken en sportterreinen aan de randen van de wijk.

typen groen

Binnen de wijk bevinden zich alleen parken en plantsoenen. Deze eenzijdige verdeling wijkt af van het gemiddelde stadsbeeld.

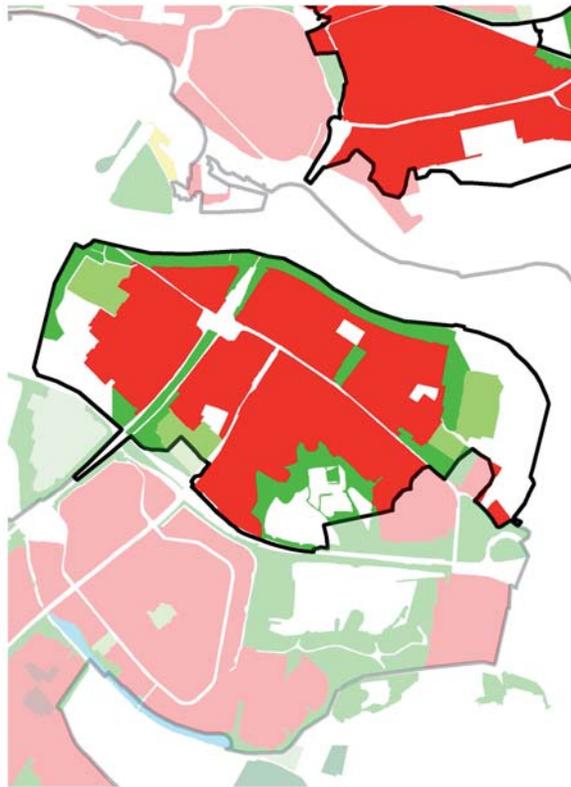

Figuur 42. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

De hoeveelheid groen per woning ligt flink lager dan bij de vorige meting. Maar nog steeds scoort Malburgen / Immerloo ver boven de 75m². Bovendien is er in de wijk nog steeds meer groen per woning te vinden dan gemiddeld in Arnhem.

Kaarten Aandachtswijk Arnhem

Malburgen Immerloo

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.11 Arnhem Presikhaaf

Tabel 83. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	6826
Inwoners:	9695
Woningen:	4334

Kwantiteit

Tabel 84. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Presikhaaf	191.3	92.1
Stedelijk gemiddelde	100.9	103.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+90.4	-11.7
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+89.6	-11.3

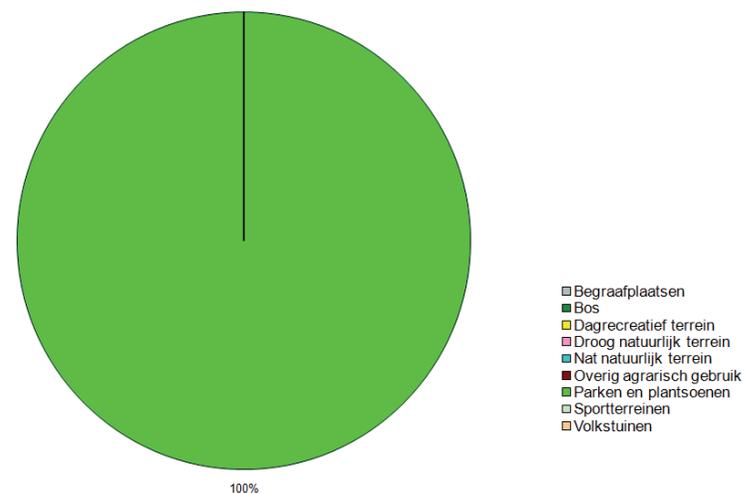
Kwaliteit

ligging/structuur

In het noorden ligt een park met een vijver dat onderdeel is van een groter geheel. Aan de zuidelijke randen bevinden zich stroken groen.

typen groen

Al het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Dit eenzijdige beeld wijkt af van het gemiddelde in Arnhem, hoewel zich in Arnhem gemiddeld veel parken en plantsoenen bevinden.

Figuur 43. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Hoewel de hoeveelheid groen per woning sterk is gedaald is er in Presikhaaf ruim meer dan 75 m² groen per woning. Er is in Presikhaaf wel minder groen dan gemiddeld in Arnhem.

Kaarten Aandachtswijk Arnhem

5.12 Den Haag Zuidwest

Tabel 85. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	2532, 2533, 2541, 2542, 2544, 2545
Inwoners:	49230
Woningen:	24022

Kwantiteit

Tabel 86. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Den Haag Zuidwest	76.1	80.2
Stedelijk gemiddelde	48.8	48.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+27.3	+31.9
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+55.8	+66.1

Kwaliteit

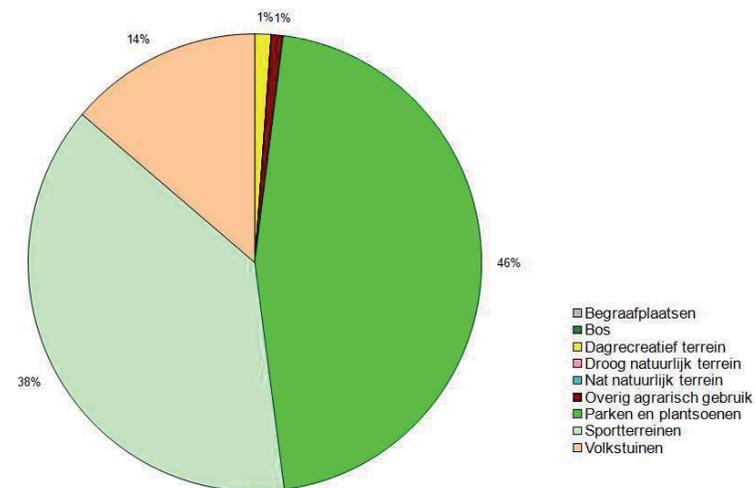
ligging/structuur

De groenstructuur in Den Haag Zuidwest kenmerkt zich een groot park aan de noordoost rand van de wijk en een groenstructuur die midden door de wijk loopt.

typen groen

Bijna de helft (46%) van de oppervlakte groen bestaat uit parken en plantsoenen en meer dan een derde (38%) uit sportterrein. Voor de rest bestaat het groen voornamelijk uit volkstuinen.

Er zijn meer parken en plantsoenen en minder bossen dan gemiddeld in de stad

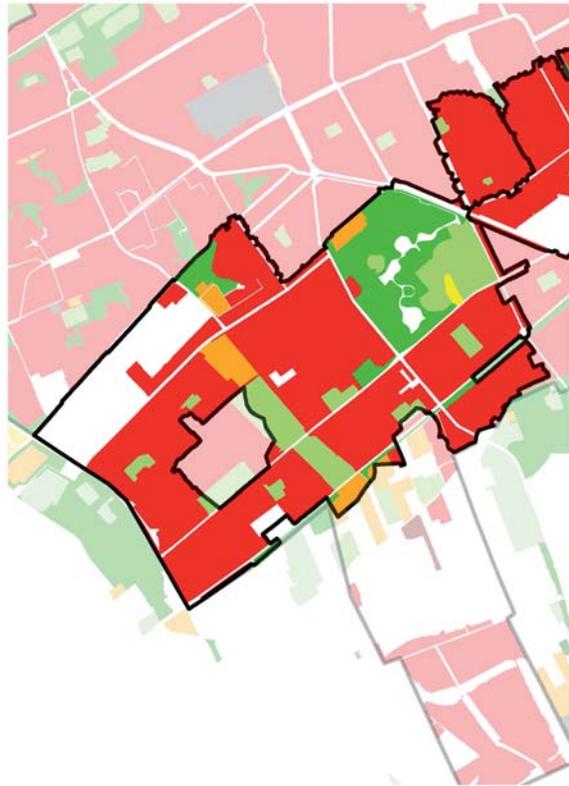

Figuur 44. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning in de wijk is iets gestegen. Ten opzichte van het stedelijk gemiddelde was er al veel groen in de wijk en dat is zo gebleven.

Kaarten Aandachtswijk Den Haag

Den Haag Zuidwest

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.13 Den Haag Schilderswijk

Tabel 86. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	2525, 2526
Inwoners:	28820
Woningen:	10660

Kwantiteit

Tabel 87. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Schilderswijk	1.9	1.7
Stedelijk gemiddelde	48.8	48.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-46.9	-46.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-96.1	-96.4

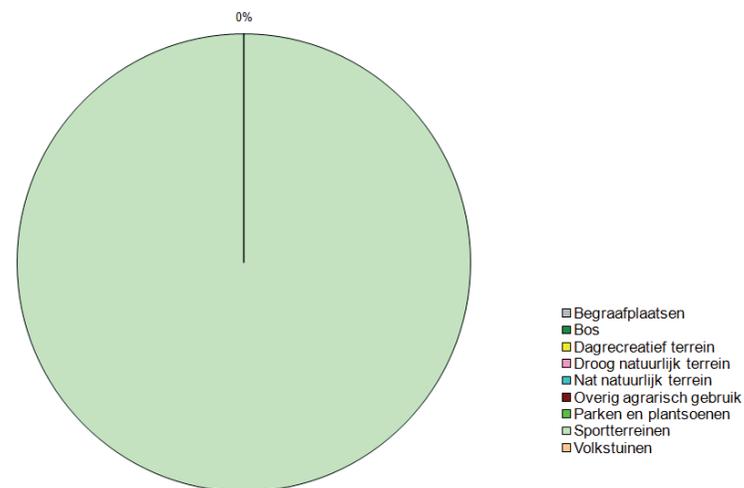
Kwaliteit

ligging/structuur

In de wijk bevindt zich één sportterreintje. In omliggende wijken is ook weinig groen te vinden.

typen groen

Al het groen bestaat uit sportterrein

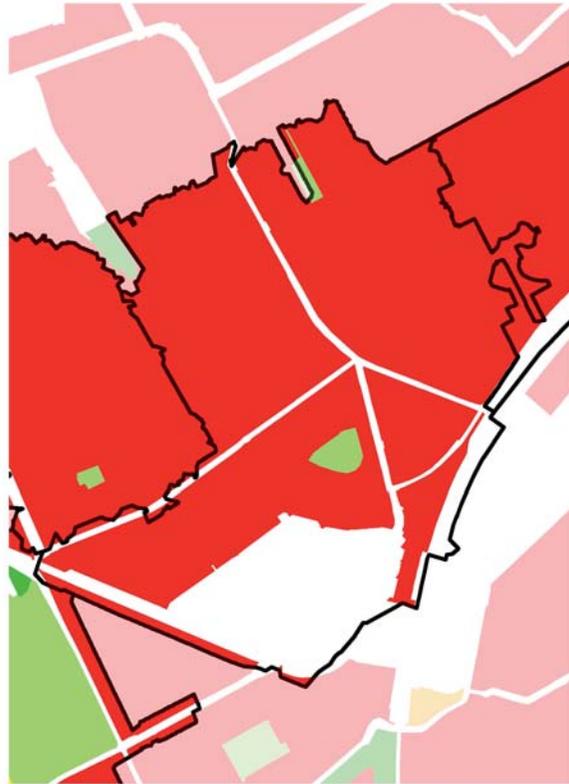

Figuur 45. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De oppervlakte van het sportterrein is minder geworden tussen 2000 en 2003 waardoor er nog minder groen per woning te vinden is in de Schilderswijk. Ten opzichte van de stad is er weinig veranderd.

Kaart Aandachtswijk Den Haag

Schilderswijk

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.14 Den Haag Stationsbuurt

Tabel 88. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	2515
Inwoners:	11425
Woningen:	5001

Kwantiteit

Tabel 89. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Stationsbuurt	0.0	0.0
Stedelijk gemiddelde	48.8	48.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-48.8	-48.3
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-100.0	-100.0

Kwaliteit

ligging/structuur

Er is geen groen in de wijk. Ook is er bijna geen groen in omliggende wijken.

typen groen

Er is geen groen in de wijk

- Begraafplaatsen
- Bos
- Dagrecreatief terrein
- Droog natuurlijk terrein
- Nat natuurlijk terrein
- Overig agrarisch gebruik
- Parken en plantsoenen
- Sportterreinen
- Volkstuinen

Figuur 46. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Er was in 2000 geen groen en nu is er nog steeds geen groen in wijk. Vergelijken met Den Haag als geheel blijft de score dan ook erg laag.

Kaart Aandachtswijk Den Haag

Stationsbuurt

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.15 Den Haag Transvaal

Tabel 90. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	2572
Inwoners:	9590
Woningen:	2927

Kwantiteit

Tabel 91. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Transvaal	2.1	4.8
Stedelijk gemiddelde	48.8	48.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-46.7	-43.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-95.7	-90.1

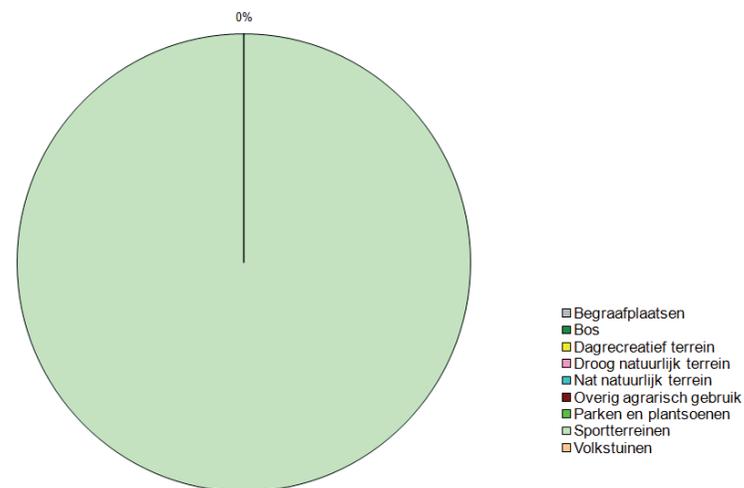
Kwaliteit

ligging/structuur

Verspreid over de wijk bevinden zich twee sportterreinen. In een naburige wijk bevindt zich een groter park, maar dit wordt van Transvaal gescheiden door een kanaal.

typen groen

Al het groen is van het type sportterrein.

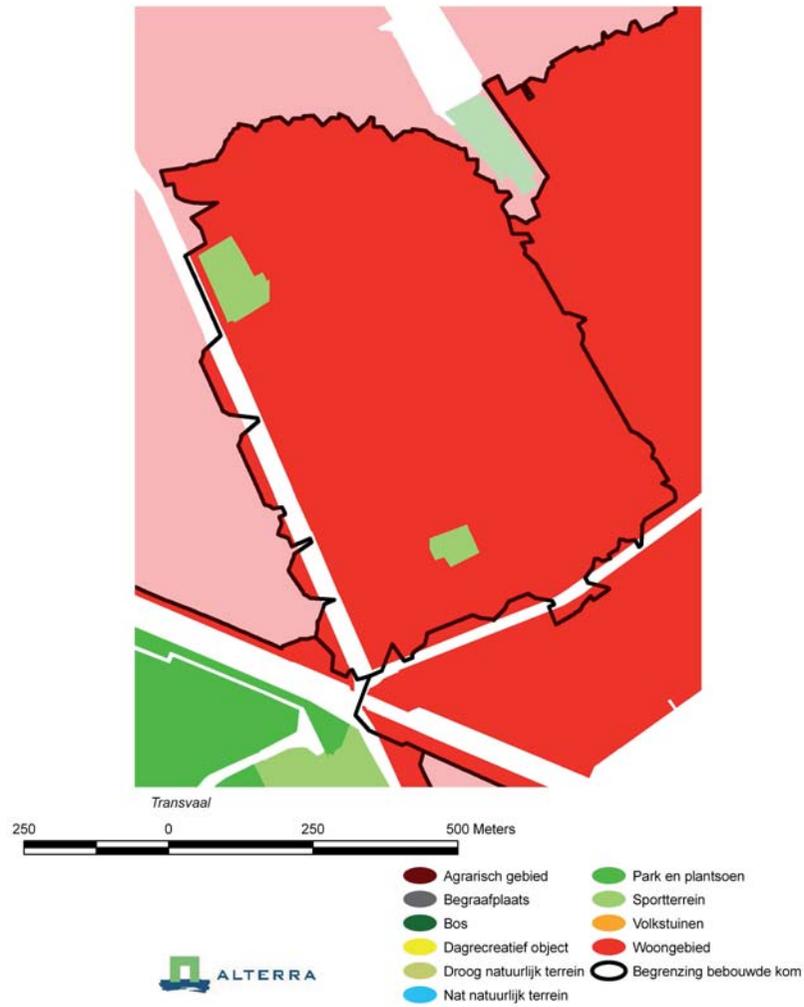

Figuur 47. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in de wijk is verdubbeld ten opzichte van het vorige onderzoek. Dit lijkt een grote verbetering, maar de totale hoeveelheid groen blijft erg laag, ook vergeleken met het stedelijk gemiddelde.

Kaart Aandachtswijk Den Haag

5.16 Deventer Rivierenwijk

Tabel 92.. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	7417
Inwoners:	5465
Woningen:	1890

Kwantiteit

Tabel 93. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
Rivierenwijk	92.5	107.7
Stedelijk gemiddelde	73.6	86.6
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+18.9	+21.1
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+25.6	+24.4

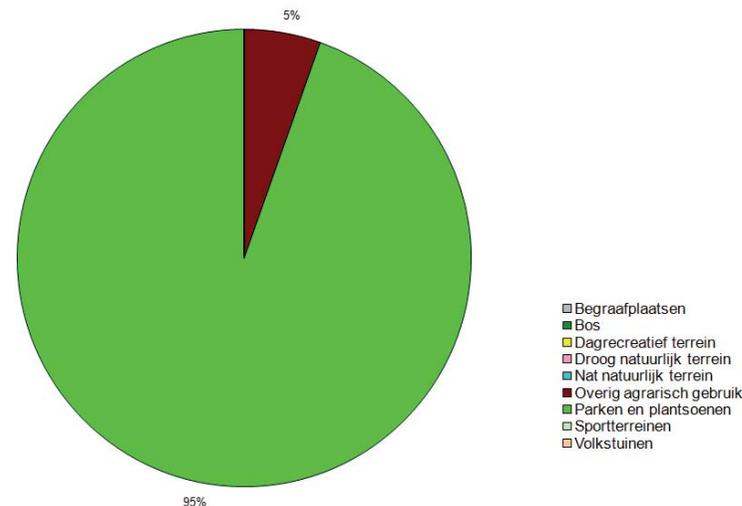
Kwaliteit

ligging/structuur

Aan de noord en zuid rand van de wijk bevinden zich parken en plantsoenen. In aangrenzende wijken is weinig groen te vinden.

typen groen

Van al het groen bestaat 95% uit parken en plantsoenen, de rest is overig agrarisch gebruik. In de stad als geheel bestaat het groen ook het meest uit parken en plantsoenen, gevolgd door overig agrarisch groen. Maar wat in de stad aanwezig is en in de wijk ontbreekt zijn andere soorten groen zoals sportterreinen.

Figuur 48. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

Net zoals in de stad als geheel is ook de hoeveelheid groen in de wijk gestegen. Dit zorgt ervoor dat er relatief gezien geen stijging of daling van de hoeveelheid groen heeft plaatsgevonden. In de wijk is minder en minder gevarieerd groen te vinden dan gemiddeld in Deventer.

De stijging van de hoeveelheid groen heeft er samen met de daling van het aantal woningen toe geleid dat de hoeveelheid groen per woning nu boven de 75 m² zit.

Kaart Aandachtswijk Deventer

5.17 Dordrecht Wielwijk / Crabbehof

Tabel 94. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3317
Inwoners:	14615
Woningen:	7230

Kwantiteit

Tabel 95. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Wielwijk / Crabbehof	118.7	108.9
Stedelijk gemiddelde	91.0	96.5
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+27.7	+12.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+30.4	+12.9

Kwaliteit

ligging/structuur

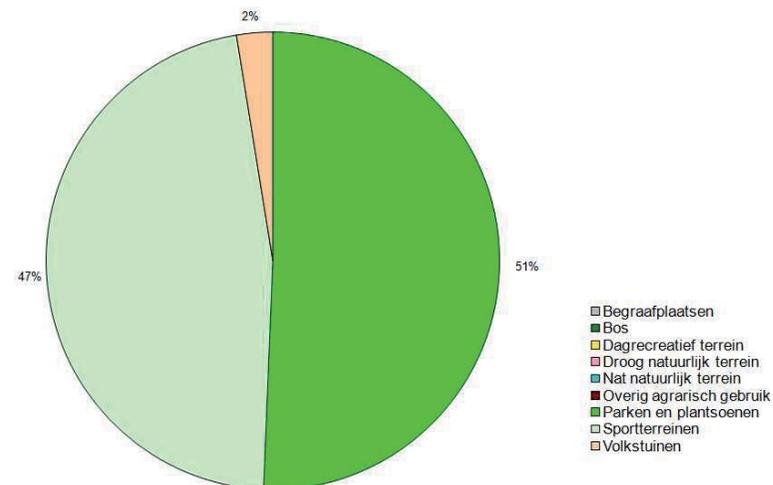
Er is groen te vinden langs de oost- en zuidrand van de wijk. In het midden van de wijk ligt een park.

In een aangrenzende wijk wordt de verbinding met een park afgesloten door een spoorweg. Deze spoorweg sluit ook de verbinding met het buitengebied af.

typen groen

De helft van het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Sportterreinen beslaan bijna een helft van al het groen. Volkstuinen maken 2% uit van het groen in de wijk.

Ten opzichte van Dordrecht als geheel mist voornamelijk overig agrarisch terrein en dagrecreatief terrein.

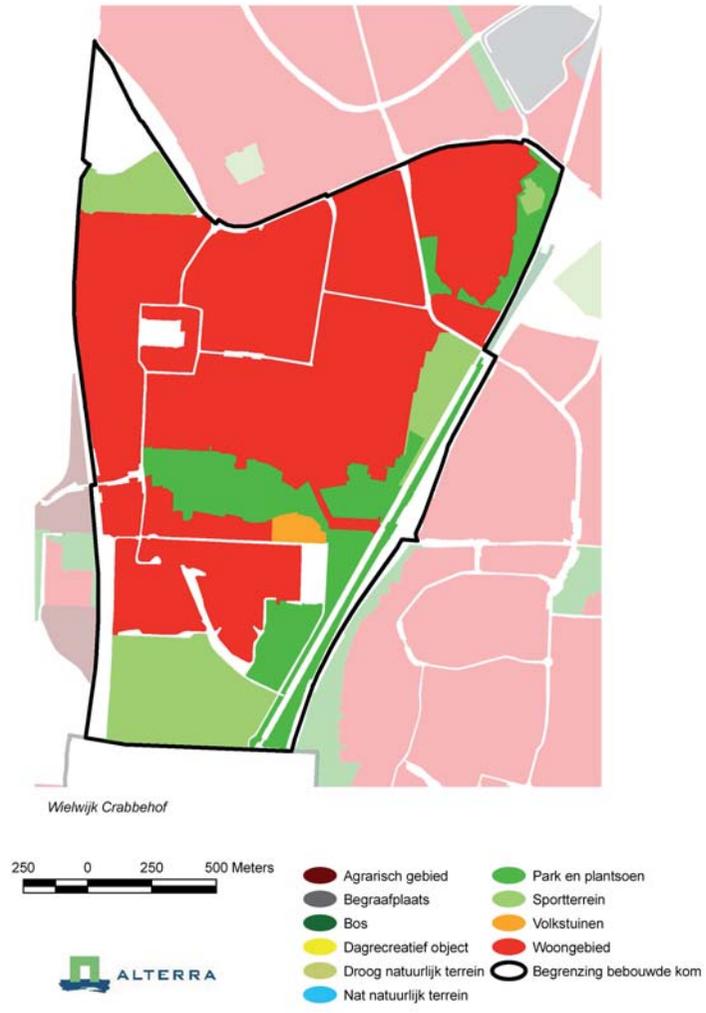

Figuur 49. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Ten opzichte van 2000 is er bos en overig agrarisch gebied verdwenen uit de wijk. De hoeveelheid groen per woning is gedaald, maar nog steeds is de wijk ten opzichte van de stad en ten opzichte van de 75 m² benchmark ruim voorzien van groen.

Kaart Aandachtswijk Dordrecht

5.18 Eindhoven Bennekel

Tabel 95. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	5654
Inwoners:	9460
Woningen:	4354

Kwantiteit

Tabel 96. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Bennekel	83.2	114.2
Stedelijk gemiddelde	100.8	99.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-17.6	+15.1
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-17.5	+15.3

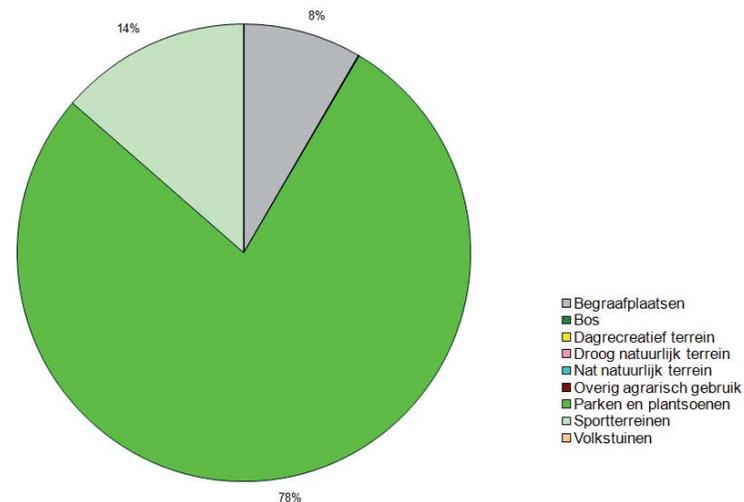
Kwaliteit

ligging/structuur

In het zuiden en oosten van de wijk liggen twee grotere parken. In de wijk zijn verder twee begraafplaatsen te vinden. Het park aan de oostkant grenst aan het buitengebied en aan een ander, park net buiten de stad.

typen groen

Bijna tachtig procent van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Doordat er twee begraafplaatsen in de wijk liggen is dit aandeel relatief hoog (8%). Het overige groen bestaat uit sportterreinen.

Figuur 50. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in de wijk is sterk toegenomen. Omdat er aan het stedelijk gemiddelde weinig is veranderd is er niet langer minder groen per woning, maar vijftien procent méér groen per woning dan in de stad als geheel.

Kaarten Aandachtswijk Eindboven

5.19 Eindhoven Doornakkers

Tabel 97. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	5642
Inwoners:	6320
Woningen:	2835

Kwantiteit

Tabel 98. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Doornakkers	126.7	120.9
Stedelijk gemiddelde	100.8	99.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+25.9	+21.8
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+25.7	+22.0

Kwaliteit

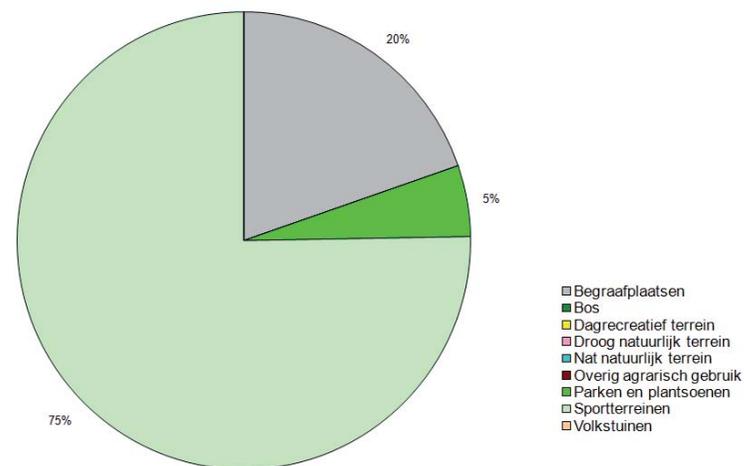
ligging/structuur

In het oosten van de wijk bevindt zich een groot sportterrein met daar aan vast een klein parkje. Ook ligt er een begraafplaats in de wijk. Overig groen is ver te zoeken.

typen groen

Drie kwart van het groen bestaat uit sportterrein, twintig procent uit begraafplaatsen, de rest uit parken en plantsoenen.

Dit beeld wijkt sterk af van het stedelijk gemiddelde. In de stad zijn meer parken en plantsoenen te vinden, evenals bos en overig agrarisch terrein.

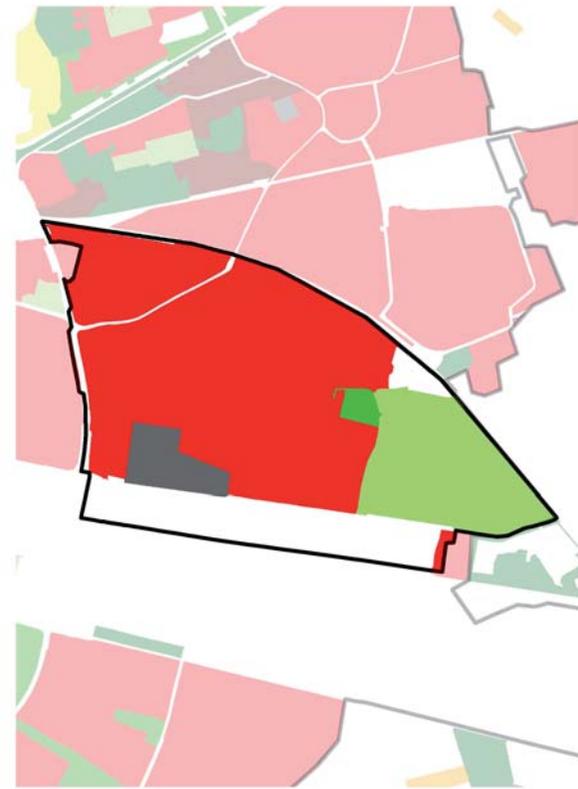
Figuur 51. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is iets gedaald. Dit is te wijten aan een stijging van het aantal woningen en een vermindering van de totale hoeveelheid groen.

Ten opzichte van Eindhoven als geheel verandert er weinig.

Kaart Aandachtswijk Eindhoven

Doormakkers

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.20 Eindhoven Woensel West

Tabel 99. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	5621
Inwoners:	4040
Woningen:	1890

Kwantiteit

Tabel 100. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Woensel West	26.7	27.5
Stedelijk gemiddelde	100.8	99.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-74.1	-71.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-73.5	-72.2

Kwaliteit

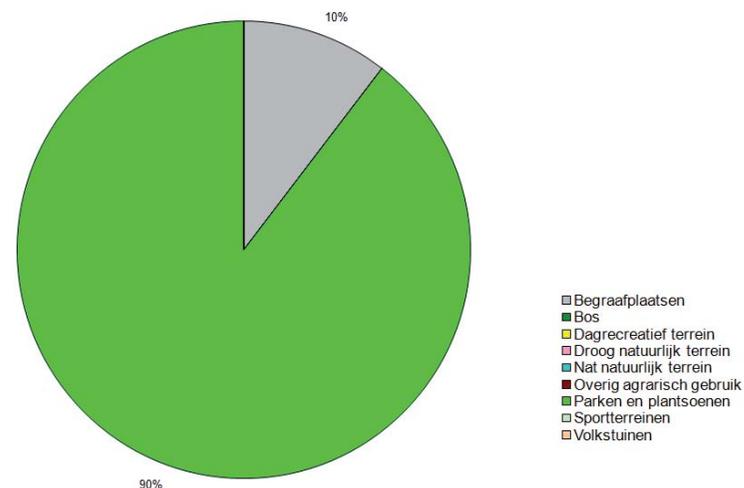
ligging/structuur

Langs de zuidwest rand van de wijk bevindt zich een groenstrook.

De groenstrook verbindt het groen in de wijk in het noorden met bos buiten de stad. Tussen de woningen en het bos bevindt zich echter een industrieterrein.

typen groen

In de groenstrook bevinden zich parken en plantsoenen en een begraafplaats.

Figuur 52. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Vergeleken met de meting in 2000 is er een heel klein beetje groen bij gekomen per woning in de wijk. Er is echter nog steeds meer dan 70% minder groen te vinden dan gemiddeld in de stad.

Kaart Aandachtswijk Eindhoven

5.21 Enschede Velve-Lindenhof

Tabel 101. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	7533
Inwoners:	4850
Woningen:	2075

Kwantiteit

Tabel 102. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Velve-Lindenhof	126.7	82.6
Stedelijk gemiddelde	69.9	78.3
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+56.8	+4.3
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+81.4	+5.5

Kwaliteit

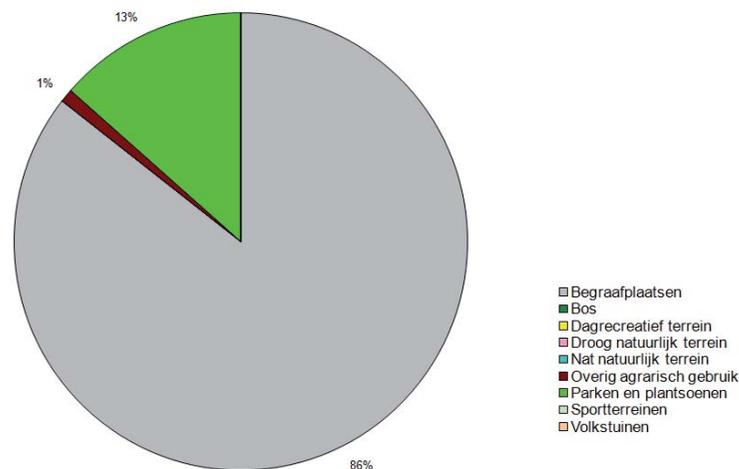
ligging/structuur

Ten zuidoosten van de wijk bevindt zich een agrarisch gebied met daarin een park en een sportterrein. Dit valt buiten de stadsgrenzen, maar binnen het postcode gebied. Ten zuidwesten van de wijk bevindt zich een park. Ten oosten van de wijk ligt een begraafplaats.

typen groen

Zesentachtig procent van het groen in de wijk bestaat uit begraafplaats. Het overige groen bestaat voor één procent uit overig agrarisch gebied en de rest uit parken en plantsoenen. Ten opzichte van de stad zijn er te weinig parken en sportterreinen en

is er relatief veel begraafplaats. De hoeveelheid groen dat geschikt is voor recreatie is hiermee klein.

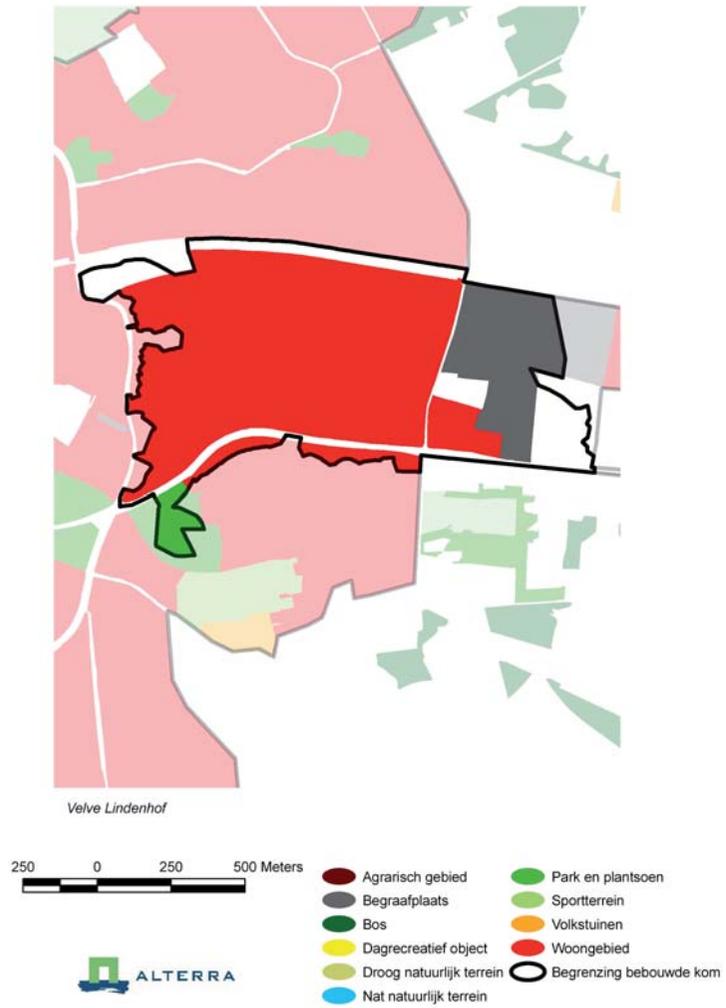
Figuur 53. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Ten opzichte van de vorige meting is er minder groen per woning. Het bos is helemaal verdwenen en van sportterreinen en overig agrarisch gebruik is ook minder te vinden.

Ten opzichte van Enschede als geheel blijft Velve-Lindenhof is er veel groen per woning, maar ook relatief veel begraafplaatsen en maar weinig parken en plantsoenen.

Kaart Aandachtswijk Enschede

5.22 Groningen De Hoogte

Tabel 103. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	9716
Inwoners:	3170
Woningen:	1910

Kwantiteit

Tabel 104. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
De Hoogte	27.9	28.2
Stedelijk gemiddelde	93.3	98.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-65.4	-69.9
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-70.1	-71.2

Kwaliteit

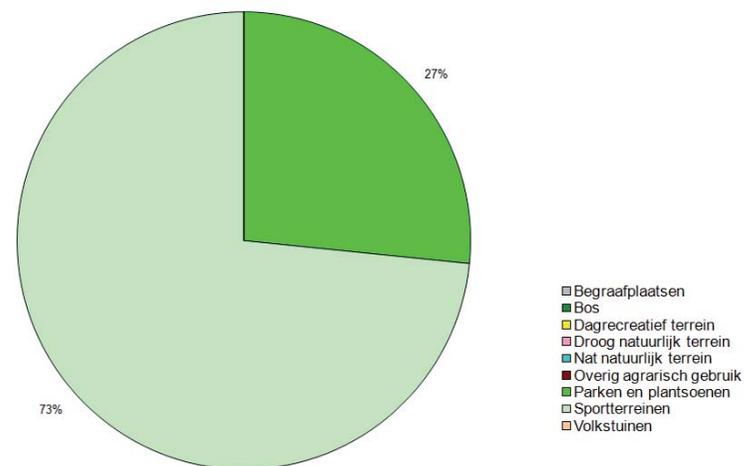
ligging/structuur

Er bevindt zich een smalle groenstrook aan de noordelijke westrand van de wijk. Deze loopt uit in een sportterrein. In de omgeving van de wijk is nauwelijks groen te vinden.

typen groen

Iets meer dan een kwart van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. De overige drie kwart bestaat uit sportterrein.

In de stad Groningen bevinden zich vele soorten groen, waarvan parken en plantsoenen de helft van de oppervlakte beslaan. De Hoogte kent minder variatie in typen groen.

Figuur 54. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is iets gestegen, net als de totale hoeveelheid groen. De verscheidenheid aan groen en de hoeveelheid per inwoner blijven sterk achter bij het stedelijk gemiddelde. Deze situatie is zelfs iets verslechterd tussen 2000 en 2003.

Kaart Aandachtswijk Groningen

De Hoogte

● Agrarisch gebied	● Park en plantsoen
● Begraafplaats	● Sportterrein
● Bos	● Volkstuinen
● Dagrecreatief object	● Woongebied
● Droog natuurlijk terrein	○ Begrenzing bebouwde kom
● Nat natuurlijk terrein	

5.23 Groningen Korrewegwijk

Tabel 105. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	9715
Inwoners:	8010
Woningen:	4724

Kwantiteit

Tabel 106. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Korrewegwijk	15.5	15.2
Stedelijk gemiddelde	93.3	98.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-77.8	-82.9
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-83.4	-84.5

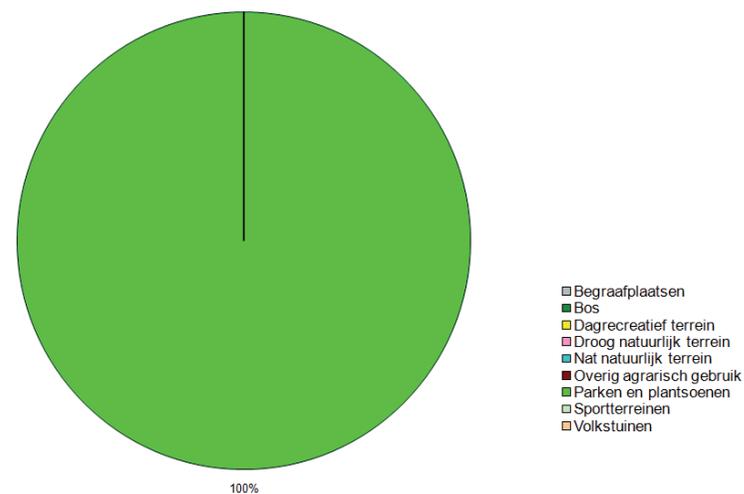
Kwaliteit

ligging/structuur

In de wijk liggen een groter en een kleiner park. In de wijken rondom de Korrewegwijk is weinig groen te vinden.

typen groen

Al het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Vergelijken met de stad als geheel is dit een eenzijdige verdeling van de typen groen. Wat mist zijn onder andere sportterreinen en volkstuinen.

Figuur 55. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De wijk had al heel weinig groen per woning en deze hoeveelheid is licht gedaald tussen 2000 en 2003. Ten opzichte van Groningen als geheel is de situatie verslechterd. Er is nu bijna 85% minder groen in de Korrewegwijk dan gemiddeld in Groningen.

Kaart Aandachtswijk Groningen

Korrewegwijk

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.24 Heerlen Meezenbroek

Tabel 107. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	6415
Inwoners:	7535
Woningen:	3451

Kwantiteit

Tabel 108. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Meezenbroek	99.5	88.4
Stedelijk gemiddelde	159.8	155.0
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-60.3	-66.6
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-37.7	-43.0

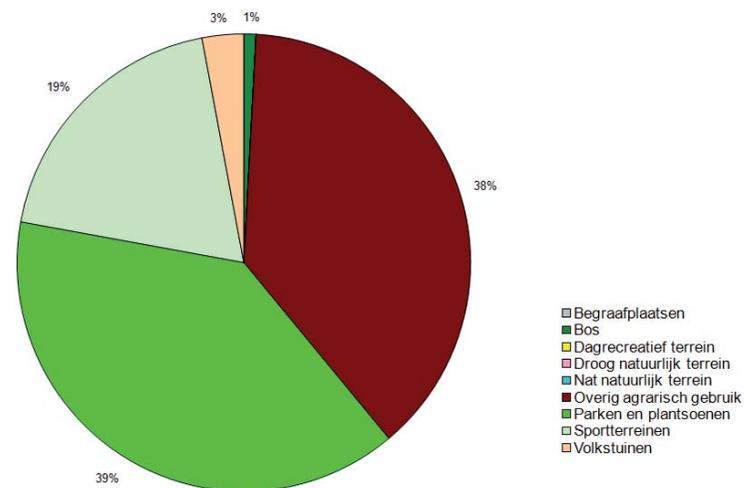
Kwaliteit

ligging/structuur

Er zijn twee parken een sportterrein en volkstuinen te vinden. Aan de randen bevindt zich overig agrarisch groen. In omliggende wijken zijn ook parken aanwezig.

typen groen

Meer dan een derde van het groen bestaat uit overig agrarisch gebied en bijna net zoveel groen bestaat uit parken en plantsoenen. Sportterreinen (20%) nemen het grootste deel van het overige groen voor hun rekening.

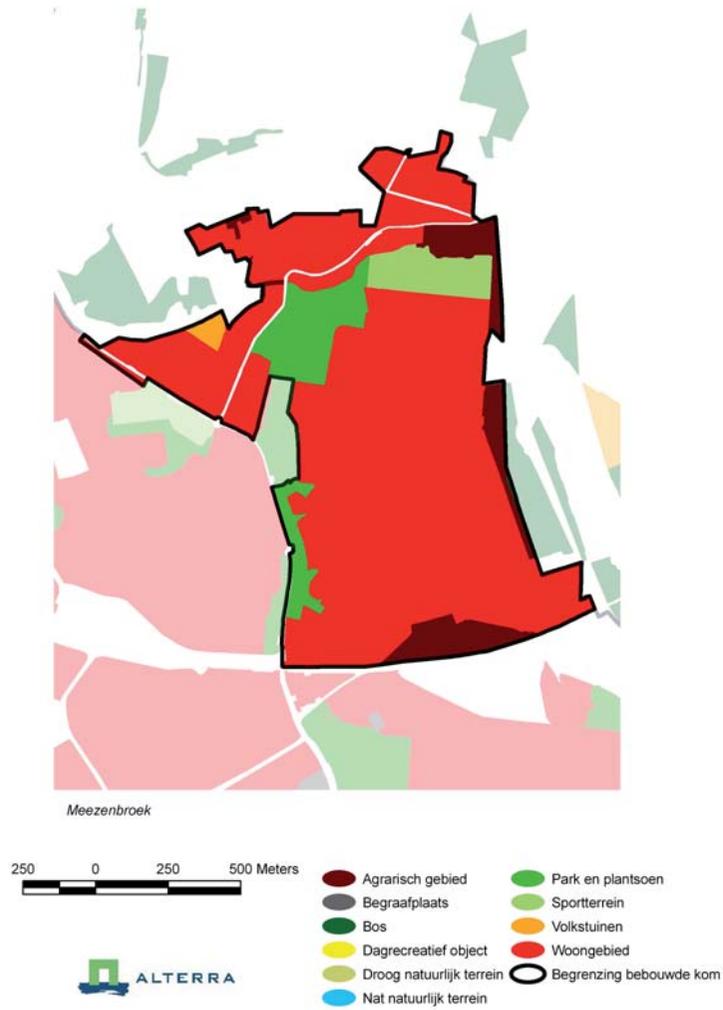

Figuur 56. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in de wijk is gedaald ten opzichte van de meting in 2000. Er is meer dan 75m² groen per woning aanwezig in de wijk. Dit neemt niet weg dat er veel minder groen per woning beschikbaar is dan gemiddeld in Heerlen.

Kaart Aandachtswijk Heerlen

5.25 Leeuwarden Heechterp Schieringen

Tabel 109. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	8924
Inwoners:	4125
Woningen:	2239

Kwantiteit

Tabel 110. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Heechterp Schieringen	360.3	359.8
Stedelijk gemiddelde	75.4	81.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+284.9	278.7
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+377.9	343.4

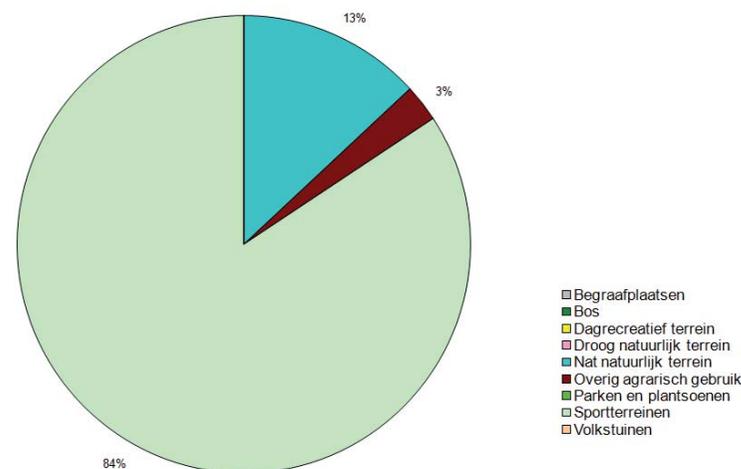
Kwaliteit

ligging/structuur

Aan de rand van de wijk bevindt zich een groot sportterrein. Dit is het grootste sportterrein van Leeuwarden. Ten zuiden van de wijk bevindt zich een nat natuurlijk terrein. Dit wordt door water en door een weg van de wijk afgesneden. In de wijk zelf bevinden zich geen parken. In een aangrenzende wijk ligt een park dat grenst aan Heechterp Schieringen.

typen groen

Sportterreinen bepalen het overgrote deel van het groen in de wijk. Leeuwarden heeft ook relatief veel oppervlakte sportterrein. Wat ontbreekt in de wijk zijn parken en plantsoenen.

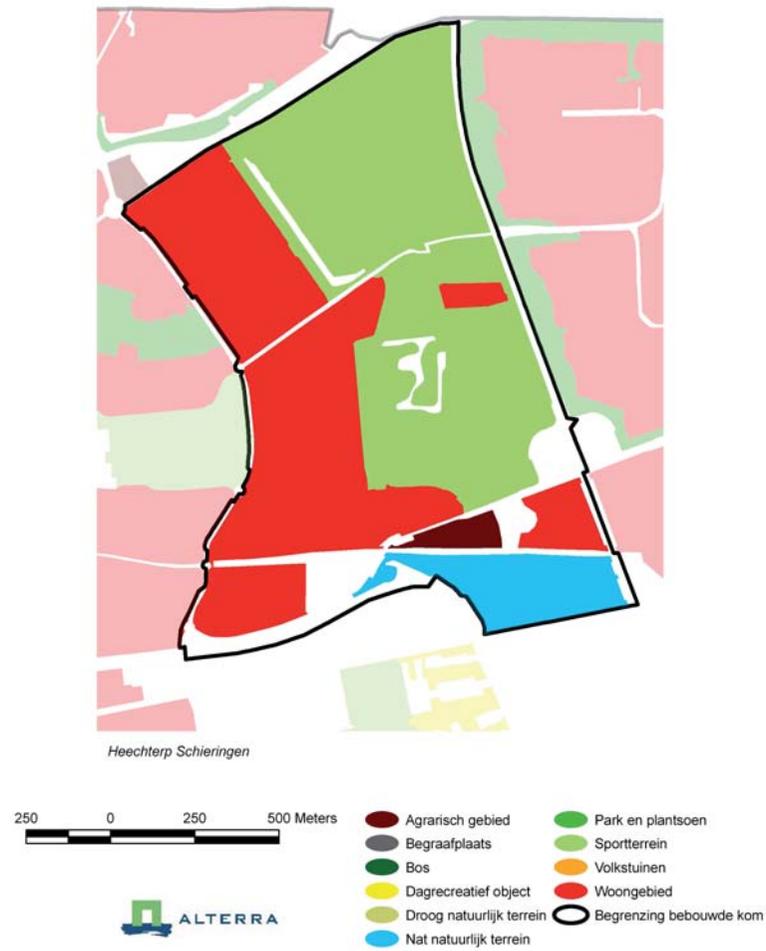
Figuur 57. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in de wijk is nagenoeg gelijk gebleven. Bij de vorige meting waren er nog parken en plantsoenen in de wijk, maar nu is dat verdwenen.

Er lijkt veel meer groen beschikbaar te zijn dan gemiddeld in de stad, maar het gaat hier voornamelijk om sportterreinen en slecht bereikbare natte natuurlijke terreinen. Door het gebrek aan parken en plantsoenen is er maar weinig recreatief groen beschikbaar.

Kaart Aandachtswijk Leenwarden

5.26 Maastricht Noordoost

Tabel 111. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	6222, 6224
Inwoners:	14835
Woningen:	6778

Kwantiteit

Tabel 112. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Maastricht Noordoost	37.9	39.0
Stedelijk gemiddelde	59.2	62.6
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-21.3	-23.6
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-36.0	-37.7

Kwaliteit

ligging/structuur

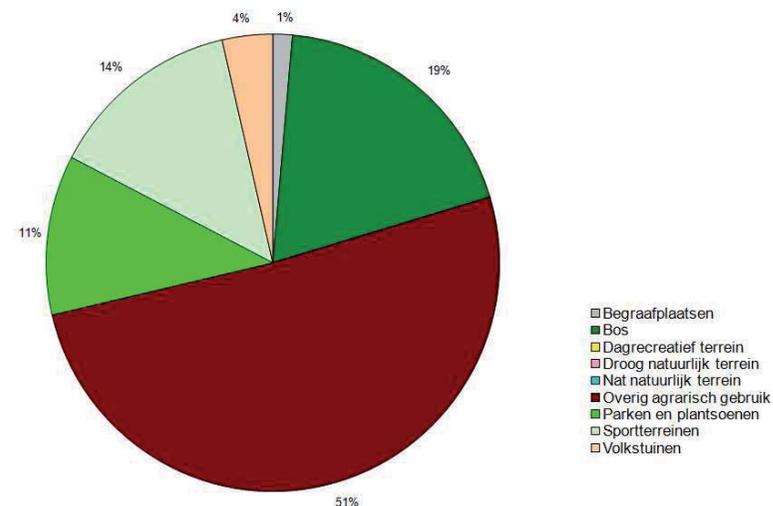
In de wijk zijn een park en een sportterrein aanwezig.

Ten oosten van de wijk bevindt zich een groot sportterrein met parken en bos.

typen groen

De helft van het groen bestaat uit overig agrarisch gebied. Bijna twintig procent bestaat uit bos en de rest uit parken en plantsoenen, sportterreinen en een enkele volkstuin.

In de stad is over het algemeen veel overig agrarisch gebied aanwezig.

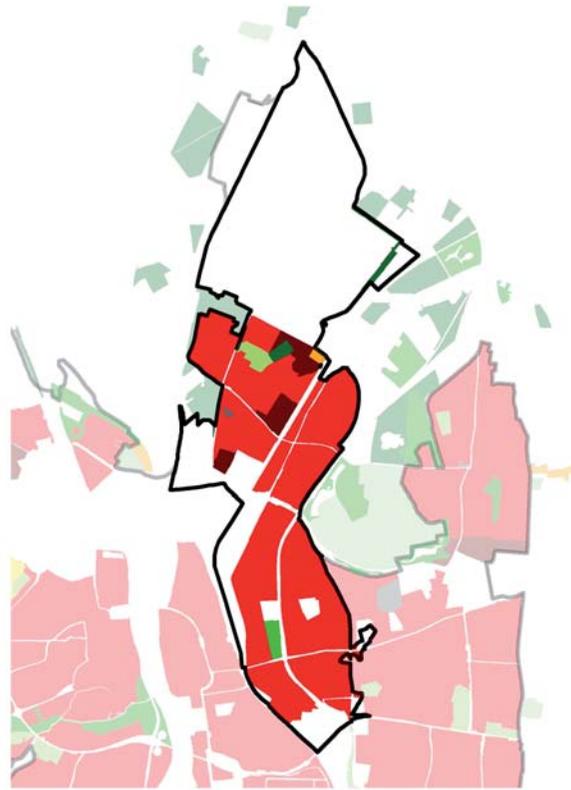

Figuur 58. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

In de wijk is iets meer groen per woning te vinden dan in 2000. Maar deze hoeveelheid is minder dan gemiddeld in Maastricht en veel minder dan 75m².

Kaart Aandachtswijk Maastricht

Maastricht Noordwest

250 0 250 500 Meters

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.27 Nijmegen Hatert

Tabel 113. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	6535
Inwoners:	6645
Woningen:	3276

Kwantiteit

Tabel 114. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Hatert	30.7	35.1
Stedelijk gemiddelde	96.9	92.5
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-66.2	-57.4
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-68.3	-62.0

Kwaliteit

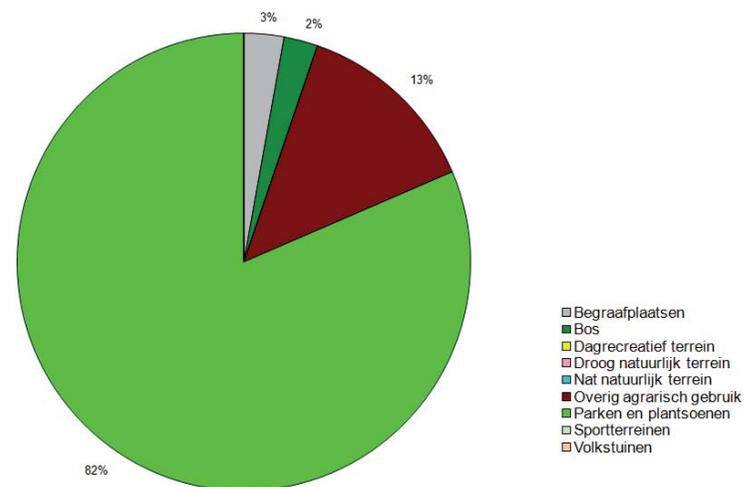
ligging/structuur

Aan de zuidwest rand van de wijk ligt een strook groen. Er is in het oosten van de wijk verbinding met een bosgebied buiten de stad.

typen groen

Het grootste deel van het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen (82%). Dertien procent bestaat uit overig agrarisch gebied.

In Nijmegen bevinden zich gemiddeld meer sportterreinen en minder parken en plantsoenen

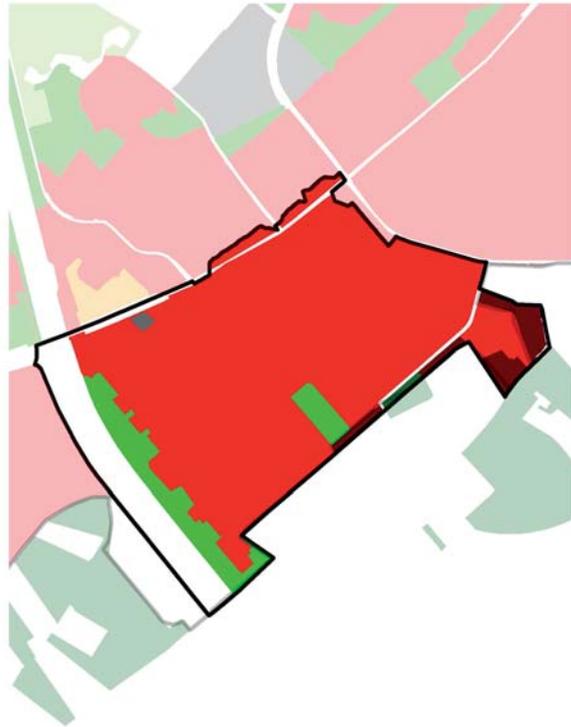
Figuur 59. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is gestegen ten opzichte van 2000. Er zijn iets meer parken en plantsoenen bijgekomen waardoor de hoeveelheid groen per woning stijgt.

Ten opzichte van het stedelijk gemiddelde heeft de wijk meer dan 60% minder groen.

Kaart Aandachtswijk Nijmegen

Hatert

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.28 Rotterdam Bergpolder

Tabel 155. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3038
Inwoners:	7490
Woningen:	4447

Kwantiteit

Tabel 116. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Bergpolder	15.9	12.6
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-58.4	-61.4
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-78.6	-82.9

Kwaliteit

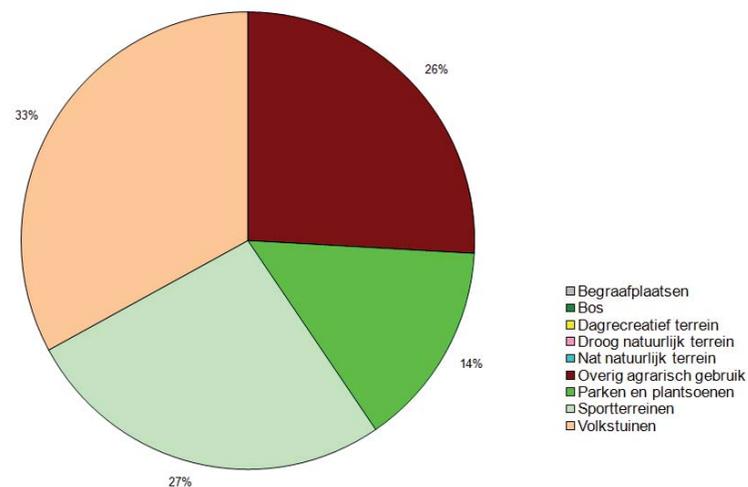
ligging/structuur

Aan de randen van de wijk zijn diverse groenvoorzieningen. Het gaat hierbij om kleine hoeveelheden groen.

typen groen

Het grootste deel van het groen in Bergpolder bestaat uit volkstuinten. Sportterreinen en overig agrarisch landgebruik zijn elk goed voor ongeveer ene kwart van de hoeveelheid groen.

Vergeleken met het gemiddelde in de stad zijn er relatief veel minder parken en plantsoenen aanwezig in de wijk.

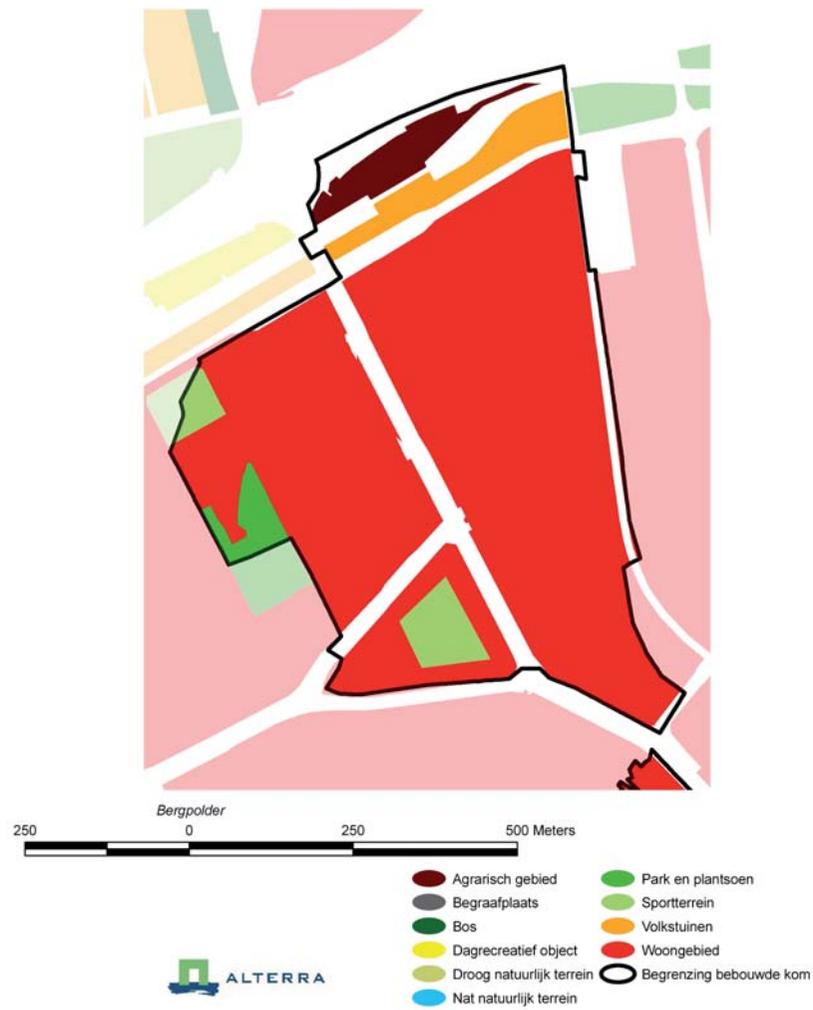

Figuur 60. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is afgenomen in de afgelopen jaren. Ten opzichte van het gemiddelde in Rotterdam is er meer dan tachtig procent minder groen per woning beschikbaar. Deze achterstand is de afgelopen jaren vergroot.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

5.29 Rotterdam Oud Zuid

Tabel 117. *Wijk gegevens*

Postcodenummer(s):	3072, 3073, 3074, 3081, 3082, 3083
Inwoners:	75695
Woningen:	32453

Kwantiteit

Tabel 118. *Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom*

	2000	2003
Oud Zuid	9.8	12.3
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-64.5	-61.8
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-86.8	-83.5

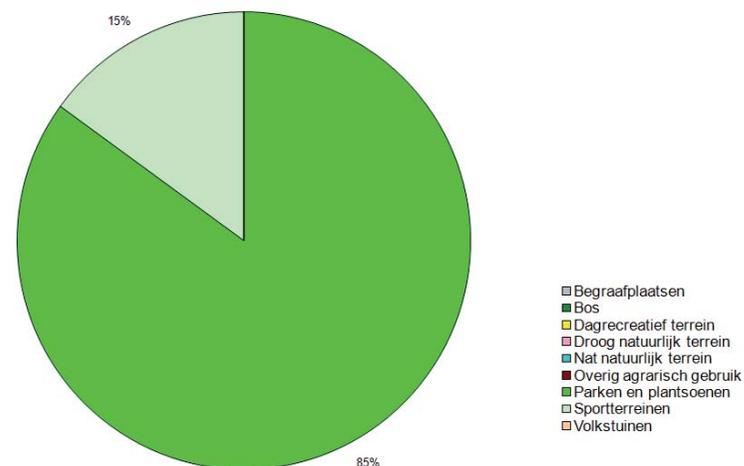
Kwaliteit

ligging/structuur

Verspreid over de wijk liggen een aantal parken. Ten zuiden van de wijk bevindt zich een grote groene eenheid. In het noorden van de wijk heeft de rivier de Maas een recreatieve functie.

typen groen

van al het groen bestaat 85% uit parken en plantsoenen. De rest bestaat uit sportterreinen. Dit wijkt af van de gemiddelde groenverdeling in de stad. Daar zijn meer sportterreinen, volkstuinen en agrarisch gebied aanwezig.

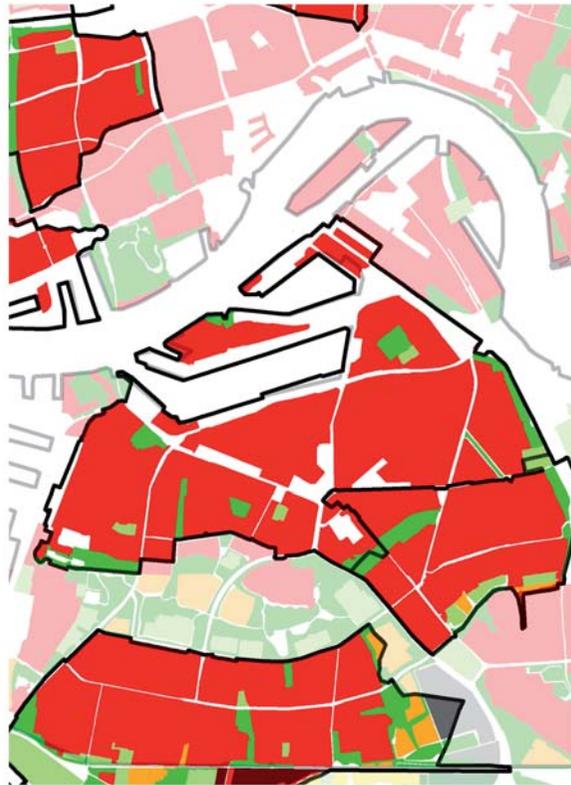

Figuur 61. *Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen*

Trend

De hoeveelheid groen per woning is iets gestegen sinds 2000. Maar nog steeds is er weinig groen beschikbaar en is er de achterstand op het stedelijk gemiddelde meer dan tachtig procent.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

Oud Zuid

250 0 250 500 Meters

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.30 Rotterdam Overschie

Tabel 119. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3042
Inwoners:	7385
Woningen:	3595

Kwantiteit

Tabel 120. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Overschie	44.7	47.8
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Vershil met stedelijk gemiddelde absoluut	-29.6	-26.3
Vershil met stedelijk gemiddelde relatief	-39.8	-35.5

Kwaliteit

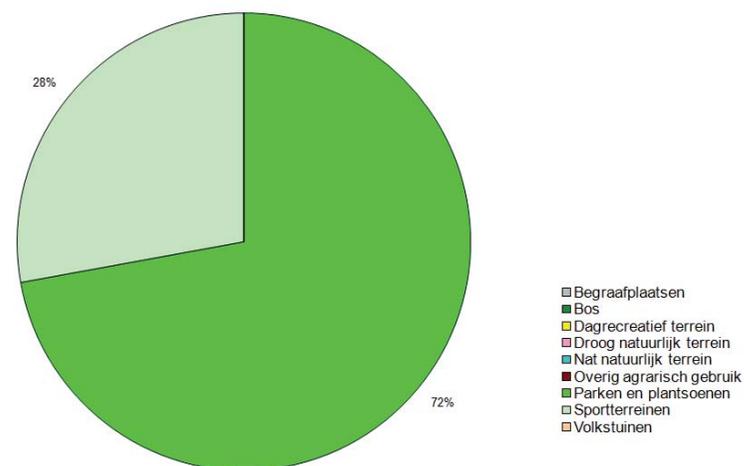
ligging/structuur

Verspreid over de wijk bevinden zich parken en sportterreinen.

Ten zuiden en oosten van de wijk bevindt zich veel groen en ten noorden bevinden zich agrarische gebieden buiten de stad. Al dit groen wordt echter van de wijk gescheiden door water- en snelwegen.

typen groen

Meer dan 70% van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Het overige groen bestaat uit sportterreinen.

Figuur 62. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in de wijk is licht gestegen, maar ligt nog altijd ruim onder de 75 m². Voor Overschie geldt ook nog eens dat ze door haar geïsoleerde ligging voornamelijk aangewezen lijkt op haar eigen groen voorzieningen. Ten opzichte van Rotterdam als geheel is het groen in de wijk minder gevarieerd en is er meer dan 35% minder groen per woning beschikbaar.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

5.31 Rotterdam Noord

Tabel 121. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3031, 3033, 3034, 3035, 3036
Inwoners:	41465
Woningen:	18907

Kwantiteit

Tabel 122. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Rotterdam Noord	24.1	17.8
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-50.2	-56.3
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-67.6	-76.0

Kwaliteit

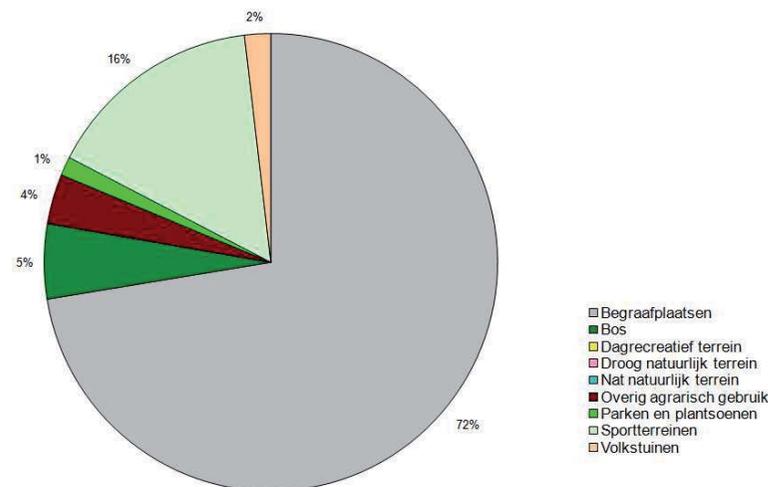
ligging/structuur

Een grote begraafplaats, een kleinere begraafplaats en een sportterrein bevinden zich in de wijk. In het oosten grenst de wijk aan de Kralingse plas. De wijk wordt hier echter door water van gescheiden.

typen groen

Meer dan 70% van het groen is één van de begraafplaatsen. Verder zijn er voornamelijk sportterreinen aanwezig.

Parken en plantsoenen bepalen maar 1% van het groen in de wijk.

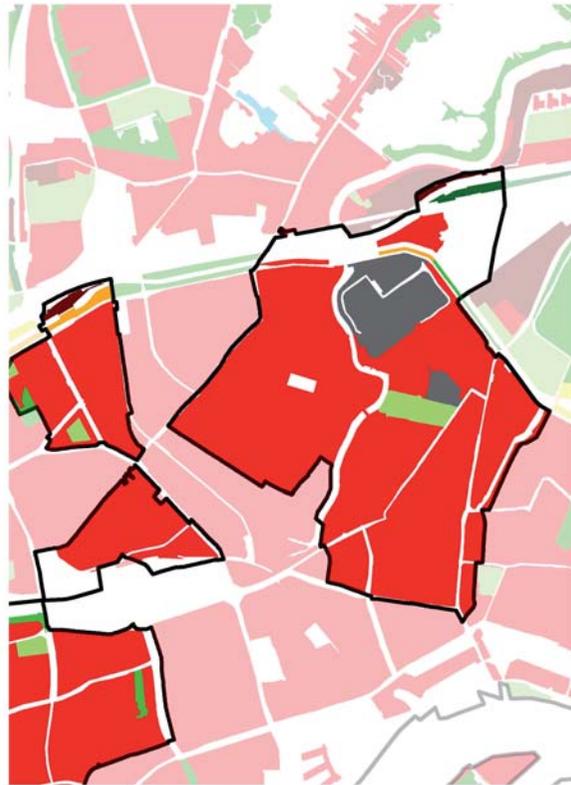

Figuur 63. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is tussen 2000 en 2003 gedaald. Omdat deze hoeveelheid in Rotterdam gemiddeld bijna gelijk is gebleven is de situatie in de wijk relatief verslechterd. Hierbij moet ook bedacht worden dat de totale hoeveelheid groen laag is en dat een groot deel van het groen bestaat uit begraafplaatsen. Er blijft weinig groen over dat geschikt is voor dagelijkse recreatie.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

Rotterdam Noord

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.32 Rotterdam West

Tabel 123. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3014, 3021, 3022, 3024, 3025, 3026, 3027
Inwoners:	61555
Woningen:	25367

Kwantiteit

Tabel 124. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Rotterdam West	10.5	13.1
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-63.8	-61.0
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-85.9	-82.3

Kwaliteit

ligging/structuur

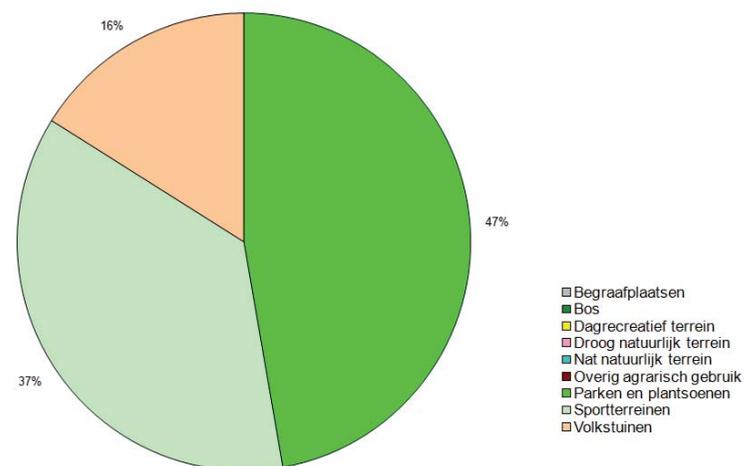
In het noorden van de wijk loopt een groenstrook bestaande uit parken en plantsoenen, sportterreinen en volkstuinen. Verspreid over de wijk liggen nog enkele parken en plantsoenen.

Ten zuiden van de wijk heeft de rivier de Maas een recreatieve functie.

typen groen

Bijna de helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen, meer dan een derde bestaat uit sportterreinen en 16% bestaat uit

volkstuinen. Dit beeld komt redelijk overeen met het gemiddelde beeld in Rotterdam.

Figuur 64. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Per woning is de hoeveelheid groen licht gestegen. Deze hoeveelheid loopt nog steeds ver achter op de gemiddelde hoeveelheid in de stad als geheel. Relatief gezien is de positie van de wijk weinig verbeterd.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

Rotterdam West

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.33 Rotterdam Vreewijk

Tabel 125. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3075
Inwoners:	13675
Woningen:	6337

Kwantiteit

Tabel 126. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Vreewijk	40.4	46.8
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-33.9	-27.3
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-45.6	-36.9

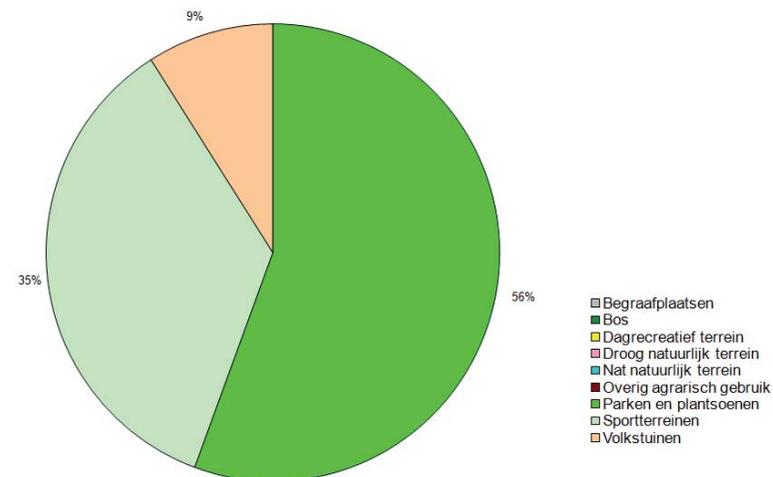
Kwaliteit

ligging/structuur

Aan de randen van de wijk bevinden zich enkele groenstroken. Ten zuiden en westen van de wijk liggen grotere parken.

typen groen

Meer dan de helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen, meer dan een derde bestaat uit sportterreinen en 9% bestaat uit volkstuinen. Dit beeld komt redelijk overeen met het gemiddelde beeld in Rotterdam.

Figuur 65. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Er is tussen de vorige meting in 2000 en de meting in 2003 meer dan 6 m² groen per woning bijgekomen. De achterstand op het Rotterdams gemiddelde is daardoor teruggedrongen. Er is nu nog bijna 37% minder groen per woning beschikbaar dan gemiddeld in Rotterdam.

Kaart Aandachtswijk Rotterdam

5.34 Rotterdam Zuidelijke Tuinsteden

Tabel 127. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3085, 3086
Inwoners:	26190
Woningen:	12160

Kwantiteit

Tabel 128. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Zuidelijke Tuinsteden	41.8	45.6
Stedelijk gemiddelde	74.3	74.1
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-32.5	-28.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-43.7	-38.5

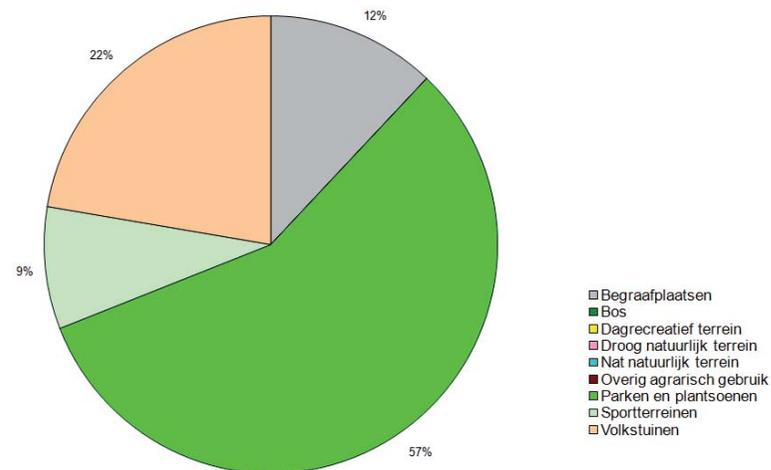
Kwaliteit

ligging/structuur

Het groen bevindt zich aan de oostkant van de wijk. In het zuiden van de wijk bevindt zich veel groen dat zich buiten de stadsgrenzen bevindt. Dit wordt van de wijk afgesloten door een spoorlijn. Ten noorden van de wijk ligt een groot park.

typen groen

Meer dan de helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen. Meer dan twintig procent bestaat uit volkstuinen. Het overige groen bestaat uit nat natuurlijk terrein en sportterreinen. De verdeling van het groen komt aardig overeen met het stedelijk gemiddelde.

Figuur 66. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

Er is in de wijk minder groen per woning dan gemiddeld in Rotterdam. Wel is er groen per woning bijgekomen te opzichte van de meting in 2000.

Kaarten Aandachtswijk Rotterdam

Zuidelijke Tuinsteden

250 0 250 500 Meters

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.35 Schiedam Nieuwland

Tabel 129. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3118, 3119
Inwoners:	14625
Woningen:	6285

Kwantiteit

Tabel 130. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Nieuwland	58.7	57.3
Stedelijk gemiddelde	67.4	65.5
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-8.7	-8.2
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-12.9	-12.5

Kwaliteit

ligging/structuur

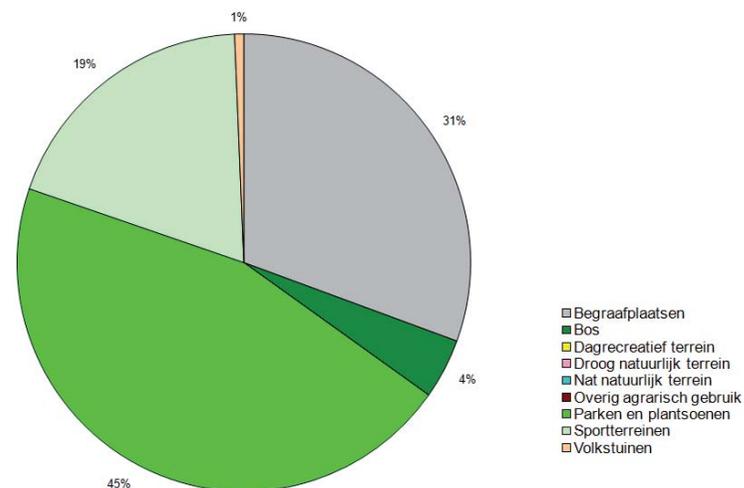
In het noorden en zuiden van de wijk bevinden zich parken en plantsoenen. In het westen van de wijk zijn sportterreinen en volkstuinen te vinden.

Ten noorden van de wijk bevindt zich een groot park.

typen groen

Bijna de helft van het groen bestaat uit parken en plantsoenen, bijna een derde uit begraafplaatsen en bijna twintig procent uit sportterreinen.

Vergeleken met het gemiddelde in Schiedam zijn begraafplaatsen oververtegenwoordigd.

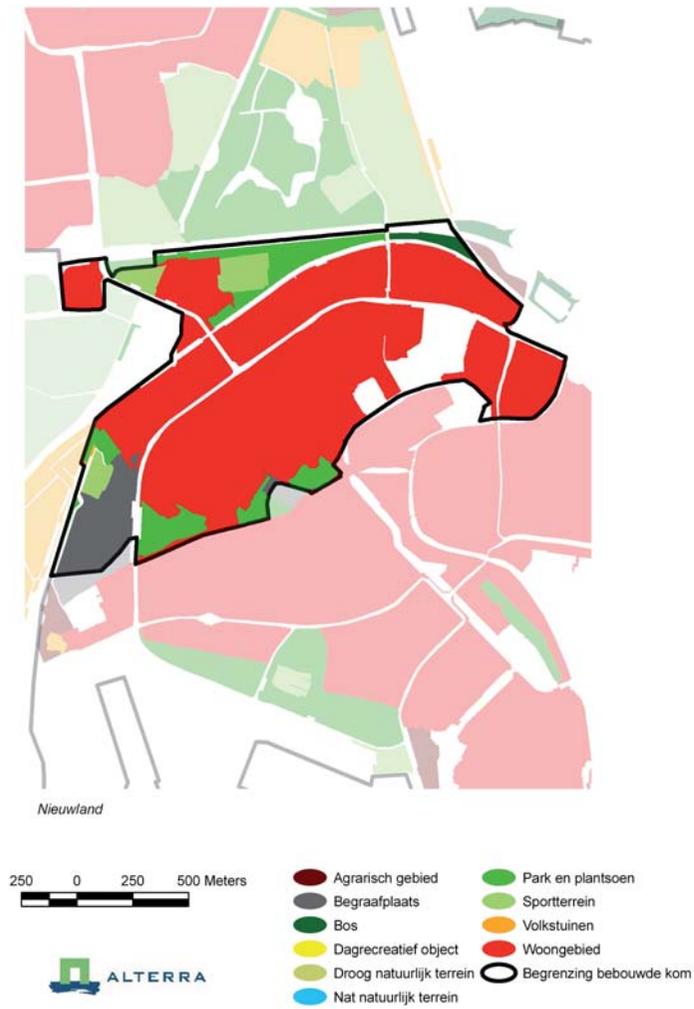

Figuur 67. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is minder dan gemiddeld in Schiedam. De situatie is nagenoeg gelijk gebleven tussen 2000 en 2003.

Kaart Aandachtswijk Schiedam

5.36 Utrecht Kanaleneiland

Tabel 131. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3526, 3527
Inwoners:	19590
Woningen:	8452

Kwantiteit

Tabel 132. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Kanaleneiland	57.7	52.6
Stedelijk gemiddelde	49.7	45.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+8.0	+6.8
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+16.1	+14.9

Kwaliteit

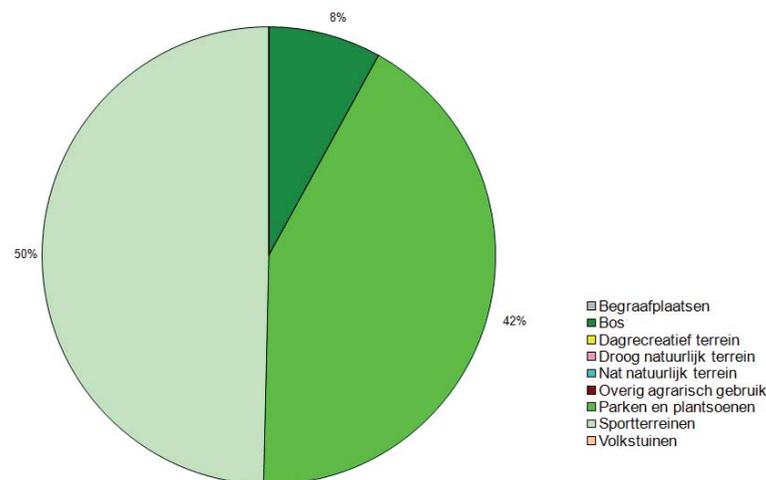
ligging/structuur

In het midden van de wijk ligt een park. Verspreid over de wijk liggen sportterreinen. Kanaleneiland ontleent zijn naam doordat het omringd wordt door kanalen. Dit zorgt voor een geïsoleerde ligging waardoor groen in naburige wijk niet makkelijk te bereiken is.

typen groen

De helft van het groen in Kanaleneiland bestaat uit sportterreinen. De andere helft bestaat voornamelijk uit parken en plantsoenen (42%) en bos. Vergeleken met het Utrechts gemiddelde

zijn er relatief weinig parken en plantsoenen en relatief veel sportterreinen.

Figuur 68. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De totale hoeveelheid groen en de hoeveelheid groen per woning in Kanaleneiland is tussen 2000 en 2003 afgenomen. Ten opzichte van Utrecht als geheel is de positie van de wijk weinig veranderd. De hoeveelheid groen per woning ligt onder de 75 m² per woning.

Kaarten Aandachtswijk Utrecht

Kanaleneland

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.37 Utrecht Ondiep

Tabel 133. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3552
Inwoners:	6885
Woningen:	3019

Kwantiteit

Tabel 134. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Ondiep	52.0	43.7
Stedelijk gemiddelde	49.7	45.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+2.3	-2.1
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+4.6	-4.6

Kwaliteit

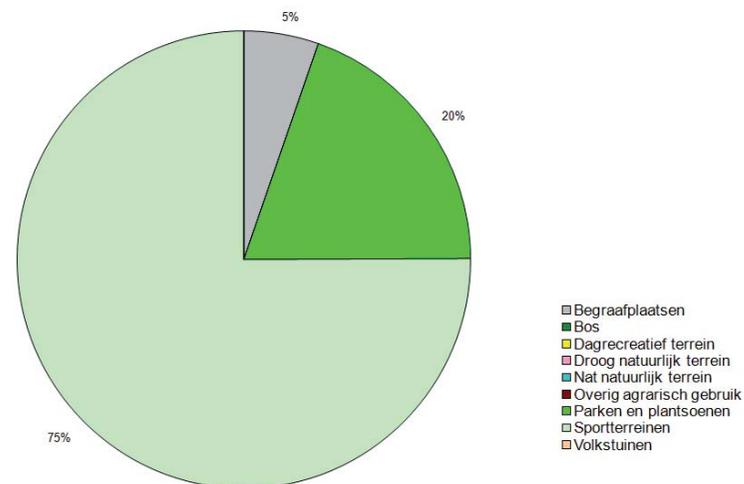
ligging/structuur

Aan de randen van de wijk zijn twee sportterreinen en een park te vinden. Het park maakt deel uit van een wijkoverschrijdende groenstructuur.

typen groen

75% Van het groen in Ondiep bestaat uit sportterreinen. Parken en plantsoenen beslaan 20% van de oppervlakte groen. De overige 5% bestaat uit een begraafplaats.

Vergeleken met Utrecht als geheel zijn er relatief heel veel oppervlakte sportterrein en weinig oppervlakte park en plantsoen per woning.

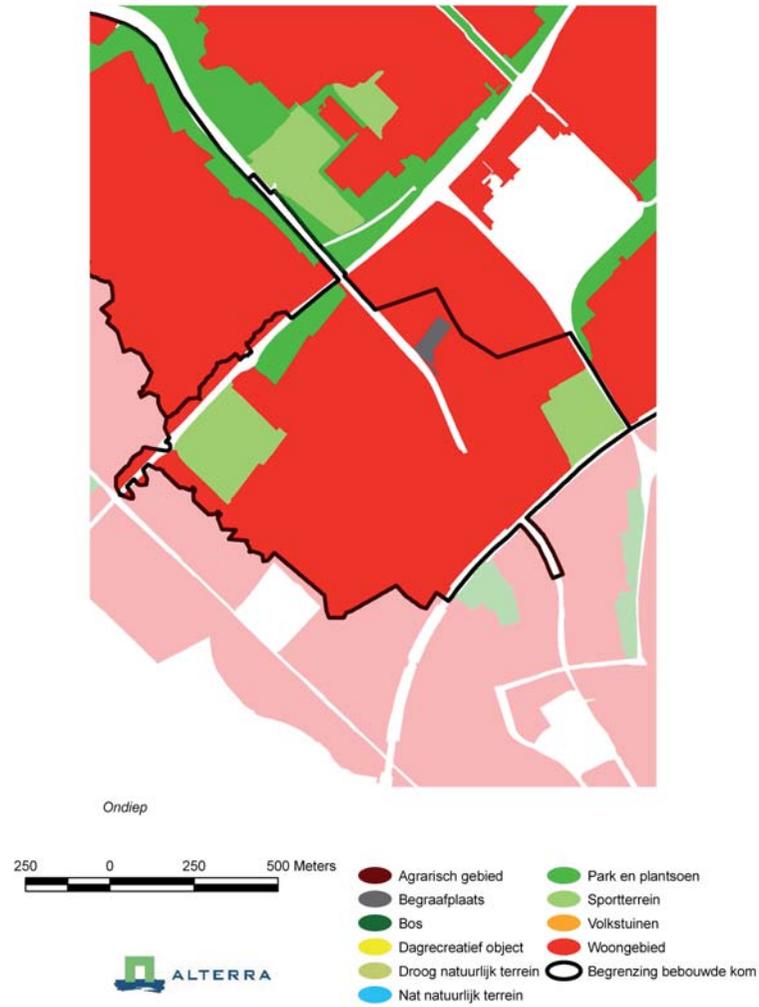

Figuur 69. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is sterk gedaald in Ondiep. In 2000 was er nog iets meer groen per woning beschikbaar dan gemiddeld in Utrecht. Maar in 2003 is er iets minder groen per woning beschikbaar dan gemiddeld in Utrecht.

Kaart Aandachtswijk Utrecht

5.38 Utrecht Overvecht

Tabel 135. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3561, 3562, 3563, 3564
Inwoners:	30605
Woningen:	14491

Kwantiteit

Tabel 136. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Overvecht	56.8	56.7
Stedelijk gemiddelde	49.7	45.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+7.1	+10.9
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+14.2	+23.8

Kwaliteit

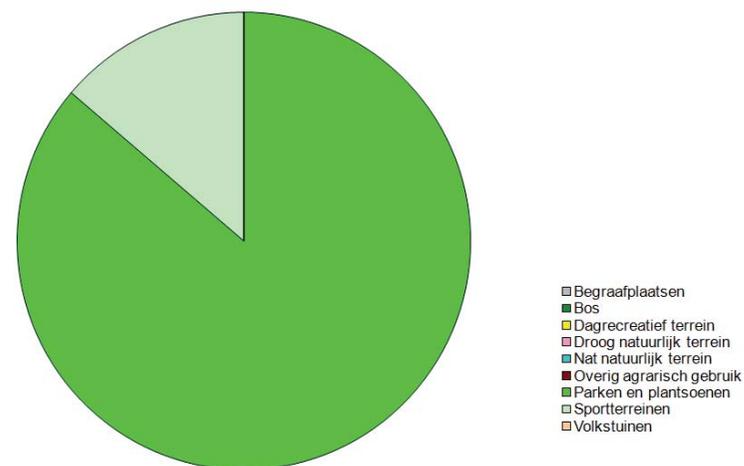
ligging/structuur

Overvecht is een wijk met door de hele wijk heen parken en plantsoenen. Ook zijn er sportterreinen te vinden in de wijk.

De wijk wordt door een rondweg gescheiden van het buitengebied.

typen groen.

Bijna 90% van het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Dit is vergeleken met het gemiddelde in Utrecht aan de hoge kant.

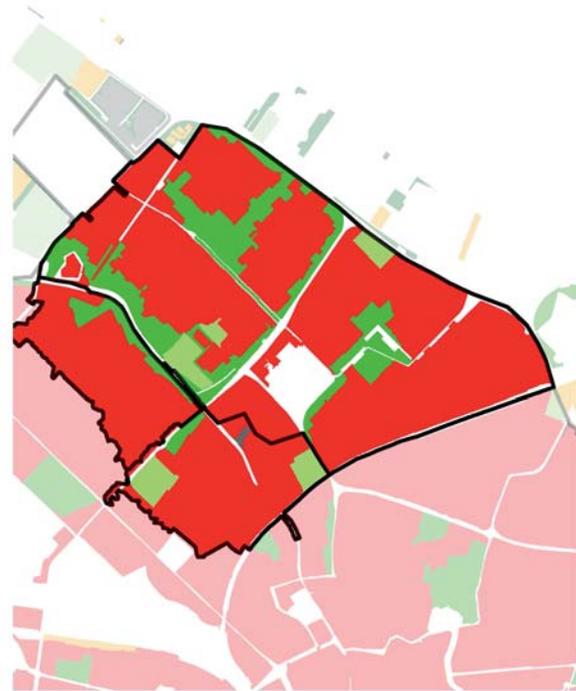

Figuur 70. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

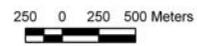
Trend

De hoeveelheid groen per woning nauwelijks veranderd tussen 2000 en 2003. Er is meer groen per woning vergeleken met het stedelijk gemiddelde. Dit verschil is tussen 2000 en 2003 licht gegroeid.

Kaarten Aandachtswijk Utrecht

Overvecht

Agrarisch gebied	Park en plantsoen
Begraafplaats	Sportterrein
Bos	Volkstuinen
Dagrecreatief object	Woongebied
Droog natuurlijk terrein	Begrenzing bebouwde kom
Nat natuurlijk terrein	

5.39 Utrecht Zuilen Oost

Tabel 137. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	3554
Inwoners:	7585
Woningen:	3379

Kwantiteit

Tabel 138. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Zuilen Oost	30.7	22.2
Stedelijk gemiddelde	49.7	45.8
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	-19.0	-23.5
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	-38.3	-51.4

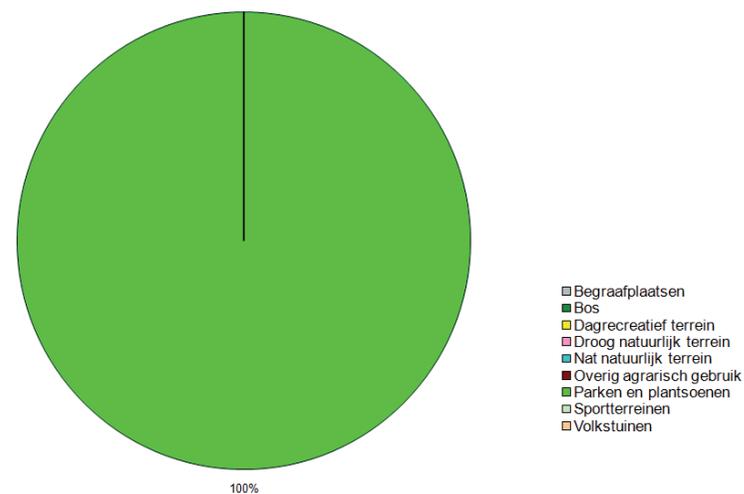
Kwaliteit

ligging/structuur

Aan de noordoost rand van de wijk ligt een strook groen. In aangrenzende wijken is weinig groen te vinden.

typen groen

Al het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Vergelijken met Utrecht als geheel ontbreken er voornamelijk sportterreinen.

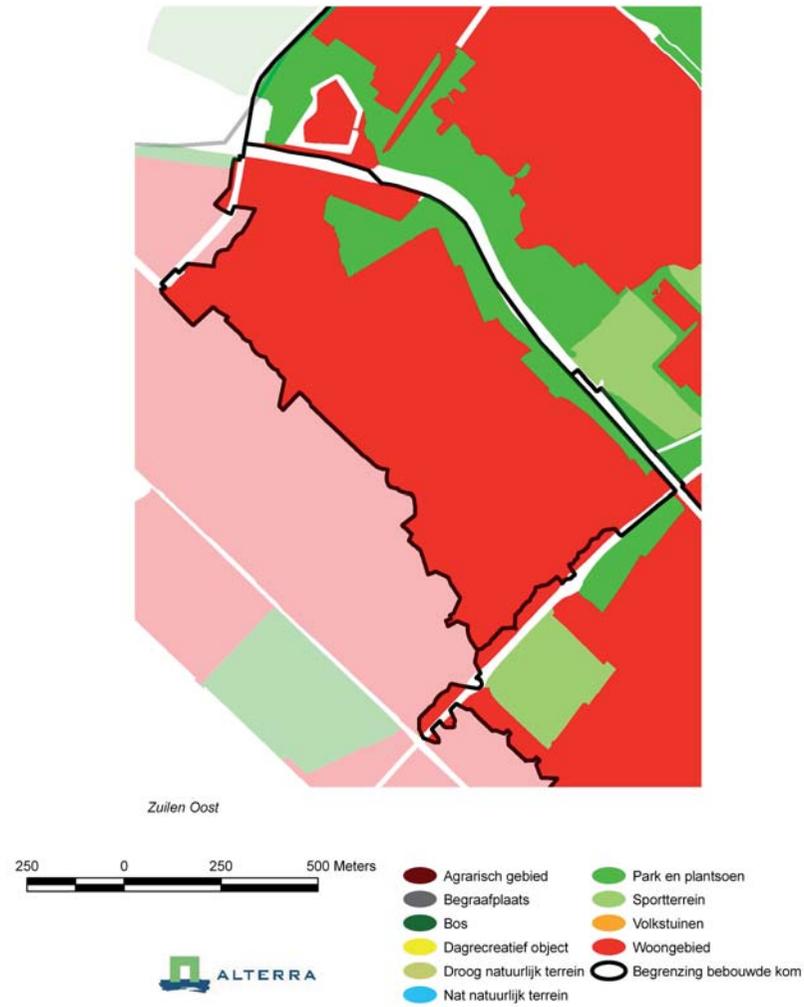

Figuur 71. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen per woning is gedaald tussen 2000 en 2003. De achterstand hierin op Utrecht is opgelopen. Er is nu meer dan 50% minder groen dan gemiddeld per woning in Utrecht.

Kaart Aandachtswijk Utrecht

5.40 Zaanstad Poelenburg

Tabel 139. Wijk gegevens

Postcodenummer(s):	1504
Inwoners:	8030
Woningen:	3019

Kwantiteit

Tabel 140. Aantal m² groen per woning binnen de bebouwde kom

	2000	2003
Poelenburg	195.3	187.8
Stedelijk gemiddelde	66.2	68.6
Verskil met stedelijk gemiddelde absoluut	+129.1	+119.2
Verskil met stedelijk gemiddelde relatief	+195.0	+173.7

Kwaliteit

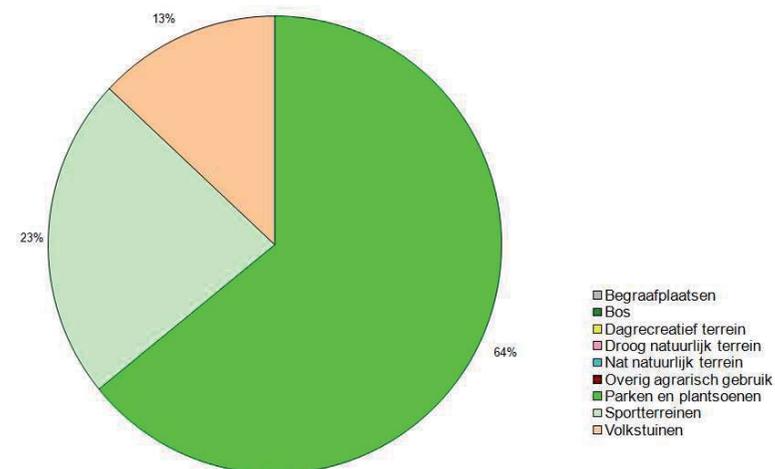
ligging/structuur

Er lopen twee groenstroken van noord naar zuid door de wijk. Ten westen van de wijk loopt ook een groenstrook. Deze stroken bestaan uit water en parken en plantsoenen. In het zuiden van de wijk bevindt zich een park en een sportterrein. Dit wordt voor het grootste deel van de wijk gescheiden door water. In het oosten van wijk ligt een volkstuinencomplex.

typen groen

64% Van het groen in de wijk bestaat uit parken en plantsoenen. Van het overige groen bestaat 23% uit sportterrein en een relatief groot deel uit volkstuinen (13%). Het beeld in de wijk komt aar-

dig overeen met het gemiddelde in Zaanstad. Bos en overig agrarisch gebied ontbreken.

Figuur 72. Verdeling groen binnen de bebouwde kom over de verschillende typen

Trend

De hoeveelheid groen in Poelenburg is afgenomen tussen 2000 en 2003, maar ligt nog altijd ver boven het stedelijk gemiddelde. Er is in de wijk geen gebrek aan groen.

Kaart Aandachtswijk Zaanstad

6 Conclusie en aanbevelingen

Uit de analyse van de G31 steden blijkt dat net iets meer dan de helft van de steden boven het kengetal van 75 m² groen per woning zit. Een zestal steden zit net onder dit kengetal.

De steden met minder dan 75 m² groen per woning zijn geconcentreerd in de Randstad, Limburg en delen van Brabant.

Vergeleken met de analyse in 2000 is de gemiddelde hoeveelheid groen per woning met 3,5 m² gestegen tot 85,1 m². Opvallend is verder dat de Overijssels steden in 2000 overwegend minder dan 75 m² groen per woning hadden, maar in 2003 hadden de meeste steden uit deze provincie meer dan 75 m² groen per woning.

Het groen in de steden is niet voor iedereen te bereiken. Vooral bewoners van de centra en van nieuwe woonlocaties wonen op meer dan 500 meter van stedelijk groen. Alleen in Lelystad is er voor alle inwoners groen beschikbaar binnen 500 meter vanaf het huis. Tussen 2000 en 2003 is het groen in de steden gemiddeld genomen beter bereikbaar geworden.

De verdeling van de typen groen geeft aan dat de hoeveelheid groen dat geschikt is voor recreatie is toegenomen. De helft van het groen in de steden bestaat uit parken en plantsoenen. Bos, dagrecreatief terrein, nat natuurlijk terrein en droog natuurlijk terrein beslaan nog eens 8% van het groen in de steden. De hoeveelheid 'overig agrarisch groen' is afgenomen.

Over het algemeen kan gezegd worden dat de bewoners van de G31 steden er wat betreft het groen in de stad op vooruit zijn gegaan. De gemiddelde hoeveelheid is gestegen, de bereikbaarheid is vaker verbeterd dan verslechterd en de verdeling over typen groen geeft aan dat van het groen in de stad er meer groen beschikbaar is voor recreatie.

Er blijven echter kritiekpunten. Zo zijn er nog steeds steden waar veel minder dan 75 m² groen per woning beschikbaar is. Vooral in de Randstad is dit het geval. Er ligt een uitdaging voor deze steden om in de toekomst wel 75m² per woning beschikbaar te hebben.

Andere plekken waar het groen een ondergeschikte rol heeft zijn inbreidings- en uitbreidingslocaties voor woningbouw. Er zijn veel plekken aan te wijzen waar groen in de stad heeft plaatsgemaakt voor bebouwd gebied.

Daar waar er nieuwe woongebieden zijn bijgekomen ontbreekt het vaak nog aan stedelijk groen en is er ook niet altijd groen binnen 500 meter vanaf de woning beschikbaar.

Uit de analyse van de 40 aandachtswijken blijkt dat de wijken gemiddeld genomen laag scoren wat betreft hoeveelheid groen per woning. De gemiddelde hoeveelheid groen per woning is 67,1m² en ligt dus onder het kengetal van 75m². Meer dan de helft (25) van de wijken heeft minder groen per woning dan het kengetal. De helft van de wijken heeft minder dan 50m² groen per woning, wat minder is dan tweederde van het kengetal.

Er zijn dus 15 wijken die meer groen per woning hebben dan het kengetal. Al deze wijken hebben meer dan 80m² groen per woning en hebben in die zin dus ruim voldoende groen per woning. Vier wijken hebben zelfs twee keer zoveel of meer groen per woning dan het kengetal. Vijf wijken hebben tussen de 100 en 150m² groen per woning.

Over het algemeen kan gezegd worden dat de wijken of ruim voldoende of ruim onvoldoende scores. Waarbij de meeste wijken ruim onvoldoende scores. Meer dan de helft van de wijken heeft onvoldoende groen per woning.

Gemiddeld genomen is veel groen in de aandachtswijken ingericht voor dagelijks recreatief gebruik (60%). De overige typen groen zijn ook allemaal aanwezig, afgezien van droog natuurlijk terrein.

Op wijkniveau is de variatie aan typen groen over het algemeen laag. In vijf wijken is al het groen ingericht voor dagelijks recreatief gebruik. In negen andere wijken is de hoeveelheid groen dat is ingericht voor dagelijks recreatief gebruik 80% of meer. In elf wijken is minder dan een derde van het groen ingericht voor dagelijks recreatief gebruik en in drie wijken is dit soort groen in het geheel niet te vinden. In 7 wijken bestaat meer dan 80% van het groen uit sportterreinen, begraafplaatsen en volkstuinten. In 8 wijken zijn deze typen groen niet te vinden. In meer dan de helft van de wijken is geen overig agrarisch groen te vinden.

Vergeleken met de vorige meting is de gemiddelde hoeveelheid groen per woning gedaald met 4,7m². De grootste verschillen doen zich voor in de wijken met de hoogste aantallen groen per woning.

Dit betekent dat in het grootste deel van de aandachtswijken, de wijken met een lage score op de hoeveelheid groen per woning, de hoeveelheid groen niet dichterbij of verder van het kengetal komt. Er zat tussen 2000 en 2003 weinig beweging in de hoeveelheid groen per woning bij deze wijken.

Vergeleken met de steden waar de wijken in liggen hebben de aandachtswijken gemiddeld genomen minder groen per woning. Per stad verschilt het of de aandachtswijk meer of minder groen heeft dan gemiddeld in de stad.

In de vier grote steden is het beeld wisselend. In Amsterdam en Utrecht heeft de ene wijk gemiddeld meer groen per woning dan de stad, maar de andere minder. In Den Haag zijn er drie wijken die veel minder groen per woning hebben dan de gemiddeld in de stad en is er één wijk die veel meer groen per woning heeft.

In Rotterdam hebben alle aandachtswijken veel minder groen dan gemiddeld in Rotterdam.

Van de steden met meerdere aandachtswijken heeft Groningen gemiddeld veel meer groen per woning dan de aandachtswijken. In Arnhem en Eindhoven heeft de ene wijk meer en de andere wijk minder groen per woning dan gemiddeld in de stad.

In de meeste steden met 1 aandachtswijk hebben vijf steden gemiddeld minder groen dan de aandachtswijk. In drie steden is er gemiddeld meer groen per woning dan in de aandachtswijk. In Enschede is dit verschil klein.

Bronvermelding

Literatuur

Bervaes, J.C.A.M., H.J.J. Kroon & G.F.P. Martakis. 1996. Een model voor het gebruik van de groene ruimte in stadslandschappen: fase 1. Wageningen, IBN-rapport 246

Bervaes, J.C.A.M. & D.M. Pronk. 1998. Naar een groenstructuur in Almere Poort en Almere Hout. Wageningen, IBN-rapport 368

Bezemer, V. & P.A.M. Visschedijk,. 2003. Groene meters deel II. Analyse van het stedelijk groen in de G30 steden. Wageningen, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-rapport nr. 833

Middelkoop, M. van, E.J. Bruls & A.J. van Golen. 2001. Rood en groen in balans. Een verkenning van groennormen en alternatieve benaderingen. Den Haag, Stichting Recreatie Kennis- en innovatiecentrum

Ministerie van VROM. 2007. Actieplan Krachtwijken. Van Aandachtswijk naar Krachtwijk. Den Haag

Visschedijk P.A.M. 2007. Groen in Krachtwijken. Analyse van het stedelijk groen in de 40 Krachtwijken. Wageningen, Alterra. Research Instituut voor de Groene Ruimte. Alterra-Rapport 1607 Groen in Krachtwijken.doc

Digitale informatie

Bridgis. 4-positie postcodegebieden 2003

CBS-Bodemstatistiek 2003

CBS-buurt en wijk 2003

CBS buurtkaart03

CBS Statline 2003

Bijlage

Bijlage 1: Overzicht van de verandering van de bereikbaarheid van het groen in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

Bijlage 2: Ranglijst van de hoeveelheid groen in de G31 steden in 2003.

Bijlage 3: Ranglijst van de absolute groei van de hoeveelheid groen in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

Bijlage 4: Ranglijst van de relatieve groei van de hoeveelheid groen in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

Bijlage 1: Overzicht van de verandering van de bereikbaarheid van het groen in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

stad	verbeterd	verslechterd	niet gewijzigd	delen onbereikbaar	centrum onbereikbaar	andere redenen
Alkmaar	x			x		buitenwijk
Almelo			x		x	
Amersfoort	x			x		buitenwijk
Amsterdam	x				x	
Arnhem			x		x	buitenwijk
Breda		x		x		
Deventer			x		x	
Dordrecht			x		x	
Eindhoven	x			x		verschillende plekken
Emmen			x	x		stadsrand
Enschede	x				x	
's-Gravenhage	x				x	buitenwijk
Groningen			x	x		buitenwijk
Haarlem	x				x	
Heerlen			x		x	
Helmond			x		x	
Hengelo		x		x		
's-Hertogenbosch	x				x	
Leeuwarden	x				x	
Leiden			x		x	
Lelystad			x			alles bereikbaar
Maastricht			x		x	
Nijmegen	x				x	
Rotterdam			x		x	
Schiedam			x		x	
Sittard-Geleen				x		
Tilburg			x	x		stadsrand
Utrecht		x			x	
Venlo			x		x	
Zaanstad			x		x	
Zwolle		x		x		stadsrand

Bijlage 2: Ranglijst van de hoeveelheid (m²) groen in de G31 steden in 2003.

	Stad	m² groen per woning binnen de bebouwde kom
1	Emmen	160,4
2	Heerlen	155,0
3	Almelo	149,7
4	Lelystad	114,5
5	's-Hertogenbosch	104,2
6	Arnhem	103,8
7	Eindhoven	99,1
8	Groningen	98,1
9	Dordrecht	96,5
10	Nijmegen	92,5
11	Amersfoort	88,3
12	Deventer	86,6
13	Leeuwarden	81,1
14	Tilburg	78,4
15	Enschede	78,3
16	Zwolle	77,4
17	Rotterdam	74,1
18	Alkmaar	74,0
19	Venlo	73,0
20	Helmond	72,8
21	Breda	71,1
22	Amsterdam	70,1
23	Zaanstad	68,6
24	Schiedam	65,5
25	Maastricht	62,6
26	Hengelo	61,9
27	Sittard-Geleen	56,6
28	Leiden	52,5
29	Haarlem	49,1
30	's-Gravenhage	48,3
31	Utrecht	45,8

Bijlage 3: Ranglijst van de absolute groei van de hoeveelheid groen (%) in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

	Stad	Absolute groei van de hoeveelheid groen (%)
1	Lelystad	19,3
2	Deventer	13,0
3	Helmond	9,3
4	Enschede	8,5
5	Breda	8,4
6	Haarlem	7,3
7	Leeuwarden	5,7
8	's-Hertogenbosch	5,7
9	Dordrecht	5,4
10	Groningen	4,8
11	Tilburg	4,6
12	Hengelo	4,2
13	Zwolle	3,4
14	Maastricht	3,4
15	Arnhem	3,0
16	Amsterdam	2,6
17	Zaanstad	2,4
18	Almelo	0,8
19	Alkmaar	-0,1
20	Rotterdam	-0,2
21	's-Gravenhage	-0,6
22	Leiden	-0,6
23	Eindhoven	-1,8
24	Schiedam	-1,9
25	Emmen	-2,1
26	Utrecht	-4,0
27	Nijmegen	-4,5
28	Heerlen	-4,8
29	Amersfoort	-5,9
30	Venlo	-22,3

Bijlage 4: Ranglijst van de relatieve groei van de hoeveelheid groen (%) in de G31 steden tussen 2000 en 2003.

	Stad	Relatieve groei van de hoeveelheid groen (%)
1	Lelystad	20,3
2	Deventer	17,6
3	Haarlem	17,5
4	Helmond	14,6
5	Breda	13,3
6	Enschede	12,1
7	Leeuwarden	7,6
8	Hengelo	7,2
9	Tilburg	6,2
10	Dordrecht	6,0
11	Maastricht	5,8
12	's-Hertogenbosch	5,7
13	Groningen	5,2
14	Zwolle	4,7
15	Amsterdam	3,9
16	Zaanstad	3,7
17	Arnhem	2,9
18	Almelo	0,5
19	Alkmaar	-0,1
20	Rotterdam	-0,3
21	Leiden	-1,1
22	's-Gravenhage	-1,2
23	Emmen	-1,3
24	Eindhoven	-1,7
25	Schiedam	-2,8
26	Heerlen	-3,0
27	Nijmegen	-4,6
28	Amersfoort	-6,2
29	Utrecht	-8,0
30	Venlo	-23,4

